

ଚକଡ଼ା ପୋଥି

ଓ

ଚକଡ଼ା ବସାଣ

ବା

ଚୟିନା ଚକଡ଼ା

ଶ୍ରୀ ସୁଧାକର ପଟ୍ଟନାୟକ

ପ୍ରକାଶକ—ଶ୍ରୀ ସୁଧାକର ପଟ୍ଟନାୟକ

ପ୍ରଥମ ମୁଦ୍ରଣ

୧୯୪୯

ସୁଦ୍ରାକର
ଶ୍ରୀ ସୁଧାକର ପଟ୍ଟନାୟକ
ପଟ୍ଟନାୟକ ପ୍ରେସ
କଟକ-୧

୧୧

ମୁଦ୍ରା—ବାରଧଣା ମାଡ଼

ଟି-୭୪ ନୂ: ପ:

ମୁଖବନ୍ତ

ମାଦଳାପାଞ୍ଜି ତୁଳ୍ୟ ଦୁଇଗଣ୍ଡି ପୁସ୍ତିକା ଏଥିରେ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇଅଛି । ଶକ୍ତି ଏ ହେଉଛି ଚକଡ଼ା ପୋଥି ଓ ଅନ୍ୟ ଶକ୍ତି ଚକଡ଼ା ବସାଣ ବା ଚୟୁନାଚକଡ଼ା ନାମରେ ପରିଚିତ ।

ଦ୍ଵିତୀୟଗଣ୍ଡି ପାଠକମାନଙ୍କ ଆଗରେ ଏହି ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଅଛି ।

ଚକଡ଼ା ପୋଥି

ଚକଡ଼ାପୋଥିର ଇତିହାସ ଟିକିଏ ପୃଥକ୍ । ଏହା ନୂତନ ପ୍ରକାଶ କୃତ୍ତ୍ୱ । ଏଥିପୂର୍ବରୁ ଏହା ଥରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା ମାତ୍ର ବର୍ତ୍ତମାନ ତାହା ପାଠକମାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିପଥରୁ ପ୍ରାୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇ ଯାଇଅଛି । ଆଜିକୁ ପଞ୍ଚସତି ବର୍ଷ ତଳେ ମଧୁରଭଞ୍ଜରୁ ପ୍ରକାଶିତ ‘ଉତ୍କଳପ୍ରଭା’ ମାସିକ ପତ୍ରିକାରେ ଏହା ସବୁପ୍ରଥମେ ବାହାରିଥିଲା । ଉତ୍କଳପ୍ରଭାର ୧ମ ଭାଗ ୧୨ଶ ସଂଖ୍ୟା (୧୮୯୩ ମାର୍ଚ୍ଚ-ଏପ୍ରିଲ) ଓ ୨ୟ ଭାଗ ୨ୟ, ୩ୟ ଓ ଚତୁର୍ଥ ସଂଖ୍ୟା (ମେ-ଜୁନ, ଜୁନ-ସୁଲଭ ଓ ସୁଲଭ-ଅଗଷ୍ଟ) ରେ ଏହା କ୍ରମାନ୍ୱୟେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ଉକ୍ତ ୪ର୍ଥ ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରକାଶିତ ଅଂଶର ଶେଷରେ ମଧ୍ୟ ‘କ୍ରମଶଃ’ ବୋଲି ଲେଖାଥିଲା ॥ ପ୍ରକାଶିତ ଅଂଶରେ ରକ୍ତଦ୍ଵ ହିସାବରେ ସୂର୍ଯ୍ୟବଂଶୀ-ପ୍ରତାପରୁଦ୍ରଦେବଙ୍କଠାରୁ ଦ୍ଵିତୀୟ ଭୋଇବଂଶୀ ପ୍ରଥମ ଦିବ୍ୟସିଂହ-ଦେବଙ୍କ ରକ୍ତଦ୍ଵର କିଛି କିଛି ବିବରଣୀ ମିଳେ । ମାତ୍ର ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖର ବିଷୟ ଏହା ପରେ ଆଉ ଚକଡ଼ାପୋଥିର ବାକୀ ଅଂଶ ଉତ୍କଳପ୍ରଭାରେ ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉତ୍କଳୀୟ ପତ୍ରିକାରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇନାହିଁ ।

ପ୍ରାୟ ତରଣ ପଞ୍ଚତରଣ ବର୍ଷ ତଳେ ଉତ୍କଳସାହିତ୍ୟ ସମାଜର
 ଲଲଗ୍ରେଶରେ ଉତ୍କଳପ୍ରଭୁ ଏହାକୁ ମୁଁ ପଢ଼ିଲେ ଦେଖିଲି ଏବଂ
 ସେହିଦିନୁ ଏହାର ବାକୀ ଅଂଶ ପାଇଁ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଲଗାଇଥିଲି ।
 ଉତ୍କଳପ୍ରଭୁର ୧ମ ଭାଗ ୧୨ଶ ସଂଖ୍ୟାରେ ଚକ୍ରାପୋଥି ପ୍ରକାଶ
 କଲବେଳେ ଲେଖକ ସ୍ବର୍ଗେ ଗୋବିନ୍ଦଚନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ର ଆରମ୍ଭରେ
 ମନ୍ତ୍ରବ୍ୟ ସ୍ବରୂପ ଲେଖିଥିଲେ “ଖୋରଧା କୁରୁଦଂଶ୍ଚ ନିବାସୀ ଓଡ଼ିଶା
 ମହାରାଜାଙ୍କ ଦେଓଫାନ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଭ୍ରମରରେ ରାୟଙ୍କ ଗୃହରେ ଥିବା
 ମାଦଳା ପାଞ୍ଜି ସମାନ ଗ୍ରନ୍ଥକୁ ଉଦ୍ଧୃତ ।” ତେଣୁ ମୁଁ ପ୍ରଥମେ
 ମୟୂରଭଞ୍ଜରେ ଶ୍ରୀ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ଗୃହରେ ଓ ଉତ୍କଳପ୍ରଭୁର ସମ୍ପାଦକ
 ଶ୍ରୀ ରଞ୍ଜେଶ୍ବର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ଗୃହରେ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ଥଳରେ ସନ୍ଧାନ
 କରାଇଥିଲି ମାତ୍ର ସେଠାରେ ସେ ପୋଥି ମିଳିଲା ନାହିଁ । ତାହାପରେ
 ୧୯୩୨ ସାଲ ଠାରୁ କେତେବର୍ଷ ରଞ୍ଜନୀୟରେ ମୋର ଖୋରଧା
 ସରକ୍ଷିତଜନରେ ଅବସ୍ଥିତ କାଳରେ ସେଠାରେ କୁରୁଦଂଶ୍ଚ ଗ୍ରାମରେ
 ପୋଥି ମାଲିକ ଦେଓଫାନ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଗୃହରେ ଖବର ନେଲି ।
 କେତେବେଳେ ଦେଓଫାନ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ନାତି ନୃସିଂହ ଭ୍ରମରରେ ରାୟ
 ଜାରିତ ଥିଲେ । ମାତ୍ର ତାଙ୍କ ଘରେ ଏ ପୋଥି ମିଳିଲା ନାହିଁ ।
 ତାହାପରେ ଶୁଣିଲି ତହିଁର ଆଉ ଖଣି ଏ ନକଲ ଖୋରଧା ନିବାସୀ
 ସ୍ବର୍ଗତ ତେଜୁଟି କଲେକ୍ଟର ରାୟ ବାହାଦୁର ଭାଗବତ ମହାନ୍ତଙ୍କ
 ଘରେ ଥିଲା । ତାଙ୍କ ଘରୁ ମଧ୍ୟ ଖବର ନେବାରେ ତାଙ୍କର ବଃସ୍ଥର-
 ମାନେ କହିଲେ ଏ ପୋଥି ତାଙ୍କ ଘରେ କେବେ ଥିଲା କି ନା ସେମାନେ
 ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ, ଆଉ ଥିଲା ଘରପୋଡ଼ିରେ ତାଙ୍କର ବହୁତ ସମ୍ପତ୍ତି
 ନଷ୍ଟ ହୋଇଯିବା ସଙ୍ଗେ ସମସ୍ତ ପୋଥିପ୍ରସ୍ତ ମଧ୍ୟ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇଅଛି ।
 ସୁତରାଂ ସେଠାରେ ମଧ୍ୟ ନିରାଶ ହେଲି । ତାହାପରେ ଖୋରଧାର
 ଆଉ ଦୁଇଏକ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ସ୍ଥଳରେ ମଧ୍ୟ ଟେଣ୍ଡାକର ବିଫଳ ହେଲା ।
 ସୁତରାଂ ଶେଷରେ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ଉତ୍କଳପ୍ରଭୁରେ ଚକ୍ରାପୋଥିର

ଯେତକ ଅଂଶ ବାହାରିଥିଲା ପାଠକମାନଙ୍କର ଅବଗତ ଓ କୌତୂହଳ
ନିବାରଣ ନିମିତ୍ତ ସେହିତକ ବର୍ତ୍ତମାନ ଗ୍ରନ୍ଥାକାରରେ ପ୍ରକାଶ କଲି ।
ଏହାପରେ ଚକଡ଼ାପୋଥିର ଆଉ କେତେ ବାକୀଥିଲା ଆଉ ଆଉ
କାଣିବାର କୌଣସି ଉପାୟ ନାହିଁ ।

ଚକଡ଼ା ପୋଥିର ଲିଖନକାଳ

ଏଥିରେ ପ୍ରତାପରୁଦ୍ର ଦେବଙ୍କ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଦ୍ଵିତୀୟ
ଭୋଇବଣୀୟ ୧୨ ଦିବ୍ୟସଂହଦେବଙ୍କ ରାଜତ୍ଵ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଅର୍ଥାତ୍
ଆନୁମାନିକ ପଞ୍ଚଦଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଭୂତାୟ ପାଦରୁ ସପ୍ତଦଶ ଶତାବ୍ଦୀର
ଶେଷପାଦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅର୍ଥାତ୍ କିଛିଦୃଢ଼ ଦୁଇଶତ ବର୍ଷର କିଛି କିଛି
ବିବରଣ ଦିଆଯାଇଅଛି । ତେଣୁ ସାଧାରଣତଃ କହୁବାକୁ ଗଲେ
ଚକଡ଼ାପୋଥି ଆକାଠରୁ ପ୍ରାୟ ଦୁଇଶତ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ କେତେ ଲିଖିତ
ହୋଇଥିବା ବୋଲି ଅନୁମାନ କରିବାର କଥା ମାତ୍ର ବ୍ୟଦୃଢ଼ ଭ୍ରାତା ଓ
ଶୈଳୀରୁ ଏହାର ଲେଖ ଏତେ ପ୍ରାଚୀନ ବୋଲି ଆଦର୍ଶ ମନେହୁଏ
ନାହିଁ । ଭୁଲନା ପାଇଁ ନିମ୍ନରେ ମାଦଳାପାଣ୍ଡୀର ପ୍ରଥମ ଅଂଶ
(୧୭ଶ ଶତାବ୍ଦୀ), ଚତୁରବିନାଦ (ଅଷ୍ଟାଦଶ ଶତାବ୍ଦୀର ମଧ୍ୟଭାଗ) ଓ
ଚକଡ଼ା ପୋଥିରୁ, ଅଂଶ ବିଶେଷ ଉଦ୍ଧାର କରି ଦିଆଗଲା ।

“ଏମନ୍ତରେ ଏକଦିନରେ ରଜାଏ ବିଚିତ୍ରକର
ଆସି ମହାନଦୀ ପାର ହୋଇ ଏ ନଦୀରୁ
ଦକ୍ଷିଣାରେ ଦେଖିଲେ କୋଦଣ୍ଡା ଦଣ୍ଡପାଟର
ବାରବାଟି ଗ୍ରାମରେ ବିଚିତ୍ରଶୂରଦେବଙ୍କ ସନିଧେ
ଶାମଳ ପକ୍ଷେକି ବଗ ମାଡ଼ ବସିଅଛି । ଏହା
ଦେଖି ରଜାଏ ବଡ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ପାଇ ଶୁଭଯୋଗ
ଦିନରେ ଏ ବାରବାଟି ଗ୍ରାମରେ ଶୁଭଦେଉଳ
ନିର୍ମାଣ ତୋଳାଇ କଟକ କରି ଏ କଟକ
ବାଣିଗୁଣି କଟକ ବୋଲି ନାମ ଦେଇ ନଗର

ମାଦଳାପାଣ୍ଡୀ

(ପ୍ରାଚୀ)

ପୃ ୨୭୫

(୧୭ଶ ଶତାବ୍ଦୀର
ଶେଷ ବା ୧୭ଶ
ଶତାବ୍ଦୀର ପ୍ରଥମ-
ଭାଗର ଲେଖା ।)

ଗଉଡ଼ାରକଟକ ଛାଡ଼ି ଆସି କଟକ କରୁ
ରହିଲେ ।”

“ସେ ଗଣ୍ଡ ତ ଅଛି, କେ ଦେଖିବ
ବୋଲି ଏହି ଭୟରେ କାହିଁ ରଖିବ ଏହା
ବିଚାର ତାହାର ପ୍ରୀତିଲେଖ ସିନ୍ଦୂରନଟ ନାମେ
ଏକ ନାଟୁଆ ଥିଲା ଯେ ତାହା ଘରକୁ ଯାଇ
ତାକୁ ଏକାନ୍ତରେ ତାଳି କହିଲା ଆହେ ନଟବର
ଏ ଧନ ମୋର ଆଜିକା ରଖିଥାଆ, ବୋଲି
ଉଛୁର ହେବାରୁ ଘରକୁ ଯାଇ ନ ପାରିଲି,
କାଲି ଏ ଧନ ଘେନି ଘରକୁ ଯିବି । ତୁମ୍ଭେ
ମୋର ଅତି ପ୍ରୀତି, ଏ ଘେନି ଆଜିକା ଏ ଧନ
ରଖ, କାଲି ପ୍ରଭାତୁଁ ନେବି ।”

ଚତୁରବିନୋଦ
(ପ୍ରାଚୀ) ପୃଷ୍ଠା
(୧୮ଶ ଶତାବ୍ଦୀର
ମଧ୍ୟଭାଗର ଲେଖା)

“ତାହାର ଦୁଇପୁଅ ଶିବପାତ୍ର ଓ ସମାଜପାତ୍ର
ପଳାଇଯାଇ ପୁରୁଷୋତ୍ତମରେ ରହିଲେ କାରଣ
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଦ୍ରୋହୀ ଲୋକଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ
ନ ଥିବାରୁ, ପୁରୁଷୋତ୍ତମରେ ଧର୍ମରାଜାର ଦଣ୍ଡ
ନ ଥିବାରୁ, ସେଠାରେ ରହିଲେ । ତାଙ୍କ ପ୍ରତି
ଅତି କିଛି ସଜଦଣ୍ଡ ହେଲାନାହିଁ ।”

ଚକଡ଼ାପୋଥି
ପୃଷ୍ଠା

ଉଦ୍ଧୃତ ବିଭିନ୍ନ ଛାନ୍ଦାବଳୀରୁ ଚକଡ଼ାପୋଥିର ଲେଖା
ଚତୁରବିନୋଦର ଯଥେଷ୍ଟ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବୋଲି ମନେହୁଏ । ଏହା
୧୮ଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଶେଷ ସମୟର ବା ୧୯ଶ ଶତାବ୍ଦୀର ପ୍ରଥମ ଭାଗର
ଲେଖା ହୋଇଥିବା ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।

ଚକଡ଼ା ବସାଣ

ଏଥିରେ ମୁଖ୍ୟତଃ କଟକ ସଦର ସବ୍‌ଡିଭିଜନ ଅନ୍ତର୍ଗତା ଚୈତ୍ରମାନର ସାଲେପୁର ଥାନାରେ ଥିବା କାହିଁବିଜୟୀ ମହାରାଜ ପୁରୁଷୋତ୍ତମଦେବଙ୍କ ସ୍ଥାପିତ ପ୍ରସନ୍ନପୁରୁଷୋତ୍ତମପୁର ଶାସନ ଓ ତନ୍ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଶ୍ରୀ ନୃସିଂହନାଥ ଦେବଙ୍କର ଏବଂ ଏହି ଗ୍ରାମ ସନ୍ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଯାଟପୁର, ପଦ୍ମପୁର, ସିଂହମାପୁର, ବେଦମାପୁର ବା ବେଦନାପୁର, ଗୋମୀନାଥପୁର, ସତ୍ୟଭ୍ରମାପୁର, କୃଷ୍ଣାପୁର ଆଦି ଗ୍ରାମରେ ସ୍ଥାପିତ ବିଭିନ୍ନ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଶାସନମାନଙ୍କ ସମ୍ପର୍କୀୟ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଜାତିବ୍ୟାପୀ ବିଷୟ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଅଛି । ତହିଁରୁ ଏହି ଶାସନମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ବିଭିନ୍ନ ଶାସନ ମହାରାଜ ପୁରୁଷୋତ୍ତମଦେବ ଓ ତତ୍ତ୍ୱପୁତ୍ର ମହାରାଜ ପ୍ରତାପରୁଦ୍ରଦେବଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିବାର ଜଣାଯାଏ । ପ୍ରସନ୍ନପୁରୁଷୋତ୍ତମପୁର ୬୦୦ ବ୍ରାହ୍ମଣ ବିଶିଷ୍ଟ ଗୋଟିଏ ବୃହତ୍ ଶାସନଥିଲା । ଏହା ପୁରୀଖଣ୍ଡି, ମଧ୍ୟଖଣ୍ଡି ଓ ପଶ୍ଚିମଖଣ୍ଡି ନାମକ ତିନିଗୋଟି ଅଂଶରେ ବିଭକ୍ତ ହୋଇଥିଲା । କେହି ସମୟରୁ ଏହି ବିଭାଗମାନ ଚୈତ୍ରମାନର ପୁରୀକଳ୍ପ, ମଧ୍ୟକଳ୍ପ ଓ ପଶ୍ଚିମକଳ୍ପ ନାମରେ ପରିଚିତ ହେଲା କୁହାଯାଇ ନ ପାରେ । ପ୍ରସନ୍ନପୁରୁଷୋତ୍ତମପୁରସ୍ଥିତ ନୃସିଂହନାଥଦେବଙ୍କ ଚକଡ଼ା (ଅଞ୍ଚଳ) ସମ୍ପର୍କୀୟ ବିବରଣୀ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଥିବାରୁ ଚକଡ଼ା ବସାଣ ନାମରେ ଓ ଗୁରୁଦାସ ଚୟିଲା ଓ ତାହାଙ୍କ ପୁଅ ଓ ନାତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲିଖିତ ହୋଇଥିବାରୁ ‘ଚୟି ନାଚକଡ଼ା’ ନାମରେ ମଧ୍ୟ ଏହା ପରିଚିତ ।

ରଚନା କାଳ

ଚକଡ଼ା ପୋଥି ଅପେକ୍ଷା ଚକଡ଼ା ବସାଣ ବା ଚୟି ନାଚକଡ଼ାର ଲିଖନକାଳ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ସହଜ । ଚକଡ଼ା ବସାଣର ଖଣ୍ଡିଏ ହାତଲେଖା ନକଲ ମୁଁ ବନ୍ଧୁ ପରମାନନ୍ଦ ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଠାରୁ

ପାଇଥିଲି । ବହୁଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହାର ମୂଳପୋଥି ଖୋଜିଲି ମାତ୍ର
ନ ପାଇବାରୁ ଶେଷରେ ସେହି କାଗଜ ନକଲ ସାହାଯ୍ୟରେ ଏହାର
ସମ୍ପାଦନ କଲି । ଏହାର ବହୁଦିନ ପରେ ଦୈବାଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଶା
ମିଜକ୍ଲସ୍‌ମରେ ଏଥିର ଖଣ୍ଡି ଏ ତାଳପତ୍ର ପୋଥି ଥିବାର ଶୁଣି ପୋଥି
ଝଗଡ଼ାଳୟର ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ବେଳୁ କେଦାରନାଥ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ
ସାହାଯ୍ୟରେ ମୋହମ୍ମଦ ମୁଦ୍ରିତ ଗ୍ରନ୍ଥ ସହିତ ମୂଳ ପୋଥିକୁ
ମିଳାଇନେଲି । ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ଖଣ୍ଡି ଏ ମାତ୍ର ମୂଳ ପୋଥି ମିଳିଅଛି
ଏବଂ ଏହା ମଧ୍ୟ ଏପରି ଜାଣଦସ୍ତରେ ପିଟାଇ ପଡ଼ିବାକୁ ମଧ୍ୟ ଉପଯୁକ୍ତ ।
ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖର ବିଷୟ ମୂଳ ପୋଥି ସହିତ ମିଳାଇବାରେ ମୋର
ବ୍ୟବହୃତ ନକଲରେ ଅନେକ ଦୋଷ ଯୁକ୍ତି ରହିଯାଇଥିବାର
ଦେଖାଗଲା ।

ଚକଡ଼ା ବସାଣରେ ମଧ୍ୟେ ମଧ୍ୟେ କେତେ ପାଣି ଶବ୍ଦର
ବ୍ୟବହାର ଦେଖି ଗ୍ରନ୍ଥର ଲିଖନକାଳ ଅଧିକ ପ୍ରାଚୀନ ନୁହେଁ ବୋଲି
ସନ୍ଦେହ ହେଉଥିଲା । ପରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ବର୍ଣ୍ଣନାରୁ ଏହି ସନ୍ଦେହ
ଯୁକ୍ତ ଚିଣ୍ଟାସରେ ପରିଣତ ହେଲା । ଚକଡ଼ା ବସାଣ ପୃଷ୍ଠାଂଶୁରେ
ଦେଖାଯାଏ ମହାରାଜ ପୁରୁଷୋତ୍ତମଦେବ (ଅର୍ଥାତ୍ ଖ୍ରୀଷ୍ଟୀୟ ପଞ୍ଚଦଶ
ଶତାବ୍ଦୀରେ) କୌଶସି କାର୍ଯ୍ୟବ୍ୟପଦେଶରେ ଗୋଟିଏ ଭୂମି ଚିତ୍ରଟି
କରିବାପାଇଁ କେତେଜଣ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ । ସେଥିର
ବର୍ଣ୍ଣନାରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ଦେଖୁ ଏହି କର୍ମଚାରୀମାନେ ଭୂମି ମାପର
ସେ କାଳର ପ୍ରଚଳିତ ପ୍ରଣାଳୀ ଅନୁସାରେ ନଳ ପକାଇ ମାପ କଲେ ।
ଏହି ସମ୍ପର୍କରେ ଚକଡ଼ା ବସାଣରେ ଲିଖିତ ଅଛି “ଗୋପାଳଦୟାଙ୍କ
ସାହୁରେ ନରସିଂହ ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଭାଗ ପ୍ରଥମ ଦଣ୍ଡାଠାରୁ ପଞ୍ଚକୁ
ସୁଦର୍ଶନ ଦାସଙ୍କ ଭାଗଯାଏ ୧୯୮ ଉତ୍ତର ଶାସନ ଦାଣ୍ଡଠାରୁ ଦର୍ଶଣକୁ
ନିଶିଦାଦ ଭେଡ଼ା କରପଗଛ ଯାଏ ନ୨୭୦୦୮ର ଭୂମି ଖୋଳ ମାଣ
ଛଅଗୁଣ୍ଠ ଗୁଡ଼ିବିଶ୍ୱା ୧୫-୭-୮ ।” ଭୂମିର ନମ୍ବର ଲେଖା ଦେଖି

ମନେ ହେବାର କଥା ଯେ ଏଠାରେ ସତ୍ୟର ନିଶ୍ଚୟ ହେବା
କରାଯାଇଅଛି । ପରେ, ଦ୍ଵିତୀୟ ଏହା କାଗଜରେ ନକଲ କରିଥିବା
ଲେଖକର ଭୁଲ ହୋଇଥିଲା ପରେ ମନେକରି ନିଃସନ୍ଦେହ ହେବାପାଇଁ
ପୁଣି ଆଉଥରେ ମୂଳ ଗୋପ୍ତ ସଙ୍ଗେ ମିଳାଇ ଦେଖିଲି । ସେଥିରେ ମଧ୍ୟ
ଦେଖିଲି ଲେଖାଅଛି **ନ୨୭୦ମ୍ବର** ।

ଖୋରଧାରେ ଟେଲର ସାହେବ (W. C. Taylor)ଙ୍କ
ସେଟଲମେଣ୍ଟର ୧୮୭୭-୭୭ ସାଲରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ସବୁ ପ୍ରଥମେ
୯ଟି ନମ୍ବର ଦ୍ଵାରା ଜମି ଚିହ୍ନଟ କରାଗଲା ମାତ୍ର ଓଡ଼ିଶାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ
ଅଞ୍ଚଳରେ ମାତ୍ରକ୍ଷ ସାହେବଙ୍କ ସେଟଲମେଣ୍ଟ (୧୮୯୦-୯୭)
ଦ୍ଵାରା ଜମିରେ ୯ଟି ନମ୍ବର ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥିବାର ଦେଖାଯାଏ
ନାହିଁ । ତେଣୁଦେଲେ ଦେଖିଯିବୁ ପ୍ରଥାରେ ଭର୍ତ୍ତିଆ ଭିତ୍ତି ଆଦି
କରି କୌଣସି ଶକ୍ତି ଏ ଜମିର ଚିହ୍ନଟ ପାଇଁ ତାହାର ଚୌହଦାରେ
ଥିବା ଭୂମି ଆଦର ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଥିଲା ତତ୍ତ୍ଵ (ତାହାର ଉତ୍ତର)
ତପ୍ତ (ତାହାର ପୂର୍ବ) ତଦ୍ଵ (ତାହାର ଦକ୍ଷିଣ) ତପ (ତାହାର ପଶ୍ଚିମ)-
ଦ୍ଵାରା, ଯଥା:—ରାମ ସାହୁର ଶାରଦା ଜମି;—

ଦୀର୍ଘ .କାହାଣୀ.....ପଣ
ପ୍ରତି ...କାହାଣୀ.....ପଣ.....ଗଣ୍ଡା
ରକବା ମାଣ... ଗୁଣ୍ଠ ବିଶ୍ଵା
ତତ୍ତ୍ଵ—ହର ବେହେରାର ଶାରଦା ଜମି
ତପ୍ତ—ଗୋବର ପଡ଼ିଆ
ତଦ୍ଵ—ଶାହାଡ଼ା ଯୋଡ଼ ନାଳ
ତପ—ଦୟ ସେନାପତି ଆମ୍ବ ବଗିଚା

ଏହା ଯଦି ନିଶ୍ଚିତ ତେବେ ଚକଡ଼ା ବସାଣର ଲେଖା ଅଶୀ ପଞ୍ଚାଅଶୀ
ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ପୁରୁଣା ହେବାର କଥା ନୁହେଁ । ମାତ୍ର ମୂଳ ଗୋପ୍ତ ଶକ୍ତିର

ଅବସ୍ଥା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ତାହା ଯଦି ନିତାନ୍ତ କଅଁଳ ତାଳପତ୍ରରେ ତଥାପି
ନ ହୋଇଥାଏ ତେବେ ତାକୁ ଏତେ ଅଳ୍ପଦିନର ବୋଲି ଗ୍ରହଣ
କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହୁଏନାହିଁ ।

ଗନ୍ତବ୍ୟର ଐତିହାସିକ ମୂଲ୍ୟ

ଏହି ଦୁଇଖଣ୍ଡି ଗ୍ରନ୍ଥ ଜେବଳ ମାଦଳା ଭଳି ବ୍ୟବହାର ହୋଇ
ଆସୁଅଛି । ଏଥିର ଲେଖକମାନେ କୌଣସି ନିଶ୍ଚିତ ଐତିହାସିକ
ସତ୍ୟ ବା କାଳକ୍ରମ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ରଖି କିଛି ଲେଖି ନାହାନ୍ତି ।
ସେକାଳର ଏହି ଶ୍ରେଣୀର ଗ୍ରନ୍ଥ ଲେଖକ ମାନଙ୍କର ସେ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି
ପ୍ରଚାର ଆଶା ମଧ୍ୟ କରାଯାଇ ନ ପାରେ ଏବଂ ଏହା ଚକଡ଼ା ବସାଣରେ
ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଭାବରେ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ଏଣୁ ଆମ୍ଭମାନେ ଦେଖୁ
ଚକଡ଼ାବସାଣର ଆରମ୍ଭ ମାତ୍ର ବର୍ଣ୍ଣିତ ଅଛି “ଶ୍ରୀ କପିଳେନ୍ଦ୍ରଦେବ
ଏକଗୁଳିଶ ଅଞ୍ଜଳି ଭୋଗବର ଶ୍ରୀ ପୁରୁଷୋତ୍ତମସେନ ନଅର-
ଠାରେ ଆବାହନ ହୋଇଲେ । * * ଶ୍ରୀପୁରୁଷୋତ୍ତମଦେବ
ଶ୍ରୀପୁରୁଷୋତ୍ତମସେନ ନଅରଠାରେ ଦଣ୍ଡଛନ୍ଦ ଧରାଇଲେ ।
ମେଷ ଶୁକ୍ଳ ଦ୍ଵାଦଶୀ ଉତ୍ତରାସ୍ଵିନ ନକ୍ଷତ୍ର ବେଳା ଚଉଦ ଦଣ୍ଡଠାରେ
ଅମୃତ ଯୋଗରେ ପରମେଶ୍ଵରଙ୍କଠାରୁ ଆଜ୍ଞା ଅଟାଇ ଦୁଇ ଅଞ୍ଜଳି
କଟାଇଲେ ।”

ସେହିପରି ଚକଡ଼ା ସୋଣ ଶୁଦ୍ଧତାରେ ଦେଖାଯାଏ ଥରେ
ପ୍ରସନ୍ନପୁରୁଷୋତ୍ତମପୁର ଶାସନରେ ବ୍ରାହ୍ମଣମାନଙ୍କର ବସବାସରେ
ଫକୀର୍ଣ୍ଣତା ଦୂର କରିବା ନିମିତ୍ତ ମହାରଜ ପ୍ରତାପରୁଦ୍ରଦେବ ଶାସନର
ଦକ୍ଷିଣରେ ବାସ କରୁଥିବା ଗଣ୍ଡାଏତ ଚତୁର୍ଭୁଜ ମନ୍ଦିରକୁ ସେ ସ୍ଥାନରୁ
ଉଠିଯିବାକୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ । “ଆଜ୍ଞା ଶୁଣି ଗଣ୍ଡାଏତ କହିଲେ ମୁଁ
ପୁରରୁ ଆପଣଙ୍କ ଆଜ୍ଞାକାରୀ, ମୋ ପିତା ପ୍ରତିତାମହ ସୁଜା
ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମଙ୍କ ତେଲଙ୍ଗି ମୁକୁନ୍ଦଦେବଙ୍କ ନଅର ବାରବାଟି
ଚଉକୀରେ ଥିଲେ …………… ।” କମି ଚିହ୍ନଟ ପାଇଁ ପୁଣି ନୟରର

ବ୍ୟବହାର କଥା ମଧ୍ୟ ଏଥିପ୍ରସଙ୍ଗରୁ କୁହାଯାଇଅଛି । ଏସବୁ ବସ୍ତୁକୁ
Historical anacronism ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କିଛି ନୁହେଁ । ଏଥିରୁ
ଲେଖକ ମାନଙ୍କର ଐତିହାସିକ ଜ୍ଞାନର ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଭାବ ପ୍ରକାଶ ପାଏ ।

ତେବେ ପୁଣି ଯେପରି କହିଅଛୁ ମାଦଳା ମାଦଳା । ଏସବୁ
ବିବରଣ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଐତିହାସିକ ସତ୍ୟ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଥିବୁ
ଏପରି ଅନୁମାନ କରିବା ମଧ୍ୟ ଭୁଲ । ସେସବୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯୁଗର
ବୈଜ୍ଞାନିକ ଦୃଷ୍ଟିରେ କେତେକ ଅଶିଷ୍ଟ ବା ଅକ୍ଷିଷ୍ଟ ଲୋକମାନଙ୍କ
ଦ୍ଵାରା ଗାଉଁଲି ଗୀତ ବା କାହାଣୀ ସଂଗ୍ରହ ରୂପେ ଅଲ୍ପଦୃଷ୍ଟିରେ
ଲେଖା ସୁତରାଂ ସ୍ଥାନାୟ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଗୁଡ଼ିକ ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କିଛି ଭାବରେ
ଏ ସବୁକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଅନୁଚିତ ମାତ୍ର କିମ୍ବଦନ୍ତୀରେ ମଧ୍ୟ ଅନେକ
ସମୟରେ ବହୁ ମୂଲ୍ୟବାନ ଐତିହାସିକ ସତ୍ୟ ନିହିତ ଥାଏ ।
ଉଦାହରଣ ସ୍ଵରୂପ ଚକ୍ରା ପୋଥିରେ କଳାପାହାଡ଼ର ଓଡ଼ିଶାର
ବ୍ୟୁତ୍ପତ୍ତି ସମ୍ପର୍କରେ ଲେଖାଅଛି “ତେଲେଇ ମୁକୁନ୍ଦଦେବଙ୍କ ୧୧ଅଙ୍କ
ବିଜ୍ଞା ମାସରେ ଓଡ଼ିଶାର ସ୍ଵାଧୀନ ଭୂଭାଗ ହେଲା ।” ଏହା
କେତେଦୂର ସତ୍ୟ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥଳରୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରି ଦେଖିବାର କଥା ।
ଅନ୍ୟ ମଧ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ଅପ୍ରଚଳିତ ହେଲେ ସୁଦ୍ଧା କେତେଗୁଡ଼ିଏ
ମୂଲ୍ୟବାନ ସାପ୍ତକ ଶ୍ରଦ୍ଧାବଳୀ ମଧ୍ୟ ଅତ୍ୟନ୍ତମାନ ଏଥିରୁ ପାଉଁ ।
ଐତିହାସିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏ ସବୁର ଓ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ସବୁର ମୂଲ୍ୟ କମ
ନୁହେଁ । ତେଣୁ ଏସବୁ ଅବହେଳାର ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ ଏହିପରି ଭାବ
ଏ ଛଦ୍ମ ପୁସ୍ତିକା ଦୁଇଖଣ୍ଡ ପ୍ରକାଶ କରି ।

ପୁଣି କହିଅଛୁ—ମୋର ବ୍ୟବହୃତ ନକଲରେ ଅନେକ ଭୁଲ
ରହିଯାଇଥିବାରୁ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ଗୁଡ଼ାଏ ଭୁଲ ରହିଗଲା ।
ଏଥିନିମିତ୍ତ ମୁଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖିତ ଓ ଲଜ୍ଜିତ । ସେଥିନିମିତ୍ତ କ୍ଷେପରେ
ଗୋଟିଏ ଶୁଦ୍ଧ ପତ୍ର ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲି । ପାଠକମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ
କରିବାରେ ପ୍ରଥମେ ଗ୍ରନ୍ଥର ସଂଶୋଧନ କରି ପାଠ କରିବେ ।

ତକଡ଼ା ପୋଥି

ପ୍ରତାପରୁଦ୍ର ଦେବ ମହାରାଜାଙ୍କ ୧୫ ଅଙ୍କ କନ୍ୟା ୧୦ ଦିନ
ଶୁକ୍ଳ ସପ୍ତମୀ ରୁଧିରା ନବଦୁର୍ଗା ମହୋତ୍ସବ ରାତିରେ ।

କଟକ ବାରବାଟୀ ନଗରରେ ରାଜା ଥିବାସମୟରେ ଏକଦିନ
ରାତିରେ ଛଦ୍‌ବେଶରେ ଅନ୍ଧାରିବିଜେ କରିଥିବାବେଳେ ଉଗରପଡ଼ା
ନିକଟସ୍ଥ ଏକ ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ କାନ୍ଦକାନ୍ଦ ଯାଉଥିବାର ଦେଖି ତାକୁ ତହିଁର
କାରଣ ପଚାରିବାରୁ ସେ କହିଲେ ମୋ ଦୁଃଖ ଚକିତ
ନ ଶୁଣିବାରୁ କାନ୍ଦୁଅଛି ।

ତହିଁ ରାଜା ପଚାରିଲେ ତୋ କର୍ମ ଦୁଃଖ କି ରାଜଗଡ଼ ଦୁଃଖ
ଅଟେ । ସେଠାରୁ ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ ରାଜ୍ୟରେ ରାଜା ପ୍ରତାପରୁଦ୍ର ଦେବ,
ମୋହର ରାଜା ମଝି ରାମ ପାତ୍ର । ତହିଁ ରାଜା ପ୍ରସ୍ଥ କରିବାରେ ସେ
ତାହା ଘରେ ରାମ ପାତ୍ର ତା ସ୍ତ୍ରୀ ସହିତ ଯେଉଁପ କୁବ୍ୟବହାର
କରୁଥିଲା ଓ ତାକୁ ରାତିରେ ଦୁର୍ଗ୍ଗ ଅନୟନ କରିବାକୁ କୋଣେ
ବାଟ ଛଡ଼ା ଚୌକ ଗୋଟକୁ ପଠାଇ ଦେଉଥିଲା ତହିଁର ସମ୍ବଦାୟ
ବୁଝନ୍ତୁ କହିଲେ ।

ତହିଁ ରାଜା କହିଲେ କି ସେ ଯେଉଁପ ଥାଏ, ତାହା ଆମ୍ଭଙ୍କୁ
ଦେଖାଇଦେଲେ ଆମ୍ଭେ ମହାରାଜାଙ୍କଠାରେ ଜଣାଇବୁଁ । ତହିଁ ବ୍ରାହ୍ମଣ
ତାଙ୍କୁ ନେଇଯାଇ ନିଜଘର ଓ ସେ ସମୟରେ ଯେ ଚରସି ସବୁ
ରାମପାତ୍ର ବ୍ରାହ୍ମଣ ଘରଠାରେ କରୁଥିଲା ତାହା ଦେଖାଇଲେ । ରାଜା
ତାହା ଘର ପ୍ରାନ୍ତ ଉପରେ ଆସିଲା ସେବତା ଗଭ୍ର ହିମୁଣ୍ଡି ପକାଇ-

ଦେଇ ଚାଲିଗଲେ । ତହିଁ ଆରଦିନ ରୁଲ ଡଗସମାନେ ଦେଖି ସେ ଘର ଜଳି ରହିଲେ, ସଜାଙ୍କଠାରେ ଢଗାଣି କଲେ । ସଜା ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଓ କଟକ ଜଗିଆ ମଝିକୁ ଛମୁକୁ ଆଣି ବୋଲି ଆଜ୍ଞା କଲେ ।

ଆଡ଼ତଥା ଲେଙ୍କା ସେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଓ ମଝିକୁ ଆଣିବାରୁ, ମଝି ସାହାଙ୍ଗ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ତାକୁ ପ୍ରଶ୍ନବାଦ କରି ଶେଷରେ ସେ ଗ୍ରମପାତ୍ର ମଝିକୁ କଟକ ବାହାରେ ଚାରିଆଳିଆ କରି ନେଇ ଶୁଳି ଦେବାର ଆଜ୍ଞା ହେଲା ଓ ତାକୁ ସେହିରୂପ ଦଣ୍ଡ ହେଲା ।

ତାହାର ଦୁଇ ପୁଅ ଶିବ ପାତ୍ର ଓ ସମାଇ ପାତ୍ର ଚଳାଇଯାଇ ପୁରୁଷୋତ୍ତମରେ ରହିଲେ କାରଣ ଓଡ଼ିଶା ସଜ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଦ୍ରୋହୀ ଲୋକଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ ନଥିବାରୁ ପୁରୁଷୋତ୍ତମରେ ଧର୍ମ ସଜାର ଦଣ୍ଡ ନଥିବାରୁ ସେଠାରେ ରହିଲେ । ତାଙ୍କପ୍ରତି ଆତ୍ମକିଛି ସଜଦଣ୍ଡ ହେଲା ନାହିଁ ।

କିଛିଦିନ ପରେ ସେମାନେ ଚବିଶକୁଦ ପର୍ବଣୀ ସାଗରେଶ୍ବର ପାତ୍ରକୁ ଭେଟିଲେ । ସେ ତାଙ୍କୁ ଉଦ୍ରାଞ୍ଚକର ସନ୍ତାନ ଥିବାର ଚିହ୍ନି ତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଶିବ ପାତ୍ରକୁ ବହୁପୁର ଶାସ୍ତ୍ରୀଏତ ଗୋବିନ୍ଦ ମଝି ହିଅକୁ ବିଭା କରାଇଲେ । ସେ ଗୋବିନ୍ଦ ମଝି ଅନୁଭୁକ ଓ ବୟୋବୃଦ୍ଧ ଥିବାରୁ ତାହାର ପୁତ୍ରସମାନେ ତାହା କାର୍ଯ୍ୟ ନେବାକୁ ଗୋଲ କରିବାରୁ ଶିବ ପାତ୍ର କହିଲା ଯେ ତୁମ୍ଭେମାନେ କିଛି ଗୋଲ ନ କର । ମୋତେ ମୋର ଶୁଣୁରଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧି ନିୟୁକ୍ତ କର ।

ସେମାନେ ତାହା କଥା ନମାନି ଶିବ ପାତ୍ରକୁ ମାରବାକୁ ଉପାୟ କଲେ । ମାତ୍ର ଶିବ ପାତ୍ର କାହାର ବୋଲ ନମାନି ସାହିରେ ଆପଣା ଶୁଣୁର ଗୋବିନ୍ଦ ପାତ୍ରକୁ ମାର ପକାଇ ଆପେ ନାୟକ ହେଲା ।

ତହୁଁ ଗୋବିନ୍ଦ ପାତ୍ରର ଭାଇପୁଅମାନେ ପଲାଇଯାଇ କୋକୋଲେ ଶାମ ମାଝି ନିକଟରେ ରହୁଲେ । କେତେଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନଙ୍କର ଶିବ ପାତ୍ର ସହିତ ଯୁଦ୍ଧ ହେଉଥାଏ ।

ଏଥରେ କୋକୋଲେ କଣ୍ଡର ନାଉରାକି ହାତକର କହୁଲୁ ରାତିରେ ତର ତୁଠରେ ପାର କରିଦେବୁ । ମୁଁ ସେ ଭାଇ ପୁଅଙ୍କୁ ବେଢ଼ି ମାରି ପକାଇବି । ତୋତେ ସତ୍ୟରୁ ମାଝି ସୋଶରୁ ଅପେ ଦେବି । ସେ କହୁଲୁ ମୁଁ ସମୟ ଜାଣି ବେଢ଼ାଇ ଦେବି ।

ଏଥରେ ପିଠପଇ ଅମାବାସ୍ୟା ଦିନ ରାତିରେ ସେ କଣ୍ଡର ଶିବ ପାତ୍ରକୁ ବାଟ କଢ଼ାଇ ନେଲା ଓ ତର ତୁଠରେ ସେ କଣ୍ଡର ମାଝି ପୁଅ ନାଆଁ ନେଇ ବସିଥିଲା । ସେ ତାହା ଗାପକୁ ପଚାରିଲା, ଏମାନେ କି ଲୋକ, ସମସ୍ତେ ପାଇକ ତ ଅଟନ୍ତି ? ସେ କହୁଲୁ ଏ ସବୁ ଜାଣି ଲୋକ, ତହୁଁ ପୁଅ କହୁଲୁ କି ଶାମ ମାଝିକି ଜାତ କରି ପାରିବେ । ଏହା କହନ୍ତେ ସେ ଶିବ ପାତ୍ର ଆଗେ ଓ ଆପଣା ସଙ୍ଗୀ ମନୁଷ୍ୟଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ସେ ବାପ ପୁଅ ଦୁହେଁଙ୍କି ହାଣି ପକାଇ ନାଆଁରେ ପାରିହୋଇ ଯାଇ ସେ ରାତିରେ ଗୋବିନ୍ଦ ପାତ୍ରର ଭାଇ ପୁଅଙ୍କୁ ହାଣିଲେ ।

କଣ୍ଡର ସଙ୍ଗତେ ଯେ ମାଝି ବସାଣରୁ ଅପେ ଦେବାକୁ ନିୟମ କରିଥିଲା, ତାକୁ ମାରିଥିବାରୁ ନ ଦେଇପାରି ତହୁଁ ବଦଳରେ ସେହି ସମୟରୁ କୋଠକାଲେ ନାୟକମାନେ କଣ୍ଡର ପିଣ୍ଡ କରି କଥାଏ କରନ୍ତି ଓ ଯେଉଁ ତୁଠରେ ପାରି ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ ସେହି ତୁଠରେ ଆପଣା ଶତ୍ରୁକୁ ଥୋଇ ତାହା ନାମ ‘ଯାହାତୁଠ’ ବୋଲି ନାମ ଦେଲେ । ତହୁଁ ଉତ୍ତରେ ଦଶବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶିବ ପାତ୍ର ଚକାକୋଲେରେ ନାୟକ ହୋଇ ପରଲୋକ ଗଲା ।

ତାହା ପୁଅ ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର ପାତ୍ର କୋଟକାଳେ ନାୟକ ହେଲା । ତାକୁ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ଉତ୍ତରୁ ଜାଲକଣ୍ଠେଶ୍ଵର ଦେବେ ରହିବେଲେ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ଆଜ୍ଞା କଲେ ଯେ, କାଲି ପ୍ରାତଃକାଳେ ଯେଉଁଠାରେ ମନ୍ତ୍ରପୀଠରୁ ଦୁର୍ଗ ପ୍ରତିପଦ୍ମପୁର ଆସେ, ସେହିଠାରେ ଖୋଳିଲେ, ଲିଙ୍ଗ ସ୍ଵରୂପେ ବାହାର ହେବୁଁ ଓ ଗଡ଼ର ପୋଖରୀ ଖୋଳାଇବୁ ତାହାର ପାଣି ମଧୁର ହେବ । ଏରୂପେ ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର ପାତ୍ର କୋଟକାଳେ ବ୍ରହ୍ମପୁର ଏ ଦୁଇ ଯାଗାରେ ନାୟକ ହେଲେ । ଦଣ୍ଡପାଟ ପଣ୍ଡାଙ୍କୁ ଦଲାଇ ବିଶେଷକୁ ଅର୍ଥାତ୍ ଗ୍ରାମମାନଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କ ଉପରେ ପତ୍ର କାଟିଲେ ।

ଏଥିରେ ଗୋବିନ୍ଦ ଦେବ ମହାରାଜାଙ୍କ ୧୩ ଅଙ୍କ ଲକ୍ଷ୍ମୀଧରଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡପାଟ ପଣ୍ଡା ଅଲରଠାରେ ଧରି ଶାଙ୍ଖୁଳୀ ଦେଇଥିଲା । ସେ ପଥର ପାଚେଣ୍ଡି ଡେଇଁ ପଳାଇବା ସମୟରେ ତାକୁ କାଛଲଖି ଧରି ମାରି ପକାଇ ତଳକୁ ଛୁଟି ପକାଇ କୁରୁଡ଼ି ପଶା ମାରି, ମାରି ପକାଇଲେ । ସେହିଦିନ କୋଟକାଳେ ଭାଇପୁଅଙ୍କର କାଛଲଖି ବାହାରକୁ ବାହାରେ ନାହିଁ ଓ ଚଉତିନାରେ କୋଟକାଳେ ପାଇକଙ୍କର ଚୁଲ ନାହିଁ ।

ସେହି ଲକ୍ଷ୍ମୀଧରଙ୍କର ଦୁଇ ପୁଅ ଥିଲେ । ବଡ଼ ଭାଇ ଦାନ ପାହାନ୍ତାହିଁ ହୁ ହୋଇ ନାୟକ ହେଲେ । ସାନ ଭାଇ ବାଘୁ ପାତ୍ର ଥିଲା । ତେଲେଙ୍ଗା ମୁକୁନ୍ଦ ଦେବଙ୍କ ୧୧ ଅଙ୍କ ଛକ୍କା ମାସରେ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ତୁଡ଼ୁକାଣି ହେଲା । ପରମେଶ୍ଵରଙ୍କୁ ଜଗଦୋଳ ଯାହା କରି ରଜା ଗଡ଼ ଉପରକୁ ଗଙ୍ଗାକଟକାଇ କରଗଲେ । ଏଥିରେ ଶ୍ରୀମତୀ ମହାପାତ୍ର ଓ ମନାଇ ମହାପାତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ଉକ୍ତିଲ ଗୌଡ଼ ବାଦଶାହଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ସୁବା କଳାପାହାଡ଼କୁ ଘେନି ବଣିଚାଟେ କଟକ ମାଇଲେ । ରଜାଙ୍କ କୁଟୁମ୍ବଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କଲେ । ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଭାଇଲା । ରଜା

ଘୋର କୁଳରେ ରହିଲେ । ଓଡ଼ିଶା ସ୍ୱାଧୀନ ଉଦ୍ଧାରଣ ହେଲା ।
 ଶ୍ରୀ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ରତ୍ନସିଂହାସନ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ମହାପ୍ରଭୁ ଗୁଡ଼ିପାଇ
 ଦକ୍ଷିଣ ବାହାରିଲେ । ତାଙ୍କୁ ଖେପଳି ଗଡ଼ରେ ନେଇ ବିଜେ
 କରାଇଲେ । ଏମନ୍ତ କଟକ କାଳପାହାଡ଼ ମାରି ବଡ଼ଦେଉଳ ଭାଙ୍ଗି
 ଦକ୍ଷିଣ ମୁହାଣ କଲେ । ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର ପୁଅ ଦାନପାହାନ୍ତା ଫିଙ୍ଗି ତାଙ୍କଠାରେ
 ଜମିଦାର ହୋଇ ଭେଟିଲା । ତାକୁ କଳାପାହାଡ଼ ପଚାରିଲା—
 ‘ଓଡ଼ିଶା ସ୍ୱାଧୀନ ଦେବତା ଜଗଦିଶ୍ଵର କାହିଁ ଗଲେ ?’ ସେ କହିଲେ
 ଦକ୍ଷିଣ ବାହାରିଲେ । ତହିଁ ସେ କହିଲା ମୁହାଣ ଦ୍ୱାର କିପରି
 ପାର-ଉତ୍ତାର ହେବା । ଦାନ ପାହାନ୍ତା ଫିଙ୍ଗି କହିଲା ମୁଁ ମୁହାଣରେ
 ଅଳ୍ପ ବାଟରେ ନେଇ ଯିବି । ତାକୁ ଘୋଡ଼ା ଶିରପା ଓ ଚକ୍ଷୁକୁଦ ଓ
 ସହାୟକୁ ପାଗିର ଦେଇ ନାଆ ପାହାନ୍ତା ଫିଙ୍ଗି ପକେଇ ଦେଲେ ।

ସେ ମୁଗଲ ଆଠକୁ ଆଣି ଅଷ୍ଟାକ ପାଣିରେ ପାର କରିନେଲା ।
 ଦକ୍ଷିଣ ସ୍ୱାଧୀନ କଳାପାହାଡ଼ ମାରି ଖେପଳିଠାରୁ ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କୁ
 ବନ୍ଦୀ କରି ଆଣି ଗଙ୍ଗାକୁଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହାତୀ ଉପରେ ବସେଇ କରାଇ
 ନେଲା । ସେଠାରେ ଘୋର ଅଗ୍ନିଦଣ୍ଡ ଦେଇ ଶାଳ ଗଙ୍ଗାରେ
 ମେଲିଦେଲା । ତାହା ବଡ଼ ପଦ୍ମନାଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ବୈଷ୍ଣବୀ ହୋଇ
 ଆଣିଥିଲେ । କୁଜଙ୍ଗ ଗଡ଼ଠାରେ ମାଦଳରେ ପୁରାଇ ଚକାଲି
 କରିଥିଲେ ।

ଏ ସମୟରେ ରାଜା ମହାପ୍ରଗଡ଼ରେ ଓଡ଼ିଶା ପାଦ ଦନାଇ
 ବିଦ୍ୟାଧରଙ୍କ ପୁଅ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ସରତସ୍ୱୟ ମହାପାତ୍ରଙ୍କୁ ଧରାଇଥିଲେ ।
 ମୁକୁନ୍ଦ ଦେବ ଓ ତାଙ୍କ ପୁତ୍ର ସ୍ୱାମୀ ଭଞ୍ଜ ଏ ଦୁହେଁ ଏକାଦିନକେ
 ଯୁଦ୍ଧ କରି ମଲେ । ଓଡ଼ିଶା ଅସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇଗଲା ଓ ଦେବତା ଓ
 ପ୍ରାକୃଷିକ ନା ଭୁଲିଲା ।

ତହିଁ ଉତ୍ତର ଦକ୍ଷିଣଦିଗ ଖଣ୍ଡାଇତେ ସମନ୍ତ୍ରୁ ସଜତସୟ-
ମହାପାତ୍ରଙ୍କୁ ସଜା କଲେ । ସେ ତନିବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗୋଟିମା ଗଡ଼ରେ
ରହଲେ । ସେଠାରେ ତାଙ୍କୁ ଜଣେ ଖଣ୍ଡାଇତ ମଲ୍ଲ କାପରକୁ
ଧରି ଦେବାର ଶୁଣି ସେ ଖଣ୍ଡାଇତକୁ ମାର ଓଢ଼ଣା ସଜାକୁ
ପଳାଇଗଲେ ।

ତାଙ୍କୁ ସେଠାରେ ତନି ଲୋକ ସେବା କରିଥିଲେ ।
କୋକୋଲେ ବାଘୁ ପାତ୍ର ଏ ଦାନ ପାତ୍ରର ଭାଇ ଅଟେ । ଦୋଡ଼ାଉଆ
ଶତ୍ରୁ ପବିତ୍ର ଓ ମଞ୍ଜୀପତ୍ରା ଶରଣୀ ପାତ୍ର । ଏ ଉତ୍ତରୁ ସଜାଙ୍କ ଗହଣରେ
ତେରଜଣ ସବାର ଥିଲେ । କଟକ ଓ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଖୋଲ-
ପଲ ଶୁଦ୍ଧ ଶୌର ବଳୀବିଦମସ୍ତ୍ରୀହର ଖୋରଧା ବୋଲି ପଞ୍ଜୀ ଗୋଟିଏ
ଥିଲା । ତାହା ସଜା ବିଦମ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ମାଗି ତାହା ନାମ ଜଗନ୍ନାଥପୁର
କଟକ ବୋଲି ଶୁଭ ଦେଲେ । ସେ ବଳୀ ବିଦମସ୍ତ୍ରୀହର ମୁଣ୍ଡ କାଟି
ବଡ଼ ଅବକାଶରୁ ତଳେ ପୋତିଲେ ।

କଟକରେ ମୋଗଲମାନେ ଠାଆ କରି ରହୁ ପିପଲୀ ନଅରରେ
ଥାନା କଲେ । ସେହି ଖୋରଧା ଡେଇଁ ଶୁଭ ହେଲା ଦିନ
ଦ୍ଵାର ସମନ୍ତ୍ରୁପୁର ବୋଲି ଏକ ଶାସନ କରିବେ ଗୋଲି ସଜସଭାରେ
ପଢ଼ିଲେ ଓ ଶ୍ରୀ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଦେଉଳରେ କେଉଁ ଦେବତା
ସୋଇବାର ପରମର୍ଶ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ । ମାତ୍ର କେହି କିଛି ଉତ୍ତର
ନଦେଇ ବିସ୍ମୃତ ହୋଇ ରହିଲେ । ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ସଜାଙ୍କୁ ହସ୍ତରେ
ଆଣ୍ଟା ହେଲା ପେ, ଅନ୍ଧେ କୁଜଙ୍ଗଠାରେ ବିତେ କରି ରହିଅଛି ।
ସେ ଶାଳଖାଙ୍କୁ ତୁ ନୁଆବର ଦାରୁବ୍ରହ୍ମ ମୁଣ୍ଡି କରିବୁ । ଭିତର
ପୋଟଳରେ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ବିତେ କରାଇବୁ । ମହାଅଣସରରେ ବାଲିନୁର୍ଦ୍ଦିହ-
ଠାରୁ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ବିତେ କରାଇ ନେଇ ଦେଉଳ ଭିତରେ ରହୁଁ ସାସନେ
ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ବିତେ କରାଇବୁ ।

ତହିଁ ଅରଦିନ ରାଜା ଶୁଦ୍ଧିମନ୍ତ ଓ ମାର୍ଜିତ ହୋଇ ସମସ୍ତ ଲକ୍ଷମିଶ୍ର, ସାମନ୍ତ, ଘଡ଼ଇ, ଘଡ଼ତାଳ, ମାଲକେଠୀ, ଦୁଦାୟତ, ବଉଳକୁ ଡକାଇଲେ । ମହାପ୍ରଭୁ କରି ରାଜା ସ୍ୱପ୍ନ ବୃନ୍ତ ସବୁ କହିଲେ । ସମସ୍ତ ଶୁଣି ମସ୍ତକରେ ହାତ ଦେଇ ଜଣାଇଲେ, ଦେଉ, ଏବେ ଦେବତା ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କର ଉଦୟ ହେବ । ଏହା କହିବାରୁ ରାଜା ବଡ଼ ପଦ୍ମନାଭ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ । ସେ ପାଇ କୁଳଙ୍ଗଠାରୁ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ଆଣିଲେ । ମହାରାଜା ସ୍ୱୟମ୍ଭୁବୀଶ ବିଧିରେ ଚଉଶାଣିପବନେ ଦାରୁ ଶ୍ରୀମୂର୍ତ୍ତି କରି ଭିତର ପୋଟଳରେ ଶାଳଖା ବିନ୍ଦେ କରାଇ ଶ୍ରୀମୂର୍ତ୍ତି କଲେ ।

ଏହି ରାଜାଙ୍କ ୮ (ଅଠ) ଅଙ୍କ ମିଥୁନ ୧୮ ଦିନେ ଅଷାଢ଼ ଶୁକ୍ଳ ଦଶମୀ ଗୁରୁବାରରେ ରଥ ନହୋଇ ଚଉତୋଳରେ ବିଜେ କରାଇ ଅଶ୍ୱମେଧ ଦାଣ୍ଡରେ ବିଜେ କରାଇ ରତ୍ନ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ବିଜେ କଲେ । ସେଠାରେ ମୁଣି ରାଜା ତିନି ଶାସନ ବସାଇବୁଁ ବୋଲି ସଂକଳ୍ପ କଲେ ।

ସମସ୍ତ ବ୍ରାହ୍ମଣ ସାମନ୍ତ ଭକ୍ତ ସାମନ୍ତମାନେ ଆଶୀର୍ବାଦ କରି ନିବାନ ଲଭନ୍ତୁ ବୋଲି ଶିରରେ ଦୁବାସନ ଦେଇ ଗୁରୁଗୋଟି ଶାସନ ମାଗିଲେ । ବାର ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଦେବ ବୋଲି ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ପ୍ରସାଦ ଆଣି ଶିରରେ ବାନ୍ଧିଲେ । ରାଜା ବିଜେ କରିଅଛନ୍ତି ସେହି ଯାତ୍ରାରେ କୋକୋଲେ ଖଣ୍ଡାଏତ ଦାନ ପାହାନ୍ତାଦି ବହେଲେ ବସିଥିଲେ । ସେହି ସମୟରେ ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କ ସେବକମାନେ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ବିଜେ କରାଇ ଫେରି ଯାଉଥିବାବେଳେ ଶିଖର ପଶୁପାଳକ ଖଣ୍ଡାଏତକୁ ଦେଖି କହିଲା ଏବେତ ରାଜ୍ୟ ଭଲ ହୋଇଲା, ଆମ୍ଭ ମର୍ଦ୍ଦିମାନ କିମ୍ପା ନ ଦିଅ ? ଆମ୍ଭମାନେ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କର ସେବକ, ଆମ୍ଭ ପଦାର୍ଥନିକ୍ତ ଯିବ ? କେବଳ ଆସାର ପଦାର୍ଥ ପୁରସ୍ତ ଦେବୁ ନେବୁ । ତହିଁ

ସେ କହିଲେ କି ତୁ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ, ନୋହିଲେ ତୋ ଭ୍ରଷ୍ଟରେ ଖଣ୍ଡା ପୁରାଇ ଦିଅନ୍ତି । ଏପରି କହିବାକୁ ସେ ପଶୁପାଳକ ଯାଇ ରାଜାଙ୍କୁ ଜଣାଇଲା କି ଏ ଦାନ ପାହାନ୍ତାସିଦ୍ଧ ଓଡ଼ିଶା ସାଧ୍ୟକୁ ସବୁ ମୋଗଲନ୍ କଲ । ଦେବତା ବାହୁଣ୍ଡଙ୍କ ପଦାର୍ଥ ବଳେ ନେଲ । ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ଯବନ ଛପଳିଠାରୁ ଥରାଇ ଦେଲା । ମୋ ମଝିପି ୧୫୦୦ ବଳେ ନେଲା । ଏବେ ମାଗିଲକୁ ଭ୍ରଷ୍ଟରେ ଖଣ୍ଡା ପୁରାଇ ଦେବାକୁ କହୁଅଛି । ଏ ଶ୍ରେ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଥିଲେ ଦେଉଳ ସାଧ୍ୟ କାହୁଁ ହେବ ।

ଏହା ଶୁଣି ରାଜା ପାହାନ୍ତାସିଦ୍ଧକୁ ହକରାଇଲେ, ଓ କହିଲେ ଯେ ତୁ କଲପାହାଡ଼କୁ ଭେଟି ମୁହାଣ କିପରି କାହୁଁକି ପାଇ କରାଇ ଦେଲା । ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲା ମୁହାଣରେ ଥିଲା ହୋଇଥିଲା ଓ ମୁଁ ନେଲେ ଅଣ୍ଟାଏ ଜଙ୍ଗଲେ ଯାନ୍ତି । ଏହା କହିବାରୁ ତାକୁ ଦଣ୍ଡ— ଅଣ୍ଟାଠାରୁ ହାଣି ଦେବାକୁ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ତାହା ସାନ ଭାଇ ବାହୁପାସି କହିଲା କି ଏ ବ୍ୟକ୍ତି ଏଠାରୁ ବାହାର ହୋଇଗଲେ ସିଦ୍ଧହାରେ ୫୦ ଅଶ୍ବାର ଓ ଦୁଇହଜାର ଲୋକ ଅଛନ୍ତି, ଏହାକୁ ଫେର କିଏ ପାଇବ ? ତହୁଁ ତାକୁ ଏହି ପଣ୍ଡିମହାରେ ଦଣ୍ଡ ଦିଅ ବୋଲି ଆଜ୍ଞା ଦେବାରେ ତହୁଁ ତାକୁ ଅଣ୍ଟାଠାରୁ ହାଣିଦେଇ ସେ ପଣ୍ଡିମହାର ମୁହାଣ ଦେଲେ । ସେହିଦିନ ବାହା ପାହାନ୍ତାକୁ ବାହାବଳୀନ୍ଦ୍ର ପଦ ଦେଲେ । ସାରୁ ପରିଡ଼ାକୁ ମଙ୍ଗରଜ କଲେ । ସରଣୀ ପାସକୁ ହରିଚନ୍ଦନ କଲେ । ଏହିପରି ଭଳି ଲୋକଙ୍କୁ ଭଳି ଗଡ଼ରେ ନାୟକ କରି ଖୋରସା ଗଡ଼କୁ ଜିଗିଆ କଲେ ଓ ଦାନ ପାସକୁ ମାରି ତାହା ଭୂୟାଁ ଶାକର ସାନ୍ତାଣୀକୁ ସରଣୀ ହରିଚନ୍ଦନକୁ ଦେଲେ । ତାଙ୍କ ପୁଅ ଗୋପୀନାଥ ପାସ ଥିଲା । ଫେର ସରଣୀ ହରିଚନ୍ଦନ ଆଡ଼େ ଦୁଇ ପୁଅ ହେଲେ । ବଡ଼ ଜୟସିଦ୍ଧ ଶ୍ରୀଚନ୍ଦନ, ସାନ ତଲାଇ ମହାରଥା ।

ଏ ରୁପେ ତଳି ପୁଅ ମିଳି ଅନ୍ଧାରରେ ଖେଳୁଥିଲେ ।
ତେବୁଟକୁ ଗୋପୀନାଥ ପାଦ ବଳିଆଇ ମାଙ୍କଲରୁ ସେ ବହୁଳ କି
ତୁଟୁଳ ସା'ନ୍ତ ପୁଅ ନୁହ, ତୁଟୁ ମାଆ ଠିକି ପାଆ, ତହୁଁ ସେ ପାଇ
ମାଆକୁ କହିଲେ ।

ଏଥର ଦୁଇର୍ଷେ ଉତ୍ତରୁ ସରଣି ହରିଚନ୍ଦନ ଓ ସମନ୍ତ
ମହାବଳାକର ଯୁଦ୍ଧ ହେଲା । ସରଣି ହରିଚନ୍ଦନ ରାଜ୍ୟକୁ ଖଣ୍ଡା ଘେନି
ଆସୁ କଲ । ପ୍ରତିଦିନ ରାଜାଙ୍କର ଯୁଦ୍ଧ ହେଉଥାଏ । ଏଥରେ ରାଜା
ବହୁତ ଲୋଭକୁ ମାର ବେଢ଼ୀରେ ପଡ଼ିଲେ । ତାକୁ ଯୁଦ୍ଧରେ
ଗୋପୀନାଥ ପାଦ ଲାଗି ପଡ଼ିଲା । ରାଜା ପଛକୁ ଅନାଇ ପଶୁଥିଲେ
ତୁ ଗୋପୀନାଥ କିହା ? ତର କସରେ କାନ୍ତି ନାହିଁ, ତୁ କିମ୍ପା
ଏତେ ଲାଗକୁ ଅଲଲ । ସେଠାରୁ ଗୋପୀନାଥ ବାଗଡ଼ରେ ଲଗାଇ
ବାହୁଡ଼ିଲା ।

ତହୁଁ ସମସ୍ତ କହିଲେ ଯେ, ପଛଡ଼ି ରାଜାକୁ ଦର୍ଶନ କରି
କି ଜଣାଇଲା, ତହୁଁ ହରିଚନ୍ଦନ ତାପ କରି ଗାଳିଦେଇ ଗୋପୀନାଥକୁ
କହିଲା କି ଯେ 'ଅଗାଧା ଅଟେ', ମୋହର ପୁଅ ହୋଇଥିଲେ ଏମନ୍ତ
କେନ୍ଦ୍ରା ନାହିଁ । ଏପରି କହି ବାହାର କରିଦେଲା । ତହୁଁ
ଗୋପୀନାଥ ପାଦ ରକ୍ଷିଦେପୁର କାକପୁରରେ ରହିଲେ ।

ବାଘ ବାହାବଳୀନ୍ଦ୍ର ଯେ କି କୋଟକୋଟଲ ଗଡ଼ରେ ବହୁତ
ଧନବାନ ହୋଇଥିଲେ, ରାଜାକୁ ସେବା କରି ସାହସପୁର ତଳିମୁକା-
ଉଡ଼ ଅକେରିଶୁଆଳି ବାହାରଲେ । ଗୋଡ଼ରେ ଅଳତା, ଦେହରେ
ହଳଦୀ, ଅଣ୍ଟିରେ କଢ଼ଳ ଏରୁପେ କୋଟକୋଟଲଠାରୁ ଦଣ୍ଡପୁର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
ଆସୁ କଲେ ଓ ୧୪ ବର୍ଷ ପରେ ସେ ପରଲେବ ଗଲେ ।

ତାହା ପୁଅ ଅନ୍ୟତ ବାହାବଳୀନ୍ଦ୍ର ଯେ, କୋଟକୋଟଲ
ରୁପୁରରେ ଥାଏ ଦେପୁରରେ ଗୋପୀନାଥ ପାଦ ରହି ପ୍ରଜାକଠାରୁ

ମାଗି ଯାଏ ନାହିଁ । ତହିଁର କେତେଦିନ ଉତ୍ତରୁ ସରଣି ହରିଚନ୍ଦନ ପରଲୋକ ହେଲେ । ଥୋକାଏ ରକ୍ତ୍ୟ ମୋଗଲ ଅୟ କଲେ ।

ଦୁଇ ବର୍ଷ ଉତ୍ତରୁ ୨୭ ଅଙ୍କ ବିଛା ମାସରେ ଗୋପୀନାଥ ପାଦକୁ ଉତ୍ତରପୁର ମଙ୍ଗରାଜ ଜମିଦାର କରି ମୋଗଲଙ୍କୁ ଭେଟାଇଲେ । ସେ ମୁକରମଖୀଙ୍କୁ ନେଟ 'ରାୟ ପିତାମ' ବୋଲି ଆସି ସହସ୍ର କାହାଣୀ ଜାଣିବ ବାହାର କରି ଶ୍ରୀ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଦେଉଳକୁ ଆନାଦାର କରି ମୀର ସଲେମାନ ଅରବାକି ଆଣିଲେ । ରାଜାଙ୍କ ଚଉବିଶକୁଦା ଆଦି କରି ପାଞ୍ଚ ଦଣ୍ଡପାଟ ମୁଗଲକୁ ଦେଇ ଅୟ କଲେ । ଏରୁପେ ବଡ଼ ସମ୍ପତ୍ତି ହେଲା ।

ଏହି ୨୭ ଅଙ୍କ ଦୁଇ ମାସରେ ଗୋପୀନାଥ ପିତାମ ପାଦକୁ କରି ଯାଇ ସେଠାରେ ଦେଖିଲେ ଯେ, ଯେନାପୁର ପଣ୍ଡିତରେ ଗୁଣ୍ଡୁପଦାରେ ଝୁଆଣି ବଜେଇଲେ, ସେ ବଡ଼ ଛଅଟିକୁ ଉଲଟାଇ ମାଡ଼ି ଦସିଲ । ତାହା ଦେଖି ସେ ମାଟି କି ବାର ମାଟି ଦୋଳି ବିଚାର କରି ସେହଠାରେ ଗଡ଼ ବାନ୍ଧିଲେ ଭିତରେ ଅନ୍ଧାର ବୋଲି ଗଡ଼ କଲେ । ତାକୁ ତିନି ବର୍ଷ ଅୟ କଲେ । ତାହାର ଦୁଇ ପୁଅ ଅର୍ଥାତ୍ ବଡ଼ ଉତ୍ତର ସାମନ୍ତ ସିଂହାର, ସାନ ଧନୁ ପଦ୍ମନାବିନ୍ଦ୍ର । ବଡ଼ କୋକୋଲେରେ ରହିଲେ । ତାଙ୍କର ପାଞ୍ଚ ପୁଅ । ୧—କାର୍ତ୍ତିକେଶ୍ବର, ୨—ଗୌର ବିଭୁତ, ୩—ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର, ୪—ଚମ୍ପକ (ମୁପତ) ଜୟଦେବ, ୫—ଜଗନ୍ନାଥ ।

ଧନୁ ପାଦାନ୍ତ୍ରା ସିଂହ ଅନ୍ଧାରରେ ରହିଲେ । ତାଙ୍କ ପୁଅ ହୃଦ୍ଦି ବାହାବଳୀନ୍ଦ୍ର ସେ ଅନ୍ଧାର କୋକୋଲେରେ ରହି ଗୋଲ କଲେ । ଗୌଡ଼ ବିଭୁତ ବଡ଼ ଶ୍ରାବନ୍ତ ଲୋକ, ସେ ବାପ ଅଜାଙ୍କୁ ନମାନ ଶୁଭୁତା ପାଦାନ୍ତ୍ରା ସିଂହ ସଙ୍ଗେ ଗୋଲ କଲେ । ଏଥିକୁ ଗୋପୀନାଥ ରାୟ ପିତାମ ନାୟକ ପଣ କାହାକୁ ନବଦଲେ । ମୁକରମଖୀଙ୍କୁ

ପାହାନ୍ତାଫିଏ ଗୌଡ଼ବିସ୍ତ୍ରତ ଓ କାର୍ତ୍ତିକେଶ୍ବର ଦୁହଁଙ୍କୁ ମାରି ପକାଇଗଲ ।

କ୍ଷିପ୍ତର ସାମନ୍ତ ଫିହାର ଅନ୍ଧାର ଠାରେ ରହିଲେ । ଗାଈକାଳେ ଦେହରେ ଧର୍ମ ପାହାନ୍ତାଫିଏ ରହିଲେ । ତାଙ୍କ ପୁଅ ବାହାବଳୀନ୍ଦ୍ର ଅଜାଙ୍କ ପାଖରେ ରହିଲେ । ଏଥିକୁ ଗୋପୀନାଥ ଦୁଇ ପୁଅଙ୍କର ଗୋଳ ଦେଖି ନାୟକ ପଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନାହିଁ ବାହାବଳୀନ୍ଦ୍ରକୁ ଶାଢ଼ୀ ଦେଲେ ଓ ପରଲେଖ ଗଲେ ।

ଏଥିରେ ଦଳ ଲେକେ ତାଙ୍କ ବାପ ପାହାନ୍ତା ଫିହକୁ ଶାଢ଼ୀ ଦେଲେ । ତହିଁ କ୍ଷିପ୍ତର ସାମନ୍ତ ଫିହାର ଅନ୍ଧାରକି ଛାଡ଼ି ଭୁବନେଶ୍ବରରେ ଘର କରି ରହିଲେ । ଧର୍ମ ପାହାନ୍ତାଫିଏ ଶ୍ରୀ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଦେବ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କଲେ । ମୋଲେଙ୍କୁ ଶ୍ରୀ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ କୋଟରୁ ବାହାର କରିଦେଲେ । ମୋଗଲ ମଡ଼ା ବଡ଼ ଦେଉଳରୁ କଢ଼ାଇ ବାହାପୁର ଅନୁଷ୍ଠାନ ଠାରୁ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ଗୃହରେ ଅଣି ଦତ୍ତ ଦେଉଳରେ ଚଳା ଲାଗି କରାଇଲେ । କୋଟକାଳେ ଅନ୍ଧାର ଦୁଇ ଗଡ଼କୁ ନାୟକ ପଣ କରି ରାୟପିତାମ ପଦରେ ଶାଢ଼ୀ ଦେଲେ । ସେ ବଡ଼ ଦାତା ବୈଷ୍ଣବ ଓ ଦେବଗାଥୁଲ । ବଡ଼ ଗବେଶର ଚଣ୍ଡାଏତ ବସାଣକୁ ବଳବତ୍ କରି ବିଷୟରେ କରନ୍ତି କଲେ । କାହାକୁ ମାନିଲେ ନାହିଁ । ଏଥିକୁ ପାଦ ମୁଗଲ ଦ୍ବାର ଉକ୍ତିଲ ଦୁଇ ଆଡ଼ି ପେ କହେଇ ମହାପାତେ କରିଥିଲେ ଯେ କେବଳ ରାୟପିତାମକୁ ଲେଖିଲେ — ବିଷୟରେ ତୁ କହିଲୁ ଅନ୍ୟାୟ କଲୁ । ଏଥିକୁ ସେ ଲେଖା ନମାନ୍ତି ବାହାବଳୀ ଦେଲେ । ତହିଁ ସେ ମିରଜା ବାଖର ଖାଁ ସୁବାଙ୍କ ପୁଅଙ୍କୁ କହିଲେ ଦକ୍ଷିଣ ମହୁମ କରିବା । ବାହରେ ବନ୍ଦର ନିକଟରେ ଏକ ଜମିଦାର ଅଛି ତାକୁ ଦୁଇ କରିବା ଏମନ୍ତ କହି ମିରଜା ବାଖରଖାଙ୍କୁ ନେଇପାଇ ଲକ୍ଷ୍ମର ପାରି କରିବ ଆଲ୍ଲା ଠାରେ ରହିଲେ, ସେଠାରେ

ନିଦାନ ହୋଇ ଧର୍ମ ସ୍ୱପ୍ନାପାମ ଭେଟିଲେ, ତାଙ୍କୁ ଭେଟିବ
ଅଟକାଇ ଅନ୍ଧାର ଗଡ଼ କୋଟି କଲେ ।

ସ୍ୱପ୍ନାପାମକୁ ଧଇଲ ଶରଣ ତାହା କୁଟୁମ୍ବ ପଳାଇ ପାଇ
କୋକୋଲେ ଗଡ଼ିବ ପଶିଲେ । ସ୍ୱପ୍ନାପାମକୁ ସେଠାରେ ବେଢ଼ି
କଲେ । ଗଡ଼ କୋଠେ ବିଦ୍ୟାଧର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ତଳେ ଦେଲେ,
ଏରୁପେ ଶୁଭବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗଡ଼ ବିଦ୍ୟାଧରଙ୍କଠାରେ ରହିଲା । ସେ
ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବ ମହାରାଜାଙ୍କ ଅଞ୍ଜଳିରେ ବିଶୁ ସାମନ୍ତ ସଂହାର
ବିଦ୍ୟାଧରଙ୍କ ନାମେ ରାଜାଙ୍କ ଆଗେ କହିଲେ । କୋଇଲେ କୋଠଗଡ଼
କୋଠଲେକଙ୍କ ମୁଣେ ହୋଇବ । ତାହାଙ୍କ ଲୋକ ତହିଁ ବାହାର
କରି ନେଉଛୁ ।

ଏଥିକୁ ବିଦ୍ୟାଧର ସୁବା ନ୍ୟାମର ଖାଙ୍କୁ କହିଲେ ପାଦସାହିଗଡ଼
ମା ଦୁଆରେ ଥିଲା । ଏ ରାଜାଙ୍କ ଲୋକ ନେଉ ଅଛନ୍ତି । ସେ ଗଡ଼
ନାଥ, ମୋତେ କିଛି ପାରିବ ଦିଅ । ଏଥିକୁ ଗଡ଼ ମୁଗଲଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି
ପୁଣି ଥିଲେ କଲେ । ଗଡ଼ ମୋଗଲଙ୍କ ତଳେ ପାଦସାହି ଦେଲା,
ରାଜାଙ୍କୁ ଶ୍ରୀରାଜର ସମଧ୍ୟ କୋହୁଲା । ଶ୍ରୀଏତ କୋକୋଲେ
ରହିଲେ । ବନମାଳୀ ପାଇକସମ୍ବନ୍ଧ ପରାଧୀ ଅଲଗରେ ରହିଲେ,
ଏରୁପେ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କଲେ ।

ଏମନ୍ତରେ କୋକୋଲେଠାରେ ୧୪ ଅଙ୍କରେ ଧର୍ମଶରଣ ସ୍ୱପ୍ନା-
ପାମ ପରଲୋକ ଗଲ । ତାଙ୍କ ପୁଅ କୃଷ୍ଣ ବାହାବଳୀନ୍ଦ୍ର ନାୟକ
ହେଲେ । ଶୁଭର ସାମନ୍ତସଂହାରଙ୍କ ପୁଅ ଚମ୍ପକ (ବମ୍ବପତ) ।
ବେଣିପଡ଼ା ସେଡ଼ିଫାଠାରେ ୧୭ ଅଙ୍କରେ ଗଡ଼ କରି ରହିଲେ ।
ମୋଗଲଙ୍କୁ ଭେଟି ସ୍ୱପ୍ନା ପାମଙ୍କ ଉପରକୁ ଧାଇଁ ୨୦ ଅଙ୍କରେ ସ୍ୱପ୍ନା-
ପାମଙ୍କ ଅବରଣଶୁଣି ରାଜା କୋଠ କଲେ । ଚମ୍ପକ କୋକୋଲେ
ଗଡ଼ିବ ମାଟିଆପଡ଼ାରୁ ଭାଗ ଦେଲେ ।

୨୫ ଅକ୍ଟୋବର ବିରୋଧ ପଦ୍ମାବତୀ ସମ୍ମୁଖରେ ଭାଇ ଅନନ୍ତ ମହାପାତ୍ରଙ୍କୁ
ସମ୍ବୁଦ୍ଧିତାମ୍ ଘେନି ଚମ୍ପତ ମୁଣ୍ଡ କାଟି ପକାଇଲା । ପୁଅ କୁଟୁମ୍ବ ଧରି
କୋକୋଲେ ଗଡ଼କୁ ନେଲା । ଜୟଦେବ ଶ୍ରୀରାମନ ପଲାଇପାଇ
ସଞ୍ଜାକୁ ଦର୍ଶନ କଲେ । ସେହି ସେଢ଼ଙ୍ଗୀ ଗଡ଼ରେ ନାଏକ ପଣରେ
ଶାଢ଼ୀ ବାନ୍ଧିଲା । ଏରୁଷ ପୁଣି ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ଗଲା ।

ଏହି ଗଜାଙ୍କ ଅଞ୍ଚଳ ମିଥୁନ ଦିନେ ଶୀତଳ ପକ୍ଷୀ ଅରଦନ
ଶ୍ରୀ ନରସିଂହ ଦେବ ଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଦକ୍ଷିଣ ପାଶୁ ନଅର
ଭିତରେ ପରଜଦାର ପତେଣ୍ଡା ଭେଟିଠାରେ ମାଇଲା । ରାଜ୍ୟ
ଅ ୨ କ ହେଲା ।

ଘଣ୍ଟି ରାଜ୍ୟ ମୁଗଲ ବଳେ ଆସି କଲେ । ଗୋକୁଳସମ୍ବଳ
ପୁଅ ଗଙ୍ଗାଧର ଲେଟସମ୍ବଳୁ ଖୋରାଠାରେ ରଜା କଲେ । ତାହାଙ୍କ
ଆଜ୍ଞା ପ୍ରାଣେ ସମ୍ବୁଦ୍ଧିତାମ୍ ଚେତନା ଛାଡ଼ି ପଲାଇଗଲା । ଏରୁଷ
ଦଶମସ ଅନ୍ଧାରଗଡ଼ ସମ୍ବୁଦ୍ଧିତାମ୍ କହିଲା । ଏହି କନ୍ୟା ମାସରେ
ନାହାଣପଞ୍ଚମୀ ଦିନ ବଳଭଦ୍ରଦେବ ରଜା ହେଲେ । ଏହି ବୈଶାଖ
ମାସରେ ନବାବ ନ୍ୟାୟତ ଶାଞ୍ଜ ପୁଅ ମିରଜା ବୁଲକି କି ଘେନି
ଅନ୍ଧାରଗଡ଼ ରଜା ମାଇଲେ । ଅଞ୍ଚଳ ମିଥୁନ ଦିନେ ଗୁରୁବାରରେ
ଅନ୍ଧାରଗଡ଼ ମୁଗଲ ମାଇଲେ, ସମ୍ବୁଦ୍ଧିତାମ୍ ଗଡ଼ ଛାଡ଼ି ପଲାଇଗଲେ ।
କିଛି କୁଟୁମ୍ବ ମୁଗଲ ବନ୍ଦୀ କଲେ ।

ପତେଣ୍ଡାର କୁଆଁ ମିରଜା ଅଜ୍ଞତ ଅନ୍ଧାର ରହିଲେ ।
କୋକୋଲେ ଗଡ଼ରେ ବାସୁଦେବ ବିଦ୍ୟାଧରଙ୍କ ମାମୁଁ ଭିକାର
ପଟ୍ଟନାୟକ ରହିଲେ । ସମ୍ବୁଦ୍ଧିତାମ୍ ମୁଲହର ସୀମା ଉତ୍ତମୁଣ୍ଡରେ
ରହିଲେ । ଯେଉଁ କୁଟୁମ୍ବ ବନ୍ଦୀ ପଡ଼ିଥିଲେ ତାଙ୍କୁ ରଜା ମୁଗଲଙ୍କଠାରୁ
ଛଡ଼ାଇ ଦେଲେ । ଏହି ଅଞ୍ଚଳ କନ୍ୟା ମାସରେ ସମ୍ବୁଦ୍ଧିତାମ୍ ଉତ୍ତମୁଣ୍ଡ
ଠାରୁ ଆସି କୋକୋଲେ ଗଡ଼ ମାଇଲେ । ଭିକାରୀ ପଟ୍ଟନାୟକ ଓ

ପୀତାମ୍ବର ଶ୍ରୀଚନ୍ଦନ ଗଢ଼ ଛଡ଼ା ଗଲେ । ଅନ୍ଧାର ପଡ଼ିବାର ଉପର
କରି ଗଲକୁ ଯୁଦ୍ଧରେ ଦୃଢ଼ ଲୋକ ପଡ଼ିଲେ, ଏରୁପେ ସମ୍ବୃତ୍ତିତାମ
କୋକୋଲେ ଦେଲେ, ମୁଲେ ଅନ୍ଧାର ରହିଲେ । ସେତେବେଳେ
ଜୟଦେବ ସମ୍ବୃତ୍ତିତାମ ରହିଲେ । ଦଣ୍ଡପାଟ ପଞ୍ଚା ଅଲଗରେ
ରହିଲେ । ପେ ଯାହା ଅମଳ ରାଜ୍ୟରେ କଲେ ।

ଏରୁପେ ଦଶବର୍ଷ ଗଲ । ଶ୍ରୀ ମୁକୁନ୍ଦଦେବ ଠାକୁରେ ରଜା
ହେଲେ । ଖଣ୍ଡାଭେ ମେଳି ମାଦଳ କଲେ । ଏହି ରାଜାଙ୍କ ଅ ୩ କ
ମକର ମାସରେ ସମ୍ବୃତ୍ତିତାମ ଅନ୍ଧାରଗଡ଼ ମାଇଲେ । ଶ୍ରୀସୁରୁଷାତମ
କ୍ଷେତ୍ର ମାଣିକପାଟଣା ବଳେ ଅଧି କଲେ । ରାଜ୍ୟରେ ଭରତ ପଟ୍ଟନାୟକ
ନାହିଁ ହେଲେ । ତାଙ୍କ ଭାଇ ଘନି ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ଘେନି ରାଜାଙ୍କ
ଚଉବିଶକୁଦ ସିରାଇ ଦେଇ ମଧ୍ୟ କରି ଅଧି କଲେ ।

ଅ ୮ କ ମୁଷ ମାସରେ ମାହାଲିଆ ଶ୍ରୀ ଗଙ୍ଗାଧର ଦେବ
ଶ୍ରୀପୁରୁଷୋତ୍ତମରେ ଦୃଢ଼ ହୋଇ ରହିଲେ । ଏଥିପ୍ରକାର ସମ୍ବୃତ୍ତିତାମ
ଘନି ପଟ୍ଟନାୟକ ମୃତ୍ୟୁର ଛେଟସୟ ବଳଭଦ୍ରପୁର ଲେଟକ ବେଢ଼ି
ବାହାର କରିଦେଲେ । ସେ ଗଙ୍ଗାଧର ଦେବ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଛଡ଼ା
ପଲାଇଲେ । ବାଟରେ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ଛେଟସୟଙ୍କୁ ଦେଖାଇ ବାଙ୍କଟାଆଁ
ଠାରେ ହାଣି ପକାଇଲେ । ବାପ ପୁଅ ଦୁହେଁ ରାଜାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ
କରିବାରୁ ସମ୍ବୃତ୍ତିତାମଙ୍କର ବଡ଼ ସମ୍ପର୍କ ହେଲା ।

ଦକ୍ଷିଣ ବାଦଶା ସାବେଜାନ ହେଲେ, ତାଙ୍କର ଚାରିପୁଅଙ୍କ
ଗୋଲ ହେଲା । ଫୌଜ ଛଡ଼ା ସାଥୀଲମ ପଲାଇଲେ । ଆଉ ପୁଅ
ନୌରଙ୍ଗସା ବାଦଶା ହୋଇ ତାଙ୍କ ବଡ଼ଭାଇ ଦାସପଙ୍କ ମୁଖଦବକଙ୍କୁ
ବନ୍ଦୀ କରି ମାରି ପକାଇଲେ । ଏରୁପେ କରିବାରୁ ରାଜ୍ୟରେ ନଡ଼
ପିସାଦ ହେଲା । ସାତବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ବୃତ୍ତିତାମଙ୍କ
ତଳେ ରହିଲା । ଗଏଲମୁଣ୍ଡାଠାରୁ ଦକ୍ଷିଣରୁ ପବ ଉଲ୍ଲୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ

ଓଡ଼ିଶା ଜମିଦାର ସ୍ୱୟଂସେବକ ନାମ ବାଜିଲ । ଏଭୂପେ ବହୁତ ସମ୍ପତ୍ତି ଲାଭ ରହିଲେ ।

ଏହି ବାଜିଲ ଅ ୧୦ କ ଛୁଳ ମାସରେ ଅନ୍ଧାରରେ ସ୍ୱୟଂସେବକ ପରଚଳକ ଗଲେ । ତାଙ୍କର ଜାତୀୟ ଦଶବୃଥ ଥିଲେ । ମୂଳର ମଙ୍ଗରାଜର ତିନି ନାତି । ମୂଳର ଶଙ୍କର ବସନ୍ତରାଜର ତିନି-ନାତି । ଜମାରସୁଆଁ ପୁରୀ ଶ୍ରୀନନ୍ଦନର ଦୁଇ ନାତି । ଏଭୂପେ ଦଶବୃଥ ଜାତୀୟ ଥିଲେ ।

ଦେ ପେ ଜଗନ୍ନାଥ ମଙ୍ଗରାଜ ତାଙ୍କୁ ନାୟକ ପଣେ ଶାଢ଼ୀ ଦେଲେ ଏଥିକୁ ଆଉ ବୁଝାମାନେ ଭାବେ ବଳିଆର ଫିଙ୍ଗି ଚାଲିଗଲା ଗୋଳ କଲେ । ଜଗନ୍ନାଥ ସ୍ୱୟଂସେବକ ଚଳାଚଳାଲେ ରହିଲେ । ସାନ ରଘୁ ଚାନ୍ଦାବଳୀକୁ ମୋହରାଜ ନାତି ଅନ୍ଧାରରେ ରହିଲେ । ବେବଞ୍ଚି, ଶିଝିକରଣ ଅଥେ ଭାଇପୁଅ ରୁଦ୍ଧ ହୋଇ ଅନ୍ଧାର ରହିଲେ । ନିରନ୍ତର ଯୁଦ୍ଧ ଚାଲିଥାନ୍ତି ।

ସତ୍ୟରେ ପେ ପୀତାମ୍ବର ବିଦ୍ୟାଧର ପାତ୍ର ହୋଇଥିଲେ ସେ ଦୁଇ ଲୋକଙ୍କୁ ଦୁଇ ଗଡ଼ରେ ଦୁଇ ସ୍ୱୟଂସେବକ କରି ଶାଢ଼ୀ ଦେଇ ନାୟକ କଲେ ।

ମୁତସରା ଶଶ୍ରୀଏତ ମାସକେ ଜଣକପାଇଁ ପାତ୍ର ହୋଇ ଯୁଦ୍ଧ କରେ । ଉତ୍ତମ ଶଶ୍ରୀପୋଡ଼ା ଦ୍ରବ୍ୟ ଦୁଇଆଡ଼ୁ ନେଇ ଦୁହେଁ ନିରନ୍ତର ଚାଦ ଲଗାଇ ଦେଇଥାଏ । ଏମନ୍ତେ ତିନିବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯୁଦ୍ଧ କରି ସତ୍ୟ ଭାଙ୍ଗିଲେ । ପ୍ରଜାପାଟକ ପାଇକ ବଳଦା ଧାନ ଚାଲି ନେଲେ । ସେହି ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ସେବା ବଳେ ଆସୁ କଲେ । ସତ୍ୟ ବାଦଶାସକ ଆଜ୍ଞା ନୁ ମାନିଲେ ।

ଚକ୍ରାକୁ ଦଣ୍ଡପାଟରେ ଦୁଇଟି ଅଠଗୋଟା ଗଡ଼ ଦାନ୍ତରେ
ଅର୍ଥାତ୍ କୋକୋଲେ, ବାଜାଧୁର, ଅନ୍ଧାରି, ବେଣ୍ଟପୁର, କଏଲପଦା,
ବେଡ଼ଙ୍ଗୀ, ଅମୁର, ଖେଳିର । ଏହିଭାବେ ଅଠଗଡ଼ କରି ରାଜ୍ୟ
ଭାଙ୍ଗିଲେ ଓ ନିରନ୍ତର ଯୁଦ୍ଧ କଲେ । ରାଜ୍ୟରେ ଜନ ମନ୍ଦୁଷ୍ୟ
ନରଖିଲେ । ସବୁଆଡ଼େ ପଡ଼ିଆ ଖେଳ ଓ ବାଟବାଟମାନ ପଡ଼ିଲା ।

ପୁନଶ୍ଚ ଅ ୧୩ କ୍ରୀଷ୍ଣ ମାସେ ଖାଦୋଲ ନବାବଙ୍କ ପୁଅ
ମିର ସାହେବଙ୍କୁ ଘେନି ପିତାମ ବିଦ୍ୟାଧର ମହାପାତ୍ର ଅନ୍ଧାରି ଗଡ଼କୁ
ମୁହମ୍ମଦ କଲେ । ଲେକେଶ୍ୱର ଲେକନାଥଙ୍କ ବାଲିରେ ଅର୍ଥାତ୍
ପୁରୁଷୋତ୍ତମଠାରେ ଲଘୁର ପଡ଼ି ରହିଲେ । ସେଠାରେ ବିଦ୍ୟାଧରଙ୍କ
ସହକାରରେ ରଘୁନାଥ ରଘୁପିତାମ ଅମୀରଙ୍କୁ ଖେଟିଲେ ମାତ୍ର ସେ
ଅନ୍ଧାରିଗଡ଼ ତାଙ୍କଠାରୁ ଛଡ଼ାଇ ବିଦ୍ୟାଧରଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଧରାଇ ଦେଲେ ।

ଅମୀର ନାନେଶ୍ୱର ବଡ଼ ବଉଦରଠାରେ ଲଘୁର ସହୃଦ
ରହିଲେ । ଅନ୍ଧାରିଗଡ଼କୁ ମୋଲେଙ୍କ ଫୌଜ ଗଲେ । କୋକୋଲେ
ଲେକେ ଜମିଦାର ହୋଇ ବେଡ଼ଙ୍ଗୀ ଗଡ଼ରେ ରହିଲେ । ଏ ଉଭୟ
ଅନ୍ଧାରିଗଡ଼ ନବାବ ସମ୍ବନ୍ଧ ସେରଖିଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଲା । ବେଡ଼ଙ୍ଗୀରୁ
କୋକୋଲେ ଲେକେ ପଳାଇଗଲେ । ସେଠାରେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଜଗନ୍ନାଥ
ରଘୁରଘୁ ରହିଲେ । କୋକୋଲେରେ ଜଗନ୍ନାଥ ରଘୁପିତାମ
ରହିଲେ ।

ଦଣ୍ଡପାଟ ପ୍ରଜା ବିଦ୍ୟାଧରଙ୍କର ହୋଇ ଦାମ ବଳିପୁରଫି ହ
ରହିଲା । ଏଭାବେ ରହି ସେ ଯାହା ଅମଳ କଲେ । ରାଜ୍ୟରେ
ପ୍ରଜାପାତନ ବସାଇଲେ । ଭୂମିମାନ ଉଠିଆ କଲେ । ଗଡ଼ ମାନ ସବୁ
ଖେଳାଇଦେଲେ । ଏଭାବେ ୨ ବର୍ଷ ହୋଇଲା । ଅ ୨୧ କ୍ରୀଷ୍ଣମାସେ
ବେଡ଼ଙ୍ଗୀ ଜଗନ୍ନାଥ ରଘୁରଘୁ ଅନ୍ଧାରିଗଡ଼ ମାରିଲା । କ୍ରମାତ ପାଡ଼ି
ଫୌଜଦାର ସମ୍ବନ୍ଧ ରାଜକୁ ବାହାର କରିଦେଲା । ନବାବ ସପ୍ତି ଖା

ଯେ ଅଗ (ତଳ ଅବେଦା ଗଡ଼କୁ) ମହମ କହୁଥିଲେ ରଜାଙ୍କୁ
ଘେନି ଗୋପୀନାଥ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ଯୁଦ୍ଧରେ ସେଠାରେ ଏ ବାଞ୍ଛି
ପାଇଲକୁ ଡେରି ଆଡ଼ ସହା କରି ନବାବ ସାହେବ ରଜାଙ୍କୁ ଘେନି
ଅନ୍ଧାର ଗଡ଼କୁ ମହମ କଲେ । ଲଘୁର ଆସି ଗଡ଼ଆଳ ମୁଗଲ
ତୁଠରେ ରହିଲେ ।

ମକର ଦି ୫ ନେ ପୁଷ୍ପପୂର୍ଣ୍ଣିମାଦିନ ଜଗନ୍ନାଥ ରାଜତରାସ
ଅନ୍ଧାରଗଡ଼ ଛାଡ଼ି ପଳାଇଲ । ରାତ ପାହୁବାକୁ ନବାବ ଅନ୍ଧାର ଗଡ଼କୁ
ଅଇଲେ । ଅନ୍ଧାରଠାରେ ନବାବ ଦିନେ ରହି ମାଣିକପାଟଣାକୁ
ଗଲେ । ସେଠାରେ ଦକ୍ଷିଣ ଲୋକେ ପେଶକସ ପରିଚ୍ଛନ୍ନ କଲେ ।
ସେ ଉତ୍ତର କୋକୋଲେ ଉପରକୁ ମହମ କଲେ । ଜଗନ୍ନାଥ
ରାୟପିତାମ ଟଙ୍କା ପରିଚ୍ଛନ୍ନ କରି ରଜାଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରି ନବାବଙ୍କୁ
ମିଳିଲେ । ଟ ୧୩୦୦୦ ଡେର ହଜାର ଟଙ୍କା ରାୟପିତାମ ଦେଲ-
ବେଲେ ଗଡ଼ର ଯେ ଧାନ ଚାଉଳ ଘୋଡ଼ା ଓ ଖଣ୍ଡା ଥିଲା ତାହା
ବସାଇ ଦେଲା, ଏହି ଟଙ୍କାକୁ ଭାଇ ଭାଗ୍ୟବତୀ ସାମନ୍ତ ଫିହାରକୁ
ନେଇ ରଜାଙ୍କୁ ଭେଟାଇଲେ । ଟଙ୍କାରୁ ଅଧା ମୁଁ ନେବି ଓ ଖଣ୍ଡାଏତ
ପଣିରୁ ଅଧା ମୋତେ ଦେବ । ଏରୁପ କହିଲେ ତାକୁ ଶାନ୍ତିଦେଇ
ଜଗନ୍ନାଥଠାରେ ଗଡ଼ କରି ରହିବାକୁ କହିବାରେ ସେ ରହିଲା ।

କୋକୋଲେ ଲୋକେ ରଜାଙ୍କ ଛାମୁରେ କୋକୋଲେ ଗଡ଼
ଛାଡ଼ିଗଲେ । ଟ ୫୦୦୦୦ ଦେବା କରି ସାମନ୍ତ ଫିହାର ଟଙ୍କାକୋଲରେ
ନାୟକ ହୋଇଲେ । ଜଗନ୍ନାଥ ରାୟପିତାମ ପଲକପାଇ ରଜାଙ୍କ
ଛାମୁରେ ରହିଲେ । ଏରୁପ ପାଞ୍ଚ ମାସରେ ସାମନ୍ତ ଫିହାର ପର ମଉସି
ଧାନ ଚାଉଳ ବହୁନେଇ ରଜାଙ୍କ ଟଙ୍କା ଦେଲା । ଜଗନ୍ନାଥ ବଣିଜାୟକ
ଧାନ ଚାଉଳମାନ ବାଟରୁ ବାଲ ନେଇ ବକିଲା, ସେ ସମୟେ
ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ସେନା ଧାନ ଚାଉଳ ନ ମିଳିଲା ।

୨୩ ଅଙ୍କ ମିଥୁନ ମାସେ ମୁକୁନ୍ଦ ଦେବ ଠାକୁର ତାଙ୍କ ଗମ୍ଭ ଚିଠାର ଦେଇ ହଳଧର ସାମନ୍ତ ସିଂହାରକୁ ପଠାଇ ଘେନି ଅଇଲେ । ଶ୍ରୀ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ କ୍ଷେତ୍ରେ ତାହାକୁ ଦେଖିବା ଦଣ୍ଡ ଦେଲେ । ଜଗନ୍ନାଥ ରତ୍ନପିତାମହଙ୍କୁ ପୁଣି କୋକୋଲେ ପଠାଇଲେ । ରାଜ୍ୟ ସବୁ କୋଠ କଲେ । ଶତ୍ରୀପତି ପଣ୍ଡାର ଅନ୍ଧରବିଶ୍ୱାସୀ ନ ଦେଲେ । କୋକୋଲେ ଦେଶର ଭୋକେ (?) ବସାଇଲେ, ରାଜ୍ୟ ଭାଙ୍ଗିଲେ ।

ଏଥିକୁ ରଜା ଗଡ଼ କୋଠ କଲେ ରତ୍ନପିତାମହ ମୁନିହର ଯାଉଁ ଯାଉଁ ଜୁହଁ ରବୋଦାଠାରେ ପରଲୋକ ହୋଇଲେ, ନେଠାରେ ତାଙ୍କ ସାଥୀନାଶୀମାନେ ସହ ଗମନ କଲେ । ଏହାଙ୍କ ପୁଅ ବାଉର ମଙ୍ଗରାଜ ଗୁରୁ ବର୍ଷର ପଲାଇ ମୁନିହରରେ ରହିଲେ ।

କୋକୋଲେ ଗଡ଼ ରଜାଙ୍କର କୋଠରୀ ହୋଇ ଦାଣ୍ଡ ଲେପାରଫି ହେ ରହିଲା । ଅନ୍ଧାରିଗଡ଼ ପାଦସାହି ତଳେ ଆସୁ ହୋଇଲା । ଗୋଡ଼ଙ୍ଗୀ ପାଦ ରାଉତରାଜଙ୍କ ମୁଠାଇ ରହିଲା ।

ଏରୁପେ ଅଞ୍ଚଳ ଫି ହେ ସରକି ଅଞ୍ଚଳ ବିଛା ଦି୨୩ନ ପୋମବାରରେ ଯାଜପୁର ବିଶେଷା ମଣ୍ଡଳରେ ଦେବାଦ୍ୱାର ନଅରରେ ସେନ୍ତ କର ଆବାହନ ହୋଇଲେ । ସରାଇ ବିଶେଷ ବରପଦା ଗଡ଼ରେ ଜେନା ଦିବ୍ୟଫି ହେ ଦେବ ଥିଲେ । ରଜା ରଥପୁରଠାରେ ହେଲେ । ତାହାଙ୍କୁ ଫୁଲ ଶତ୍ରୀପତି ମିଳି ମାଦଳ କଲେ ।

ବାଣିପୁର ଜଗନ୍ନାଥ ହରିଚନ୍ଦନ ଗୁରୁବାଇ ଗଡ଼ଠାରୁ ପାଇକ ଲେକ ଘେନି ସାତପଡ଼ା ଜୋର କରି ଗଲେ । ଆରିପାଟଣା ଠାରେ କୋଠ ଦାଢ଼ିଲା । ତାହା ଭାଙ୍ଗି ନଦୀକୁ ପଡ଼ିଲା ରାଉତର ମହାପାତ୍ର ମହମଦ ଖାଁ କାଳିଦାସ ସାନ୍ତର ମଧ୍ୟ ତନି ଜାଣି ଆସ କୋକୋଲେ ବଳଭଦ୍ରପୁର ରୋଡ଼ଙ୍ଗୀ ଲେକ ଘେନି ଯୁଦ୍ଧ କଲେ । ମଣିଷ ହାଣି ମଙ୍ଗଳାପାତ୍ର କୋଟ ଭାଙ୍ଗି ଦେଲେ । ଏ ରୁପେ ଯେହା ରୁପେ ସହୁଳା କରି ରାଜ୍ୟ ତରଦୁଦ କଲେ ।

ଏହି ଦିବ୍ୟ ଫିଦ୍ଦ ଦେବ ମହାରାଜାଙ୍କ ଅଞ୍ଚଳ ଫିଦ୍ଦ ମାତ୍ର ପାଦ
ବାଣୀରୁ ଦାସଙ୍କ ବେଶାପଞ୍ଜିରୁ ଠାରେ ଗଳାରେ ଗାସି ଦେଇ
ଝିକୁଟି ଦେଲେ । ଅଞ୍ଚଳ ମଞ୍ଚର ସଫଳତା ଦିନ ସେ ଶବ୍ଦ ଅଣାଇ ଶ୍ରୀ
ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ସମୁଦ୍ର ତଟେ ତାଙ୍କ ଭାବ୍ୟ ସଫଳମନ କଲେ ।

ରାଜା କୋଟକାଲେ ଗଡ଼ରେ ବିଜେ କରୁଥିଲେ । ବରପଦା
ଗଡ଼ରେ ଦିନ ରହି ଖୋରଥା ଜଗନ୍ନାଥପୁର କଟକରେ ପୁରୁଣା
ନଅରରେ ଶୁଭ ଦେଇ ରହିଲେ । ଏରୁପେ ୨ ମାସ ଚାହିଁ ରାଜା
ଦେବସାନ ପାହାକୁ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ବିଜେ କଲେ ।

ରାଜାଙ୍କର ଏଣେ ମଠଦେଶ ଚଳେ ଗଡ଼ ଶୌରୀ ଦେଇ
କାୟପଦର ଶ୍ରୀଏତ ଖୋରଥା କଟକରେ ମନୁଷ୍ୟ ମାରିଲା । ରାଜା
ଗୁଣି ରୁ ପାହା ଗୁଣି ଖୋରଥା ବିଜେ କଲେ । ଦୁମୁସର ଉଞ୍ଚିକ
ଶୀଅଳ୍ପ ରାଜା ସେହିଦିନ ବିବାହ କଲେ । ଖୋରଥା ପ୍ରବେଶ ହୋଇ
କାୟପଦରଗଡ଼ ବେଢ଼ି ମାଲଲେ । ଓପ ଶ୍ରୀଏତ ଗୁଣି ପଳାଇଲା ।
କାଲପଦାର, କର୍ମି ର ରାଜତପଡ଼ା କୋଠ ହୋଇଲା ।

ଅଞ୍ଚଳ ଫିଦ୍ଦ ଦିନେ କୟସମ ମିଶ୍ର ଦୈବ୍ୟ ଯୁଦ୍ଧରେ ପଡ଼ି
ମରଗଲା । ଫିଦ୍ଦ ଦିବ୍ୟ ଫିଦ୍ଦେ ପଲ ଚମ୍ପତି ପୁଅକୁ ବାଣୀ ବରୁଣେଇଙ୍କ
ଠାରେ ବଳୀ ଦେଲେ । ଏରୁପେ ଦିବ୍ୟ ଫିଦ୍ଦ ଦେବ ମହାରାଜା ରାଜ୍ୟ
କରନ୍ତେ ବାଙ୍କୀ ଉପରକୁ ଚଢ଼ାଇ କରି ଯାଇ କୁଶପଲରେ ଚତୁର୍ଥାସୀ
ରହି ସୁନାଥ ଦିନ ସେଠାରେ କଲେ । ମଧୁଆପଣ୍ଡା ତୁଳସୀପୁର ଠାରେ
ଗୋଡ଼ାବାହୁଲରୁ ସେ ଶ୍ରୀଏତ ସଫଳା କରି ଲବେଷ ଟଙ୍କା ମାନ
ଶୀଅଳ୍ପ କୁହାର ଫିଦ୍ଦଠାରେ ରାଜାଙ୍କୁ ବିଦ୍ର କରାଇ ଦେଲେ । ଶ୍ରୀପଦା
ଶ୍ରୀଏତ ସେ କଥା ନରେନ୍ଦ୍ରଠାରୁ ଡରବାଲେ ଗ୍ରାମ ନେଇ ଗଡ଼
ମାରିଥିଲା ତାହା ନେଇ କୋଠ ରାଜ୍ୟ କଲେ ।

ଅଞ୍ଚଳ ବିଷୟ ଦିଅନ୍ତେ ଗୁରୁବାବୁଙ୍କ ଏକବିଂଶ ଶ୍ରବଣ କ୍ରମାଳ ଓ ଅବଦୁଲ ଖାଁ ଦୁଇଜଣ ପାଦସାହାଙ୍କ ହଜୁରରୁ ଆସି ରଜାଙ୍କୁ ସଙ୍ଗେ ଘେନି ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ପରଠ ହୋଇଲେ । ଦେଉଳ ମୁଖ୍ୟାଳୀ ଉଦ୍ଧାର ଫି ହଜୁର ମୁଦାଇଲେ । ପରତମସ୍ତରଙ୍କ ସ୍ବରୂପ ତିନି ମୁଣ୍ଡି ଗଢାଇଲେ । ବଳଭଦ୍ର-ସୁଭଦ୍ରାଙ୍କୁ କୋଟକାଟଲେ ବସାଇଲେ । ଜଗତ ମୁଣ୍ଡିକ କ୍ରମାଳ ଲେକୁ ସମର୍ପି ଦେଲେ । ସେ ଚମ ଦଉଡ଼ିରେ ବାନ୍ଧ ଗାଡ଼ିରେ ପକାଇ କଟକ ନେଇ ପାଦସାହାଙ୍କ ହଜୁରକୁ ପଠିଆଇ ଦେଲେ । ପରତମସ୍ତରଙ୍କୁ, ବିମଳାକ୍ଷୀଙ୍କ ବେତା ପଶ୍ଚିତମ ରଖି ଦେଲେ । ଫି ହାସଲେ କଟକ କରାଇ ଦକ୍ଷିଣ ଦ୍ବାର ଗୋବି କବାଟ ବାଟେ ଯାଇ ପୂଜା କଲେ ।

ଛତ୍ରପା ନିଯୋଗ ବାହାର ଭୋଗ ମନା କଲେ । ନିଯୋଗ ବ୍ରାହ୍ମଣ ୧୭ଜଣ ଗଣିତା କରି ଛାଡ଼ିଲେ । ନିତ୍ୟ ସାତଜାହାଣି ଭୋଗ ହୋଇ ସେମାନେ ସାରନ୍ତି । ବାହାରକୁ ମହାପ୍ରସାଦ ନ ଆଣନ୍ତି । ଏରୂପ ହୋଇଥିଲା । ପାଦସାହାଙ୍କଠାରେ ଓଷାକା ହୋଇଲା । ଏକବିଂଶ ଖାଁ ତଗିର ହୋଇ ସୁବ ନାମଦାର ଖାଁ ଆସିଲେ । ପାଦ ବିଦ୍ୟାଧର ମହାପାତ୍ର ସିକାଟକାଲଠାରେ ଭେଟି ସେନା ଆସିଲେ । ମାଣିକ ପାଟଣା ବନ୍ଦରଠାରେ ଗଜା ଭେଟି ଓ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ବାଟେ ରଥପୁର ଆସି ୪ ୩୦୦୦୦ ଓ ତରଣ ହଜାର ଟଙ୍କାର ଜିନିଷ ବେଣ୍ଟର ଦେଇ କଟକ ପହଞ୍ଚାଇଲାକୁ ବଜାକର ନଜାବତର ବଡ଼ ସୁଖ ହୋଇଲା । ଏହା ଦେଖି କପିଳ ଭ୍ରମରବନ୍ଦେ ପାଦସାହାଙ୍କ ହଜୁରକୁ ଗଲେ ।

ଅଠ ଅଳ୍ପ ବିକ୍ରାମାସେ ବାଣିପୁର ହରିଚନ୍ଦନ ରଜଦଳ ବେଣୀ ଆଠଗଡ଼ ଯୁଡ଼ିଗଲା । ତହିଁ ରହୁ ନ-ପାବଲା; ସେଠାରେ ବାଉର ମଙ୍ଗରାଜ ଯୁଦ୍ଧ ପାଇ ହୋଇଲା । ମାନସି ହଳ ଦିନେ ଆସୁ ହେଉ ଥିଲା ଏହାଙ୍କ ଖଣ୍ଡି ଦେଲେ ପ୍ରମାଣିଣୀ ।

ରାହାଙ୍ଗ, କୋଟରାହାଙ୍ଗ, ବାଣଗୁଡ଼, ପୁରୁଷୋତ୍ତମ, ଓଳଧାର,
 ଜମରାଖଣ୍ଡ, ଅନ୍ତରାଧାର, ପୁରୁଷୋତ୍ତମ, କୋଥାର, ଅଠାଳସ, ସାଲଲେ,
 ସାଲବିରି, ପଶ୍ଚିମ ଦୁଆର, ଆବଡ଼ିକ, ଅନାବଡ଼ିକ, ବେଦା, ନିବନ୍ଧ,
 ଚକ୍ରପାଦ, ପରାଜ, ଲେମ୍ବାଇ ଦଣ୍ଡପାଟ, ପରାଜ, ଅଠଗଡ଼, କଦଡ଼ା,
 ଭାମନଗର, ଅସିକା, ଶ୍ରୀ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ସହର, ଅଥାନ୍ତରକୁ ଗାଏ
 ବା ୧୩୮୭୯୯ଟୀକୁ ୪ ୧୨୩୪୫୬୭୮୯ ।

— — —

ଚକଡ଼ା ବସାଣ

ଶ୍ରୀ ଚକଡ଼ା ପୁସ୍ତକ ଲେଖକ ।

ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ । ଅବିଦ୍‌ମସ୍ତୁ । ଶ୍ରୀ ପ୍ରସନ୍ନ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ-
ପୁର ଅଠ ସାହୁ ମଧ୍ୟେ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଉତ୍ତରଭାଗ ତୋଡ଼ାରମ୍ଭେ ସାହୁ
ମହାଜନ ଗୁରୁଦାସ ଚକଡ଼ାଙ୍କ ଚକଡ଼ା ପୁସ୍ତକ ଆଦର୍ଶରୁ ଲିଖିତ
ଫକୀର ଚକଡ଼ା ।

ବୀର ଶ୍ରୀ ଗଜପତି ଗୌଡ଼େଶ୍ୱର ନବକୋଟି କର୍ଣ୍ଣାଟ କଳ-
ବର୍ଗେଶ୍ୱର ବାସୁଦେବର ପ୍ରତାପ ଶ୍ରୀ କପିଳେନ୍ଦ୍ର ଦେବ ଏକଶୂଳିଣ
ଅଠେଇ ଗ୍ରୋହ କର ଶ୍ରୀ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ କ୍ଷେତ୍ର ନଅର ଠାରେ ଅବାହନ
ହୋଇଲେ । ଶ୍ରୀ ବୀର ଶ୍ରୀ ଗଜପତି ଗୌଡ଼େଶ୍ୱର ନବକୋଟି କର୍ଣ୍ଣାଟ
କଳବର୍ଗେଶ୍ୱର ବାସୁଦେବର ପ୍ରତାପ ଶ୍ରୀ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଦେବ
ଶ୍ରୀ ପୁରୁଷୋତ୍ତମକ୍ଷେତ୍ର ନଅରଠାରେ ଦଣ୍ଡ ଛବି ଧରାଇଲେ । ମେଘ
ଶୁକ୍ଳ ଦ୍ୱାଦଶୀ ଉତ୍ତରଭାଦ୍ରବ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ବେଳ ଚଉଦ ଦଣ୍ଡଠାରେ
ଅଠେଇ ଯୋଗରେ ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କଠାରୁ ଆଜ୍ଞା ଅଣାଇ ଦୁଇ ଅଞ୍ଚଳ
କଟାଇଲେ । ଏଥିଉତ୍ତରୁ ନଅରଠାରୁ ଶ୍ରୀଦାମ୍ଭଙ୍କୁ ବିଠଳ କଲେ ।
ଦାମ୍ଭଙ୍କ ଦର୍ଶନ କରି ପୁନରପି ନଅରଠାକୁ ବିଠଳ କଲେ । ପାଦ
ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଆଜ୍ଞା ହୋଇଲା ଯେ ଡେଁ ଅଧିକାରରେ ଥିଲା ସେ ସେହି
ଅଧିକାରରେ ରହିବ । ଏମନ୍ତ ବୋଲି ପଡ଼ିଲା ଆଜ୍ଞା ହୋଇଲା । ଏଥି
ଉତ୍ତରୁ ତନିଅଙ୍କ ସାହି ତୁଳମାସ ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ ଏକାଦଶୀ ରୁଦ୍ରବାର ବେଳ
ଦ୍ୱାବିଂଶ ୨୨ଦଣ୍ଡ ଠାରେ ନଅରଠାରୁ ଶ୍ରୀ ମହାଶିବ ଦାମ୍ଭଙ୍କ ଠାକୁ
ବିଠଳ କଲେ । ଦର୍ଶନ କରି ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ବାସ୍ତବ କଥା ଚିତ୍ତରେ ଉଦୟ
ହୋଇଲା । ଏଥି ଉତ୍ତରୁ ନଅରଠାକୁ ବିଠଳ କଲେ । ପାଦ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ

ଅଜ୍ଞା କଲେ ଅନ୍ଧେ ଦୂର ଜନ୍ମରେ ଲୁଚିତ କରିଅଛି ଏତେ କଥା ।
 ରାହେରୁ ବୋଲି ଲୁଚିତ କରିଥିଲା, ଶ୍ରୀ ଦାସକ ଅଜ୍ଞାରେ ରଜା
 ହେଲା । ଅଉ ବାକି ତନିଗାଟି କଥା । ପାଦ ମନ୍ତ୍ରୀ ଗୁମ୍ଫାରେ
 ଜଣାଇଲେ ‘ଅଉ ତନି କଥା କି ମନରେ ସୁରଣା ହୋଇଅଛି ଅଜ୍ଞା
 ହେଉ ।’ ଶ୍ରୀମୁଖରେ ଅଜ୍ଞା ହୋଇଲ ‘ଛଅଶ ୭୦୦ ଭାଗ କରି ଶାସନ
 ବସାଇବା, ପଦ୍ମ ପଥର କଟାଇବା, ଲକ୍ଷେ ପ୍ରିୟ ହରିବା ।’ ଏରୂପେ
 ଏ ଗୁମ୍ଫା କଥା ଲୁଚିତ ହୋଇଥିଲା । ପାଦ ମନ୍ତ୍ରୀ ଜଣାଇଲେ
 ଯେ ଅବଧାନକୁ ଅସର ।

ଏଥି ଉତ୍ତରୁ ପାଦ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଅଜ୍ଞା ହୋଇଲା ‘ଶାସନକୁ ସ୍ଥାନ
 ଦେଖ ।’ ପାଦ ଗୋପୀନାଥ ପ୍ରହରରେ ଧରଣର ବ୍ରହ୍ମା କପିଳ ଖାଡ଼ିଆ
 ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ବଶିଷ୍ଠ ମାର୍କଣ୍ଡେୟ ଆରୁଣ୍ୟ ବିଶ୍ଵନାଥ ପ୍ରହରରେ ହିରଣ୍ୟ
 ସ୍ଵାୟମ୍ଭୁର ଏତେ ଜଣଙ୍କୁ ଅଜ୍ଞା ହୋଇଲା । ଏମାନେ ଗୁମ୍ଫାରେ
 ଜଣାଇଲେ କୋଠକରଣରୁ ଜଣେ ଅନ୍ଧ ସଙ୍ଗେ ଅଜ୍ଞା ହେଉ । ଅଜ୍ଞା
 ହୋଇଲା ପଦ୍ମନାଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ପାଦ । ଶ୍ରୀମୁଖରୁ ଅଜ୍ଞା ହୋଇଲା
 ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ସ୍ଵାୟମ୍ଭୁରଙ୍କ ଜାମାତା ସନ ନନ୍ଦ ପାଦକୁ । ସ୍ଵାୟମ୍ଭୁର କହିଲେ
 ଯେ ଅବଧାନକୁ ଅରଲା । ଏମାନେ ସମସ୍ତେ ଅସି ମହାନଦୀ ଉତ୍ତର
 ପାଟ ଦେଖି ସ୍ଥାନ ଠାଉରାଇଲେ । ଦେଖି ଯାଇଁ ଗୁମ୍ଫାରେ ଜଣାଇଲେ ।
 ଜଣାଇଲେ ଅଜ୍ଞା ଦେଲେ ସେ ସ୍ଥାନ ଅନ୍ଧ ଦେଖିବା । ଏନ୍ତେ ବୋଲି
 ବିରଜ କଲେ । ସ୍ଥାନ ଦେଖି ଅବଧାନକୁ ଅରଲା । ଅଜ୍ଞା ହୋଇଲା
 ଭଲ ଦିନ ଦେଖି ପାଟ ପୋତାଇ ଗୁମ୍ଫା ଭୋଲିଅ । ଏମନ୍ତ ବୋଲି ଅଜ୍ଞା
 କରି ନିଅରକୁ ବିରଜ କଲେ । ମାତ୍ର ଶୁକ୍ଳ ନିୟୋଦିନୀ ବୃହସ୍ପତି
 ବାସରେ ଉତ୍ତର ପାଲଗୁଣା ନକ୍ଷତ୍ର ବୃହସ୍ପତିଙ୍କ ଘେଲରେ ଶାସନ
 ପାଟ ପୋତାଇ ବାସଗୁମ୍ଫା ଶୁଭ ଅନକୁଳ କଲେ । ପାଞ୍ଚ ଅଞ୍ଚଳ କୁନ୍ତ
 ଶୁକ୍ଳ ପଞ୍ଚମୀ ଭୁବୁ ବାସରେ ରେହେଣୀ ନକ୍ଷତ୍ର ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ଵମ ନଅର

ଅନକୂଳ ଢଳେ । ଏଥି ପୁରରେ ଗୋଟାଳ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶକୁ ଶାସନ ଶୁଦ୍ଧତା ଅନୁକୂଳ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କରି ଦେଲେ । ବ୍ରାହ୍ମଣ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି କଲେ ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଗଜପତି ଚୌଚକ୍ଷୁର ନବକୋଟି କର୍ଣ୍ଣାଟ କଳଗର୍ଭେଶ୍ୱର ବାସୁଧାରକର ପ୍ରତାପ ଶ୍ରୀ ଜାତସ୍ୱର ମହାବଳ ମହାପ୍ରସିଦ୍ଧ ଅସ୍ତ୍ରାଦିପୁରାଣରେ ଶେଷଯୋଗ୍ୟ ଶ୍ରୀ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଚନ୍ଦ୍ର ଛଅଶ ୫୦୦ ଭାଗ କରି ଶାସନ ସୋଇ ଅପଣା କାହିଁ ମିଶ୍ର ଅକ୍ଷର କରି ଶ୍ରୀ ପ୍ରସନ୍ନପୁରୁଷୋତ୍ତମପୁର ବୋଲି ନାମ ଦେଲେ । ପାଟମହାନଦୀ ପ୍ରମୁଖ ଦୟାକାମୀ ଦେବତା ବିଚିତ୍ର କରାଇ ପୁରକୁ ଅଠାଇଶ ୨୮ ଭାଗ କରି ଶାସନ ବସାଇ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ଦତ୍ତ କଲେ । ଶାସନ ନୈରଞ୍ଜନ ପୁଷ୍କରଣୀ ଖୋଳାଇଲେ । ଶାସନ ନାମ ଆପଣା ନାଏଁ ମିଶ୍ର ଅକ୍ଷର କରି ପାଟପୁର ବୋଲି ଦେଲେ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଦେବୀ ପ୍ରମୁଖ ଦୟାକାମୀ ମୁଖି ବିଚିତ୍ର କରାଇ ପୁରକୁ ଚଉଦଶ ୪୪ ଭାଗରେ ଶାସନ ବସାଇ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ଦତ୍ତ କରି ଦେଲେ । ଶାସନ ନୈରଞ୍ଜନ ପୁଷ୍କରଣୀ ଖୋଳାଇଲେ ।

ଏହାଙ୍କ ମାଲୁଣୀ ଶାସନ ପୁରରେ ପୁଷ୍କରଣୀ ଖୋଳାଇଲେ । ଅଧା ଖୋଇ ମୁଣି ଛଡ଼ା ନାହିଁ । ଶାସନ ନାମ ଅପଣା ନାଏଁ ମିଶ୍ର ଅକ୍ଷର କରି ବେଦମାପୁର ବୋଲି ଦେଲେ ।

ଶ୍ରୀ ପଦା ଦେବୀ ପ୍ରମୁଖ ଦେବତା ସ୍ଥାପନ କରି ପୁରକୁ ଶାସନ ବୟାଳିଶ ୪୨ ଭାଗ କରି ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ଦତ୍ତ କଲେ । ଶ୍ରୀ ପ୍ରସନ୍ନ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଦକ୍ଷିଣେ ପୁଷ୍କରଣୀ ଖୋଳାଇଲେ । ଶାସନ ନାମ ଆପଣା ନାଏଁ ମିଶ୍ର ଅକ୍ଷର କରି ପଦାପୁର ବୋଲି ଦେଲେ ।

ଶ୍ରୀ ଗୋପୀନାଥ ସହସ୍ରାଳ ତନୁ ମୁଖି ବିଚିତ୍ର କରାଇ ପୁରକୁ ଶବ୍ଦ-ଅଠ ୧୦୮ ଭାଗରେ ଶାସନ ବସାଇ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ଦତ୍ତ କରି ଦେଲେ । ଶାସନ ପଶ୍ଚିମେ ପୁଷ୍କରଣୀ ଖୋଳାଇଲେ । ଶାସନ ନାମ ଆପଣା ନାଏଁ ମିଶ୍ର ଅକ୍ଷର କରି ବେଦମାପୁର ବୋଲି ଦେଲେ ।

ଶ୍ରୀ ମୋହନା ଦେଉ ପ୍ରଥମେ ଦେବତା ସ୍ଥାପନ କରି ପୂର୍ବକୁ
ଚଉବିଂଶ ୨୪ ଭାଗ କରି ଶାସନ ବସାଇ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ଦତ୍ତ କରି ଦେଲେ ।
ଏ ଶାସନ ବାୟୁବେ ପୁଷ୍କରିଣୀ ଖୋଳାଇଲେ ।

ଶ୍ରୀ ସତ୍ୟଭାମା ଦେଉ ପ୍ରଥମେ ଦୟାବାନ ଦେବତା ବିଜେ କରି
ପୂର୍ବକୁ ବାଇଶି ୨୨ ଭାଗ କରି ଶାସନ ବସାଇ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ଦତ୍ତ
ଦେଲେ । ଶାସନ ପୂର୍ବରେ ପୁଷ୍କରିଣୀ ଖୋଳାଇଲେ । ଶାସନ ନାମ
ଅପଣା ନାଏ ସତ୍ୟଭାମାପୁର ବୋଲି ଦେଲେ ।

ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣା ଦେଉ ପ୍ରଥମେ ଦେବତା ସ୍ଥାପନ କରି ପୂର୍ବକୁ ଚଉଦ
୧୪ ଭାଗ କରି ଶାସନ ବସାଇ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ଦତ୍ତ କରି ଦେଲେ ।
ଶ୍ରୀ ଗୁଣେଶ୍ୱର ମହାଦେବଙ୍କ ଦେଉଳ ପୁଷ୍କରିଣୀ ପୋତାଇ ଦେଉଳ
ତୋଳାଇଲେ । ପାଦ ଡାକି ସ୍ଥାପନ କଲେ । ଏଥି ପଶ୍ଚିମେ ପୁଷ୍କରିଣୀ
ଖୋଳାଇଲେ । ଶାସନ ନାମ ଅପଣା ନାଏ ମିତ୍ର ଅକ୍ଷର କରି
କୃଷ୍ଣାପୁର ବୋଲି ଦେଲେ ।

ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱନାଥ ପଦ୍ମରାଜେ ପ୍ରଥମେ ଦେବତା ସ୍ଥାପନ କରି ପୂର୍ବକୁ
୧୪ ଭାଗ କରି ଶାସନ ବସାଇ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ଦତ୍ତ କଲେ । ଶାସନ ନାମ
ଅପଣା ନାଏ ମିତ୍ର ଅକ୍ଷର କରି ବିଶ୍ୱନାଥପୁର ବୋଲି ଦେଲେ ।

ଶ୍ରୀ ମାର୍କଣ୍ଡେୟ ଅଗ୍ରତ୍ୟେ ପ୍ରଥମେ ଦେବତା ସ୍ଥାପନ କରି ପୂର୍ବକୁ
ସୋହର ୧୭ ଭାଗ କରି ଶାସନ ବସାଇ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ଦତ୍ତ କଲେ ।
ଶାସନ ନାମ ଅପଣା ନାଏ ମିତ୍ର ଅକ୍ଷର କରି ମାର୍କଣ୍ଡେୟପୁର ବୋଲି
ଦେଲେ । ପୂର୍ବରେ ପୁଷ୍କରିଣୀ ଖୋଳାଇଲେ ! ଏ ଶାସନ ଦଣ୍ଡା
ଛଡ଼ା ନାହିଁ ।

ଗଙ୍ଗାରେ ଭୂଜାପୁରୁଷ ଦତ୍ତ କରି ଭୂଜାପୁରୁଷୋତ୍ତମପୁର
ଶାସନ ବସାଇବୁ ବୋଲି ଅଜ୍ଞା ହୋଇଥିଲା । ଶାସନ ଏଠାରେ ବସି
ନାହିଁ । ଶୋଳ ଶାସନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ।

ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ଜାତସ୍ବର ଶ୍ରୀ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଦେବଙ୍କ ମନରେ
 ସ୍ବରାଶି ହେଲ ଅର ଜନ୍ମ କଲିତ କଥା । ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀନୃସିଂହନାଥଙ୍କୁ
 କାଞ୍ଚି ନଗରୁ ଆଣି ସାଧନରେ ବିଜେ କରାଇବା ଏମନ୍ତ ବୋଲି
 ବରୁଣେଲେ । ପାଦ ମନ୍ତ୍ରୀ ଗୁରୁଦାସ ଚଉନାକି ଅଜ୍ଞା ଦେଲେ କାଞ୍ଚି
 ନଗ୍ରୀକି ଶ୍ରୀମୁଖ ଚଳାଅ । ପଦ୍ମିନୀ ପ୍ରିୟା ନେରୁ । ଏମନ୍ତ ବୋଲି
 ଶ୍ରୀମୁଖ ଚଳାଇଲେ । ଶ୍ରୀମୁଖ ଶୁଣି କାଞ୍ଚିନଗ୍ରୀ ବଜା ଅବଜ୍ଞା କଲ ।
 ଦୁର୍ଗେ ଅସି ଅବଜ୍ଞା କଲ ବୋଲି କହୁଲେ । ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମଙ୍କ ମନରେ
 ବହୁତ ହେଷ ହେଲ । ଏଠାରୁ ଶ୍ରୀ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ କ୍ଷେତ୍ର ନଅର ଠାକୁ
 ବିଜେ କଲେ । ଦୁର୍ଗେ ଶ୍ରୀମୁଖୁ ଯାଇ ଦରଶନ କରି ବହୁତ ପାର୍ଥନା
 କରିବା ସମୟରେ ତଳିଓଁଛ ଶ୍ରୀମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ଶ୍ରୀ ଉଦାଣ ଭୁଜଧର
 ଉଦା ହୋଇଅଛୁ । ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ଅଜ୍ଞାତଦଳେ ମାଗ । ତଳିଓଁଛ
 କହୁଲ ମୁଁ କି ମାଗିବି ତୁମ୍ଭେ ମାଗ । ମହାଶ୍ରମ କହୁଲେ କି ଅମ୍ଭେ
 ଯାହା ମାଗିବୁ ତୁ ଦେ । ତଳିଓଁଛ କହୁଲ କି ମୁଁ ଦେଲି ବଜା ନଅର
 ଠାକୁ ବିଜେ କଲେ । ତଳିଓଁଛ ଶ୍ରୀମୁଖ ଗୁହଁ ପାର୍ଥନା କଲ । ବଜା
 କି ମାଗିଲେ ମୋତେ ଗୋତର ନାହିଁ । ମୁଁ ତୋ ଭୁଜ ଅଶ୍ରୟରେ
 କହୁଲି ଦେଲି, ଏହା ମୋତେ ଅଜ୍ଞାତହଉ । ଶ୍ରୀ ମହାପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀମୁଖରେ
 ଅଜ୍ଞା ହୋଇଲେ, କାଞ୍ଚି ନଗ୍ରୀ ତାକୁ ଅଜ୍ଞା ହୋଇଛୁ ଜଣେ, ଜଣେ
 କରିବାକୁ ମାଗିଲ । ଏବେ ସଉତକୁ କହ ଅମ୍ଭେ ଆଗେ ଯାଉଅଛୁ
 ତୁ ପଛେ ଯା । ଅର ଧନ ପ୍ରାତଃକାଳରୁ ତଳିଓଁଛ ଯାଇ ନଅରଠାରେ
 ମହାଶ୍ରମଙ୍କ ଗୁମୁରେ କହୁଲ । ତଳିଓଁଛଠାରୁ ଶୁଣିଲରୁ ମହାଶ୍ରମ କାଞ୍ଚି-
 ନଗ୍ରୀକି ବିଜେ କଲେ । ବିଜେ କରି ଗଡ଼ ଜୟ କଲେ । ପଦ୍ମିନୀ ପ୍ରିୟା
 ହାତ କଲେ । ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀନୃସିଂହଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରି ନୃସିଂହ କବଚ ପଡ଼ି
 ଆହାର ବହୁତ ମୁଲକିତ ହୋଇଲ । ଅର ଜନ୍ମ କଥା ସ୍ବରାଶି ହେଲ ।
 ଅର ଜନ୍ମରେ ତୋ ଗୁମୁରେ ସେବାରେ ଥିଲ । ତୋ ଅଜ୍ଞାରେ

ଏତସବିଧ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲି । ଏବେ ତୁମ୍ଭ ଦର୍ଶନ ମୁଁ
ପାରୁନାହିଁ । ପୁର ଜଗତର ଚିତ୍ତେ କଲିତ କରୁଥିଲି ଶାସନର
ବିଳେ କରାଇବି । ଏବେ ତୋ ଅନ୍ତରୁ ଶାସନ ବସାଇଲି । ସବୁ
ମନବାସ୍ଥା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଲା । ଏବେ ଶାସନକୁ ବିଳେ କରାଜି
ଅଛି ଦେଉ । ଅଛି ଦେଉ ଶାସନରେ ବିଳେ କରାଇବି । ସେହିଠାରେ
ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀନୃସିଂହ ନାଥଙ୍କର ସେବକ ଗୋବିନ୍ଦ ଦକ୍ଷିତକୁ ଅଛି ଦେଉ ।
ସକାଳୁ କହ ଆମ୍ଭ ବିଳେ କରୁ । ଅଛି ଦେଉକୁ ଶଗଡ଼ରେ
ବିଳେ କରାଇଲେ । ଅସ୍ଥାବଳ ପୋଏଲ, ଏକମୁଖି ରୁଦ୍ରାକ୍ଷ,
ପରସବତ, ତାହାଣିବ୍ରତେକ ଶଙ୍ଖ ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀନୃସିଂହ ସେବକ ସୁକା
ଦେନାଇ ଶ୍ରୀ ପୁରୁଷୋତ୍ତମପୁର ନଅରଠାରେ ପ୍ରବେଶ ହେଲେ ।
ଅସ୍ଥାବଳ ପୋଏଲ, ଏକମୁଖି ରୁଦ୍ରାକ୍ଷ, ପରସବତ, ତାହାଣିବ୍ରତେକ
ଶଙ୍ଖ ଏ ଗୁରୁ ବ୍ରତ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ଉତ୍ତାରରେ ରଖାଇ
ଦର୍ଶନ କଲେ । କହ ନଅରଠାକୁ ଥଇଲେ । ମନ୍ଦୀର ଅଙ୍ଗୁଳରେ
ଆମ୍ଭ କାହିଁନଗ୍ର ସକାଳୁ ମଗାଇ ପଠିଆଇଲା ସମୟରେ ପଦ୍ମିନୀ
ପ୍ରସବି ନ ଦେଲା । ଆମ୍ଭେ କଲିତ କରୁଥିଲୁ ପଦ୍ମିନୀଙ୍କ ଆଖି ହାତକୁ
ଦେଉ । ଏ ପ୍ରସବି ହାତକୁ ଦିଅ । ମନ୍ଦୀ ପ୍ରସବ କିମା କରନେଲ
ଅଛି ପ୍ରମାଣେ । ମନେ ବରୁଣଲ କି ଏହା ପର ପ୍ରସବି ହାତକୁ
ଦେବ । ଏମନ୍ତେ ଚିତ୍ତେ ବିରୁଣଲ ଶ୍ରୀ ଗୁଣ୍ଡିଚା ପାତକୁ ମହାଶ୍ରମ
ଜଗପଥର କରବେ ସେହିଦିନ ଦେବ । ଏମନ୍ତ ବୋଲି ଗୋପ୍ୟ କର
ରଖିଲ । ଏଥିପ୍ରତି ଦିଅକଠାରୁ ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ଠାକୁରେ ମେଲଣି ମାଗି
ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀନୃସିଂହକୁ ଦେନି ଶ୍ରୀ ପୁରୁଷୋତ୍ତମପୁର ଶାସନ ନଅରଠାକୁ
ବିଳେ କଲେ । ଲକ୍ଷ୍ମୀନୃସିଂହ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ଶାସନ ପୁରୁଷାନ୍ତ ଉତ୍ତରେ
ବିଳେ କରାଇଲେ । ଶୁଣି ହଳିପହରାକୁର ଶାସନ ବସାଇ ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମକ
ପ୍ରସ୍ତରେ କଦାର କଲେ । ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ଅଙ୍ଗୁଳରେ କି ମାଗୁଅଛ ମାଗ ।

ଭାଟ କହିଲା ତୁମ୍ଭେ ଆଜିରୁ ଶାସନ ସେଇଲି । ଶାସନ ଅପ୍ରଭବ
 ହୋଇଅଛି । ବାଣୀକପୁରୁ ଯେଉଁ ଦେବତା ଅଣିଅଛନ୍ତି ତହିଁ ମୁଣିଏ
 ଆଜ୍ଞା ହୋଇଲେ ଶାସନରେ ସୋଇବ । ଅପଣକ ନାମ କାଳେ କାଳେ
 ଥିବ । ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ଆଜିଦିନେ କେନ୍ଦ୍ର ନୃସିଂହଙ୍କୁ ଭାଟକୁ ଦିଅ ।
 ଆଜ୍ଞା ହେଲୁ ବଳପ୍ରହରକ ଦେବତାଙ୍କୁ ଦେବି ଯାଇଁ ଶାସନରେ
 ବସାଇଲ । ତହିଁ ଉତ୍ତର ପାଦ ମନ୍ତ୍ରୀ ଗୁରୁଦାସ ଚରଣା ସେବକ
 ଗୋବିନ୍ଦ ଦଗିତ ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମଙ୍କ ଛମୁର କଣାଇଲେ ତୁମ୍ଭେ
 ଭୋଳରେ ଭାଟକୁ ଆଜ୍ଞା କଲ । ଆଜ୍ଞା ଅଜ୍ଞା କର ନପାରୁ । ଭାଟ
 ବଳପ୍ରହରକ ଶ୍ରୀ ଚଳନ୍ତ ଗୋସାଇଁଙ୍କି ଚଳେ । ଏବଂ କି ଅବଧାନ
 ହେଉଅଛି । ସେହୁଦିନଠାରୁ ମହାଶ୍ରମଙ୍କର ବରକ ଲୋହୁଲ । ଆଜ୍ଞା
 ମହାଶ୍ରମ କଲେ ଶ୍ରୋତୃୟ ଗ୍ରାହଣ ଏବଂ ଅଠ କଣ ନୃସିଂହ କବଳ
 ଗୁଣିଲୁ । ଅମ୍ଭେ ସେକୋଇଶିଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିସହାର ରହିଲୁ । ଯେ
 ପରମେଶ୍ଵରଙ୍କର ଆଜ୍ଞା ହେବ ତାହା ଭରବ । ଅଠର ଦିନେ ସେବକ
 ଗୋବିନ୍ଦ ଦଗିତଙ୍କୁ ଆଜ୍ଞା ହେଲା ବଜାକୁ କହ ଆମ୍ଭ ଚଳନ୍ତ
 ସାଦୁଷରେ ମୁଣି ନିର୍ମାଣ କରିବ । ସହସ୍ର ନ ଲଗାଇବ । ଅମ୍ଭେ ଆପେ
 ନିର୍ମାଣ ହେବୁ । ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ଘଟଣା ଫେରକୁ ଆଜ୍ଞା କଲେ । ତାହାକୁ
 ସହସ୍ରେ ସୁନିଆ ଦେଲେ । ଖସ ପ୍ରତ୍ୟା ନିମ୍ନ କର ଅସ୍ତ୍ରାତୁରେ
 ନିର୍ମାଣ ହୋଇଲେ, ଠାକୁରଙ୍କର ଆଜ୍ଞା ଭାଟ କର ସହସ୍ର ଭୁଜରେ
 ଲଗାଇବାରେ ଶୋଣିତ ସୁକଲ । ଦଃି ପ୍ରଥମେ ଚଢ଼ିରୁ ଛଡ଼ାଇବା
 ମାନ୍ଦବେ ପୂର୍ବରୁ ଗ୍ରାମ ସାତଗୋଟି ପୋଡ଼ଗଲା । ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀନୃସିଂହ
 ଚଳନ୍ତ ଗୋସାଇଁଙ୍କି ପ୍ରତ୍ୟା କରାଇ ଟିଆସନେ ବଡ଼ ଠାକୁରଙ୍କ
 କୋଳେ ବସେଇ କରାଇଲେ । ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ଶ୍ରୀପୁରୁଷୋତ୍ତମ ନଅରଠାକୁ
 ଶ୍ରୀଗୁଣିବୁ ଯାତକୁ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ । ଶ୍ରୀଗୁଣିବୁଯାତ ଦିନ
 ଛବିପ୍ରସବ କଲେବଳେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀକ୍ଷମ୍ପରେ ପଦ୍ମିନୀ ପ୍ରିୟକି ନେଲେ

ଦେଲା । ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ଆଜ୍ଞାକଲେ ଆମ୍ଭେ ହାଡ଼ିକି ଦିଅ ବୋଲି କହିଲୁ । ତୁ ନ ଦେଇ ରହିଅଛୁ । ମନ୍ଦୀ ଛମ୍ବରେ ଜଣାଇଲା ଯେଉଁ ହାଡ଼ିକି ଯୋଗ୍ୟ ସେହି ହାଡ଼ିକି ଦେଲି । ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ଶୁଣି ମନ୍ଦୀକି ବହୁତ ପ୍ରଶଂସା କଲେ । ପର୍ଦ୍ଦିନୀ ପ୍ରିୟଙ୍କ ଛମ୍ବରେ ଦେଲୁ ଏବେ ଆମ୍ଭ ସ୍ବରୂପ ଯୋଗ୍ୟ ନୋହୁଲା । ଶ୍ରୀଛମ୍ବର ନିତ୍ୟ ଚର୍ଚ୍ଚର ସେବାରେ ରହୁ । ପାଦ ଧରାଧର ବ୍ରହ୍ମା ଶ୍ରୀ ପ୍ରସନ୍ନ ପୁରୁଷୋତ୍ତମପୁର ଖଣି ଦକ୍ଷିଣ ପାଖ ବାରବେଦିଆରପୁର ସାହିର ଉତ୍ତରପାଖ ମହାଜନ, ମଧ୍ୟାନ୍ତ୍ର ଦକ୍ଷିଣେ ପୁଷ୍କରିଣୀ ଖୋଳାଇଲେ । ଶ୍ରୀ ନୃସିଂହନାଥଙ୍କ ଦକ୍ଷିଣେ ଦଣ୍ଡା ପଶ୍ଚିମେ ଯାଗ କଲେ । କପିଳ ଖାଡ଼ଙ୍ଗା ପ୍ରସନ୍ନ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ହିରିକମୟସବୁରୁ ଜାମାତା ବିଶିକେଶନ ଦାଶଙ୍କୁ ଯାଗ କରାଇଲେ । ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମଙ୍କଠାକୁ ଯାଇ ଜାମାତାକୁ ଆପଣା ଧୃତପଦ ଦିଅଇଲେ । ଗୁରୁଦାସ ଚଇନା ବୋଲି ଆଜ୍ଞା ହେଲା । ଶ୍ରୀ ପ୍ରସନ୍ନପୁରୁଷୋତ୍ତମପୁର ପୂର୍ବଖଣି ଉତ୍ତରପାଖ ତୋତାରମ୍ଲିୟାହରେ ଦୁର୍ଗାୟ ଶ୍ରୀ ଅମଳ କଲେ । ଶ୍ରୀମନ ଦକ୍ଷିଣେ ଦଣ୍ଡା ପଶ୍ଚିମେ ପୁଷ୍କରିଣୀ ଖୋଳାଇଲେ । ଏଥିପ୍ରବେ ଯାଗ କଲେ ଦଣ୍ଡାରେ ।

ଶ୍ରୀ ପ୍ରସନ୍ନପୁରୁଷୋତ୍ତମ ପୂର୍ବଖଣି ତୋତାରମ୍ଲିୟାହ ଦକ୍ଷିଣ ପାଖ ମହାଜନ ଗୋପଦେବ ପାଣିଏ । ଏ ଯାହାର ଉତ୍ତର ପାଖ ଶାଳେକ ଜଟାଧର ଶତପଥକି ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ଆଜ୍ଞା ଆଣି ହସ୍ତ ଧନ ଦେଇ ଶାସନ ପୂର୍ବରେ ଯାଗକଲେ । ପଦ ଜଟାଧର ଦକ୍ଷିତ ବୋଲି ପଦ ହୋଇଲା ।

ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମଙ୍କ ଦେବାଙ୍ଗନ କୃତ୍ୟ । ଶୌଚସ୍ନାନ ସନ୍ଧ୍ୟାତର୍ପଣ ପୂଜା ସାର ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠ ଦର୍ଶନ । ନଅର ମଣ୍ଡପେ ବେହରଣ । ପୁରଣ ଶ୍ରବଣ । ମହାବାଜ୍ୟ ଗୀତଗୋବିନ୍ଦ । ଶ୍ରୀ ଭଗବତ ଦଶମସ୍କନ୍ଦ । ଚକ୍ରା ଗୁରୁଦାସ ଚଇନା । ଶ୍ରବଣ ଉତ୍ତର ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ନମସ୍କାର । ତାକୁଆ

ଛମ୍ପୁରେ ଜଣାଇଲେ ଏତେ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ଛଡ଼ି ନମସ୍କାର—କାଇପଙ୍ଗା,
 ବାରଦା, ଧଣିଆ, ଦଶମତା, ନାଦୋଳ, ଭୂତପତା, ଶରଣ, ଶାରଦା,
 ତଳଦା, ହିଲେଚନପୁର, ମାଳଲେଖନପୁର, ବାଲିଆଚେକା,
 ଏ ଛଅପୋଡ଼ା ପଟଙ୍କର ବ୍ରାହ୍ମଣେ ନମସ୍କାର ଯୋଗ୍ୟ ନୁହନ୍ତି । ନମସ୍କାର
 ସାରି ବ୍ରାହ୍ମଣେ ଆଶୀର୍ବାଦ ଅକ୍ଷତ ଦେନି ଗୁରୁଦାସ କଲନା ଆଶୀର୍ବାଦ
 କଲେ । ବେତୁଆ ଜଣାଇଲା ମଉଝୁଲି * ନଅରକୁ ବିଜେ ହେଉ ।
 ମଉଝୁଲି କୃତ ସାର ଅଳସ ନବର ବିଜେକର ଅଳସ ନିବାରି
 ସବୁ ବେହରଣ ମଣ୍ଡପେ ଚଉବଂଶ ଦଣ୍ଡଠାରେ ବିଜେକର ସବୁ ପାଟେ
 ପ୍ରବେଶ ଶ୍ରୀଛାମୁରେ ହେଲେ ଧରାଧର ବ୍ରହ୍ମା, ଗୋପୀନାଥ ପଦ୍ମବଜେ,
 ହିବିନି ରାଏଗୁରୁ, ଗୁରୁଦାସ କଲନା, ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ଚଣ୍ଡିକା,
 କପିଳ ଖାଡ଼ଙ୍ଗା, ମାର୍କଣ୍ଡେୟ, ବିଶ୍ଵନାଥ ପଦ୍ମବଜେ, ଏତେ ଜଣ
 ପ୍ରବେଶ ହେଲେ । ସବୁ ଚରଣ ହୋଇ ଯେହୁ ସମୟେ ମଧ୍ୟାହ୍ନି
 ବାରକେଦାରସାହିର ମହାଜନ ଦେବଦତ୍ତ ଶତ୍ରୁଞ୍ଜୀ ଶ୍ରୀଛାମୁରେ
 ସଭାରେ ଜଣାଇଲା ମୋ ପ୍ରତିଗ୍ରହରୁ ଅନିରୁଦ୍ଧ ରଥେ ଗୁଆ ଲଗାଇ
 ଯାଉଛନ୍ତି । ଦୁଇଜଣ କନ୍ଦକ କଲେ । କନ୍ଦକ ଶୁଣି ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମଙ୍କର
 ଆଜ୍ଞା ହେଲା ପାଦ ମନ୍ତ୍ରୀ ହିବିନି ରାଏଗୁରୁ ଗୁରୁଦାସ ଚଲନା
 ଏତେ ଜଣ ପ୍ରତିବନ୍ଧି କରି ନଳ ପକାଇ ଚଲିବ । ଆଜ୍ଞା ପ୍ରମାଣେ
 ଶ୍ରୀକରଣ ପଦ୍ମନାଭ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ହେଉ ଲେଖନ୍ତୁ ପାଦ ମନ୍ତ୍ରୀ
 ବିଚାର କରି ଛମ୍ପୁରେ ଜଣାଇଲେ । ଶ୍ରୀକରଣ ପଦ୍ମନାଭ ପଟ୍ଟନାୟକ
 ଗୁରୁଦାସ ଚଲନା ଦୁଇଜଣ ନଳ କରି ଲେଖି ଆସିବୁ ଆଜ୍ଞା ହୋଇଲା ।
 ଶ୍ରୀ ବାର ଗଜପତି ଗୌଡ଼େଶ୍ଵର ନବକୋଟି କର୍ଣ୍ଣାଟ କଳବର୍ଗେଶ୍ଵର
 ବିରାଟବାରବର ପ୍ରତାପ ଜାତସୁର ସବଞ୍ଜି ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରୀ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ-
 ଦେବଙ୍କ ୨ ଅଙ୍କ ପ୍ରାଦୁ କୁମ୍ଭ ଶୁକ୍ଳ ଦ୍ଵାଦଶୀ ଭୋଗ ଯାଇ ଯେହୁଦାଶୀ
 ରବିବାରରେ ଭାଗ ଲେଖିବାକୁ ଧନୁକୁଳ କଲେ । ପ୍ରଥମେ ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମଙ୍କ

* ମଉଝୁଲି ?

ନିଅର ଲେଖିଲେ । ନିଅର ପୁଅର ଗୋପାଳଜୀ ଦିଅଁଙ୍କ ମଣ୍ଡପ
 ଅବତନ ଲେଖିଲେ । ତହିଁ ପୁଅରେ ଦଣ୍ଡା ରଖି ଯୁଦ୍ଧକୁ ଶାସନ
 ଗୋପାଳଜୀ ଦିଅଁଙ୍କ ସାହିତର ନରସିଂହ ଅବୃତ୍ତିଙ୍କ ଭାଗ ପ୍ରଥମେ
 ତଣ୍ଡାଠାରୁ ଦକ୍ଷିଣକୁ ନିଜଦ୍ଵାରା ଚେଡ଼ା ଜଙ୍ଗଲରୁ ଯାଏ ୨୭୦ ନମ୍ବର
 ଜମି ଗୋଳମାଣ କଥାକୁ ଶୁଣିବୁଣା ମା ୧୭-୭ । ଦିବ୍ୟମଣି ସାହୁଙ୍କୁ
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣରେ ଜଣାଇଲେ ଶ୍ରୀକରଣ ପଦ୍ମନାଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ଗୁରୁଦାସ
 ବରନା ଅପଣ ଅବଧାନ କରନ୍ତୁ ବୋଲି ଏତେ କହୁ କି ତ (?)
 ଲେଖିନାହିଁ । ଏ ସକାଶାତ୍ ଏ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ କହିଲେ ଲେଖିଥାଅ
 ଅଙ୍କିତଲେ ଜଣାଇବା । ଶ୍ରୀ ମହାଶୟ ଅଙ୍କିତଲେ କି ଲେଖିଛନ୍ତି ଜଣାଅ ।
 ଶ୍ରୀମୁଖରେ କହିଲେ ନିଜକୁ ଅଙ୍କି ହୋଇଛି କି ନୁହେଁ । ନିଜ
 ରହୁ ବୋଲି ଶ୍ରୀମୁଖରେ ଅଙ୍କି ହୋଇଲେ । କି ଲେଖିଅଛନ୍ତି ଶୁଣିବା ।
 ଅଙ୍କି ପାଇ ଡକାଉଲେ । ଡକାଇ ସାହୁଙ୍କୁ କହିଲେ ପଂଚ ପାଠା
 ଲେଖିଅଛନ୍ତି ଶ୍ରୀମୁଖରେ ଶୁଣାଅ । ଶୁଣି ମହାଶୟ ଅଙ୍କିତଲେ ଏହି ହେଉ ।
 ମହାଶୟ ଦକ୍ଷିଣପାଶ ଗାବେଳଦାର ସାହୁ ପାଠ ଥିବାରେ ଗୁରୁଜ
 ଉପାରେ ସବୁ ପ୍ରକୃତ୍ୟ ବାହୁଜି କହଲେ ଶ୍ରୀ ମହାଶୟଙ୍କ ଶ୍ରୀମୁଖରେ
 ଜଣାଇଲେ ଗୋଳ ଶାସନ ମହାଜଙ୍ଗଲରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇ ପ୍ରସନ୍ନ-
 ପୁରୁଷପାତ୍ରଙ୍କୁ ପାଦାର୍ପ ଚଉପଦା ଦେଇ ଆଉ ଶାସନ ମହାଜଙ୍ଗ-
 ମାନେ ସବୁ ସକ୍ଷମାନ ନ ପାଇ ଶାସନ ପିଟିଛନ୍ତି ଲେଖାକୁ କେଉଁ
 ଲିଖାଇଛନ୍ତି । ଏଥିରେ ବୋଲି ମଢ଼ିଆ ଶ୍ରୀ ମହାଶୟଙ୍କ ଶ୍ରୀମୁଖରେ
 ଜଣାଇଲେ ଏବେ ଠାକୁରଙ୍କ ଅବଧାନକୁ ଯେ ଅଫଲ । ଏହାଶୁଣି
 ଅଙ୍କି ହୋଇଲେ କେତେ ଦ୍ରାଘୁଣି ସବୁ ହୋଇଅଛନ୍ତି ? ମଢ଼ିଆ ଶ୍ରୀମୁଖରେ
 ଜଣାଇଲେ ସହସ୍ରେ ତିନିଶ ପଦର ୧୦୧୫ ଦ୍ରାଘୁଣି ସବୁ ଅଛନ୍ତି ।
 ଶ୍ରୀ ମହାଶୟ ଅବଧାନ କଲେ ସବୁ ସମ୍ପଦାକୁ ବିକଳ ହେବା ବୋଲି
 ଚିନ୍ତେ କଲେ । ସମସ୍ତ ମହାଜଙ୍ଗଲରେ ମହାଶୟଙ୍କୁ ସବୁରୁ ଉଠି

ଅଣୀବାଦ କରେ । ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ଅବଧାନ କଲେ ସମସ୍ତ ବ୍ରାହ୍ମଣେ କପାଳି କେଳି ହେବ ? ସମସ୍ତ ବ୍ରାହ୍ମଣେ କହିଲେ ସବୁ ସନ୍ତାନ ପାଇଁ କେଳି ହେଉଅଛି । ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ଅବଧାନ କଲେ ପାଦମନ୍ତ୍ରୀ ହିଁ ବିକ୍ରମ ଶ୍ୟାମୁକ୍ତାବଳୀଦାସ ଚରଣାଳି ସଭାର ସନ୍ତାନ ବୁଝି ବିଭାଗକର କେଳି ନିବର୍ତ୍ତି ହେବ । ଏମାନେ ସଭାର ସନ୍ତାନ ବୁଝି ଯାହା ଉତ୍ତରୁ ଯେ ଶକ୍ତି ଚରପଦ ବିଭାଗ କରିଦେଲେ । ପ୍ରଥମେ ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀନୃସିଂହ, ଶ୍ରୀ ଗୁଣେଶ୍ଵର, ଶ୍ରୀ ପ୍ରସନ୍ନପୁରୁଷୋତ୍ତମପୁର, ପାଟପୁର ସିଙ୍ଗପାପୁର । ସଭାରୁ ଉଠି ଗୋପୀନାଥ ଯଦୁରାଜେ ଶ୍ଵମୁରେ ଜଣାଇଲେ ମୋହ ଶାସନ ମହାଜନଙ୍କୁ ସନ୍ତାନ ଆଜ୍ଞା ହେବ । ମହାଶ୍ରମ ଦ୍ଵୟ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ଆମ୍ଭ ପାଖକୁ ଆସ । ତାଙ୍କ ତାଙ୍କ ବହୁତ ପ୍ରୀତି । ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମଙ୍କର ତାଙ୍କର ଅଜ୍ଞା ନାତି ଲେଖା କରିଥାନ୍ତି । ବହୁତ ପରିହାସ୍ୟ ହୋଇ ବୋଇଲେ ଆମ୍ଭ ଆବାହନ ଉତ୍ତରୁ ଦଣ୍ଡେ ତୁମ୍ଭେ ଛନ୍ଦି ଧରାଇବ । ଯେ ଅବଧାନକୁ ଅଇଲା, ନାହିଁ କରି ନ ପାରଇ, ଦୂର ବହୁତ ତଞ୍ଜାପଳ ଅଛି ତହିଁ କି ଶ୍ରୀ ମୁଖରେ ଅବଧାନ ହୋଇଲା । ଆଜ୍ଞା ହେଲା ପହରାଜଙ୍କ ଶାସନ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ସନ୍ତାନକର । ଏଥିଉତ୍ତରୁ ଗୋପୀନାଥପୁର, ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣପୁର, ପଦ୍ମପୁର, ଗଙ୍ଗାପୁର, ସେନ୍ଦ୍ରାପୁର, ମୋହନାପୁର, ଏଲମାପୁର, ସତ୍ୟଭାମାପୁର, କୃଷ୍ଣାପୁର, ବିଶ୍ଵନାଥପୁର ।

ମାର୍ଗଶ୍ର ଅଗ୍ନିବର୍ଯ୍ୟ ଉଠି ଶ୍ରୀ ଶ୍ଵମୁରେ ଜଣାଇଲେ ମୋ ଶାସନ ମହାଜନମାନଙ୍କୁ ସନ୍ତାନ କରୁନାହାନ୍ତି । ମହାଜନମାନଙ୍କୁ ମହାଶ୍ରମ ଅବଧାନ କଲେ, ଏ ଶାସନ ମହାଜନମାନଙ୍କର କି ଦୋଷ ? ସମୁଦ୍ର ମହାଜନମାନଙ୍କ ଜଣାଇଲେ ଏ କଟୁବିମ୍ବାଙ୍କ ଦରେ ସମ୍ବଳି କଲେ । ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମଙ୍କର ଆଜ୍ଞାହେଲା କି ସନ୍ତାନ ରହୁତକର । ତୁଳାପୁରୁଷୋତ୍ତମପୁର ଶାସନ ବସି ନଥିଲା । ଗାଏ ଶୋଳ ଶାସନର ମଧ୍ୟେ ମାର୍ଗଶ୍ରପୁର, ତୁଳାପୁରୁଷୋତ୍ତମପୁର ଦୁଇ ଶାସନ ନ ରହି

ଚକ୍ରା ବସାଣି

ଚକ୍ରା ଶାସନ ସଭା ସମ୍ମାନ ଚକ୍ରପା ପାହାର ପାହା ଉତ୍ତରୁ ପେ
ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀମୁଖେ ମହାଜନମାନଙ୍କୁ ଦିଆଗଲା । ତେଣୁ ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ମହାଜନ
ମାନଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ମେଲଣି ମାଗି ପାବ ମନ୍ତ୍ରୀ ହିଁ ବିକ୍ରମ ସ୍ବପ୍ନରୁ
ଗୁରୁଦାସ ଚକ୍ରାଙ୍କ ଅବଧାନକରେ ମେଷ ଫୁଲିନି ଦିନ ଦୁର୍ଗ
ଭୋଜନ ଶାସନମାନଙ୍କୁ କରାଇବା । ଏମାନେ ଜଣାଇଲେ
ପେ ଅବଧାନକୁ ଅଛନ୍ତି । ନଅରଠାକୁ ମହାଶ୍ରମ ବଢେଇ କଲେ । ଶାସନ
ସୋହଲତ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ନିଜ କୃତ୍ୟ ଭଳି ଶାସନ, ବଣୀ ନଅ
ଶାସନ, ପାଣିଗ୍ରାସ୍ତା ଶାସନ ଗୁରୁ ୪, ଏରୁଷ ପାଏ ଗୋଟା ଶାସନ ।

ଶାସନ ସମ୍ମାନ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ

ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମଙ୍କ ଶ୍ରୀମୁଖେ ପାଦମନ୍ତ୍ରୀ ହିଁ ବିକ୍ରମ ସ୍ବପ୍ନରୁ,
ଗୁରୁଦାସ ଚକ୍ରା, ପାଞ୍ଜିଆ ପଦ୍ମନାଭ ପଟ୍ଟନାଏକ ଜଣାଇଲେ ଅଳ୍ପକୁ
ଜମି ପାଇଲେ, ଗୁଆ ନଡ଼ିଆକୁ ସ୍ଥାନ ପାଇଲେ, ଜଳ ସେହିକୁ ସ୍ଥାନ
ନାହିଁ । ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ଶୁଣି ଶ୍ରୀମୁଖରେ ଆଜ୍ଞା କଲେ ନୃତ୍ୟକାରୀଙ୍କ ଗାଁ
ଗୁରୁଶ ୪୪୦୦ଙ୍କା, ଶ୍ରୀ ପ୍ରସନ୍ନପୁରୁଷୋତ୍ତମପୁର ଛଅଶ ୪୭୦୦ଙ୍କା,
ମହାଜନଙ୍କୁ ଦିଅ । ଦଶଅଶା ୧୪ ଦୁଇ ତରୁ ଲେଖାଏଁ ବିଭାଗ କର
ଦେଲେ ।

ଶ୍ରୀ ପ୍ରସନ୍ନପୁରୁଷୋତ୍ତମପୁର ପୂର୍ବଞ୍ଚି ଦକ୍ଷିଣ ପାଖ
ତୋଡ଼ାରମ୍ଭ ସାହିର ମହାଜନ ବାମଦେବ ପାଣି ନୂତନ ପାଖ
ଜଟାଧର ଦାଗିତକର ଦୁଇଜଣଙ୍କର କନ୍ଦଳ ହୋଇଲା । କନ୍ଦଳ
ଉକ୍ତବାଚ ହୋଇ ଘରୁ ବାହାର ଚବଟଳ ବାମଦେବ ପାଣିଙ୍କର କବାଟ-
ବନ୍ଧିରେ ମୁଣ୍ଡ ବାଜିଲା । ବାଜିବାମାତ୍ରେକେ ବୋଇଲା ପୋଡ଼ିପା ।
କହିବା ମାତ୍ରେ ଜଳିଗଲା । ତାଙ୍କ ପ୍ରିୟ କହିଲା କି କର୍ମ କଲି, ଘର
ଏବେ ଜଳି ପାଉଛି । ତାହା ଶୁଣି ବୋଇଲେ ପାବପଣ୍ଡି, ଘର ଜଳି
ଯିବାକୁ କହି ନାହିଁ, ବନ୍ଧି ଜଳି ଲିଭିବ । ସେହୁରୂପେ ଲିଭିଲା ।

ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମଙ୍କ ଛମୁଟର ଜଟାଧର ଦିଗିତ ଜଣାଇଲା ବାମଦେବ ପାଣି
 ସିନ୍ଧୁଆପଟ ଛୁରିଅନା ଗଭା ନିତ୍ୟେ ଘେନନ୍ତି । ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ଆଜ୍ଞା କଲେ
 ଏ ଦ୍ରୁହଣ କି କହୁଅଛି । ଗୁରୁଦାସ ଚଇନା କହିଲେ ଏ ପ୍ରମାଣ ।
 ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମଙ୍କର ଆଜ୍ଞା ହୋଇଲା ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ ଦୋଳରେ ଯଉଁ ସରୁର
 ଥିବ ଘେନି ଆସ । ଆଜ୍ଞା ମାନବେ ପଲଙ୍କ ଚଉକିଆ ଘେନି ଜଟାଧର
 ଦିଗିତ ଗଲା । ପ୍ରବେଶ ହୋଇ ଘରର ପଣି ଯତ୍ନ ସତେ ଥିଲେ ଘେନନ୍ତି
 କରି ଆଣିଲା । ଦିଗିତଙ୍କ ବହୁଣୀ କାନ୍ଦ କହିଲା ଏ ଦୁଃଖ ଦେଲା ।
 ବାଟରେ ଘେନିଯାନ୍ତେ ଜଟାଧର ଦିଗିତ ବୋଇଲେ ପାଣିଏ ଏବେ
 କି ବିଚାର ? ପାଣିଏ ବୋଇଲେ ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ଯାହା ବୁଝିବେ ତୁମ୍ଭ
 ବିଚାର ତୁମ୍ଭେ କର । ଦିଗିତ କହିଲା ତୁମ୍ଭ ଥିଲେ ମୁଣ୍ଡ ରହିବ ।
 ଏମନ୍ତ ଶୁଣି ବାମଦେବ ପାଣି ଛୁରିଅନା ଗଭା ଗ୍ରାସ କଲା । ଶ୍ରୀମହାଶ୍ରମଙ୍କ
 ଛମୁଟର ନେଇ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ମହାଶ୍ରମ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ଓହ୍ଲାଇ
 କାନ୍ଦ । ଦେଖିଲେ ସିନ୍ଧୁଆପଟ ଘେନି ଅଛି । ଛୁରିଅନା ଗଭା ମୁଣ୍ଡେ
 ନାହିଁ । ବୋଇଲେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ମିଛ କହିଲା । ଏହା ମୁଣ୍ଡେ ଛୁରିଅନା ଗଭା
 କାହିଁ ? ଏ ବ୍ରାହ୍ମଣ ମିଥ୍ୟା ଠଉରାଇଲା । ତଣ୍ଡ ଶ୍ରୀ ପରମେଶ୍ଵରଙ୍କୁ
 ଦୁଇଶ ଟ ୨୦୦ ଟା ଦେଉ । ସେହୁ ସମୟରେ ବାମଦେବ ପାଣି ଛମୁଟର
 ଜଣାଇଲା, ଏ ମୋ ନାଏଁ ମିଛେ ଛମୁଟର ଜଣାଇଲା । ଏବେ ଏହା
 ନାମ ନାରଦ ହେଉ । ଶ୍ରୀ ଛମୁଟର ଆଜ୍ଞା ହୋଇଲା ଉତ୍ତମ । ସେହୁଦିନୁ
 ନାମ ହେଲା ନାରଦ ଜଟାଧର ଦିଗିତ । ବ୍ରାହ୍ମଣ ବୋଇଲା ମୋହର
 କିଛି ବିଦ୍ଧ ନାହିଁ ତୁମ୍ଭ ମୋ ଭ୍ରାତା ଆତ୍ମାବାଦୀ କହୁ ବିକହୁ କରି
 ପରମେଶ୍ଵରଙ୍କ ଠାରେ ଟଙ୍କା ଦେବ । ଏମନ୍ତ ବୋଲି ପାଦମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କି
 ବିବିଧମ ଗଣଗୁରୁ ଗୁରୁଦାସ ଚଇନାଙ୍କି କହିଲା । ଏମାନେ ବୋଇଲେ
 ଯେ ଆଜ୍ଞା ହୋଇଲା ତାହା କିଏ ଅବଜ୍ଞା କରେ । ଯେ ଲଜ୍ଜା ତାହା
 ବିଜ୍ଞା । ସେଠାରୁ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ବିଦା କରି ଦେଲେ । ଗୁରୁଦାସ ଚଇନା କି

ଚକ୍ରା ବସାଣ

ବ୍ରାହ୍ମଣ କହୁଲ ମେ ଭାଗ ହେ ଅସ୍ତ୍ରା ଗୁଆ ନଈଆ ଟକା ଦେଇ
 ନିଅ ବାମଦେବ ପାଣି କଣା କଲେ, ଅମ୍ଭ ଶାଳକ ଉଡ଼ି ଆସୁ
 ନେବୁ । ଜଣାଅ ଦିଗିତ କହୁଲ ଉଡ଼ି ହାଥକେ କରନ୍ତି ଯୋଡ଼ାଏ
 ଲେଖାଏଁ ଯେ ଦେବ ସେ ନେବ । ବାମଦେବ ପାଣି କହୁଲ ଆମ୍ଭେ
 ଦେଇ ନେବୁ । ଗୁରୁଦାସ ଚଇନାକି ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ନଈଆ ଗୁଆ
 ନିଅ । ଏ ଗୁରୁସ ୪୦୦ ହାଥ ଦେଇ ନେଲେ । ବାମଦେବ ପାଣିଏ
 ଉଡ଼ି ନେଲୁ ଗୁରୁଦାସ ଚଇନା ବାମଦେବ ପାଣି ଦୁଇ ଜଣକର
 ଉଇବାଟ ହୋଇଲା । ଗୁରୁଦାସ ଚଇନା କହୁଲେ ଯାହାର ସନ୍ତାନ
 ନଥାଇ ବହୁତ ଧନାତ୍ୟହୋଇ । ଏକଥା ଶୁଣି ବାମଦେବ ପାଣି ଚିତ୍କୁ
 ବାହୁଲ । ସେହୁଦିନୁ ଅପଣା ପ୍ରୀତିକି ଦେନି ନଦୀରେ ଫାହନ କରି
 ଶ୍ରୀ ଜାଡ଼େଶ୍ଵରଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରି ସନ୍ତାନ ନିମିତ୍ତେ ଶୁଦ୍ଧକୁ ଅସନ୍ତି ।
 ଏମନ୍ତେ ଥୋକାଏ ଦିନ ଉଡ଼ୁ ଶ୍ରୀ ମହାଦେବଙ୍କର ଆଜ୍ଞା ହୋଇଲା
 ସନ୍ତାନ ହୋଇବ । ୪ । ଏ କନ୍ଦଳକୃତ୍ୟ ଲେଖିବା ଯୋଗ୍ୟ ନୁହଇ,
 ଉଡ଼ି ଅସ୍ତ୍ରା ଫୟ ବିଫୟ ସକାଶାତ୍ ଲେଖିଲୁ । ମହାଜଇନାନେ କନ୍ଦଳ
 କରିବେ ବୋଲି ଲେଖିଲୁ ।

ଗୁରୁଦାସ ଚଇନା ପାଦ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀମହାଶ୍ରମଙ୍କ ଗୁମୁରେ ଡାକାଇଲେ
 ଦୁର୍ଗେ ଭୋଜନ ପାଇଁ ଅବଧାନ ହୋଇଥିଲା ମେସି ସଫାନ୍ତି ଦିନ
 ବୋଲି, ସଫାନ୍ତି ଭରି ଦିନ ଅଛି । ଶୁଣି ଅବଧାନ କରେ ତାକୁଆକୁ
 କହ, ସବୁ ଶାସନ ବ୍ରାହ୍ମଣ ମାନଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି ଅସୁ । ନଅରଠାରେ
 ଦୁର୍ଗେ ଭୋଜନ ହେବ । ଦୁର୍ଗେ ନିସଙ୍ଗୁଡ଼ି ଗହମତଆରି କର । ଏମନ୍ତ
 ବୋଲି ଅବଧାନ ହେଲା । ସଫାନ୍ତି ଦିନ ପ୍ରାତଃ କାଳୁ ନଅରଠାରେ
 ପାଦ ମନ୍ତ୍ରୀ ଗୁରୁଦାସ ଚଇନା ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ । ଶ୍ରୀମହାଶ୍ରମ
 ବେହରଣ ମଣ୍ଡପେ ବିଜେ କଲେ । ବିଜେ କରି ମଢ଼ିଆକୁ ଅବଧାନ
 କଲେ, ବ୍ରାହ୍ମଣ ଯେତେବେଳେ ଆସିବେ ତାଙ୍କୁ ପୂଜକ ପୂଜକ କରି

ବସାଇବ । ଏମନ୍ତ ଅବଧାନ କରି ଦେବାଙ୍ଗନ ମଣ୍ଡପେ ବଜେ
 କଲେ । ବ୍ରାହ୍ମଣ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ । ବେଳ ଦୁଇଘଡ଼ି ସରିବ ପାଞ୍ଚଶ
 ଦୁଇ ୫୦୨ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ । ଦେବ ପ୍ରହର ସରିବ
 ଚାରିଶ ୪୦୦ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ । ଦୁଇ ପ୍ରହର ଉତ୍ତର
 ଚାରିଶ ତେର ୪୧୩ ଜଣ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ । ଏମନ୍ତ
 ଶୋଳ ଶାସନ ବ୍ରାହ୍ମଣ ମହାଜନ ସମୂହ ହେଲେ । ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ
 ଭିତରୁ ଆସି ବେହରଣ ମଣ୍ଡପେ ବଜେ କଲେ । ବଜେ କର ପାଞ୍ଚି ଅ
 ପଚିନାଏକକୁ ପଚାରିଲେ ଦୁର୍ଗ୍ଗ କେତେ ଜମା ହେଲା । ପାଞ୍ଚି ଅ
 କହୁଲା ପାଞ୍ଚଶ ବଜି ସେଇ । ଅବଧାନ କଲେ ସ୍ଥାନ ମାର୍ଜନା କର ।
 ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ଅବଧାନ କଲେ ମଢ଼ିଆକୁ, କେ କେତେବେଳେ
 ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ । ମଢ଼ିଆ ଜଣାଇଲେ ଦୁଇଘଡ଼ି ସରିବ ପାଞ୍ଚଶ-
 ଦୁଇ ୫୦୨ ମହାଜନ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ, ଦେବ ପ୍ରହର ସରିବ
 ଚାରିଶ ୪୦୦ ମହାଜନ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ; ଦୁଇ ପ୍ରହର ଉତ୍ତର
 ଚାରିଶ ତେର ୪୧୩ ମହାଜନ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ । ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ
 ଶୁଣି ଦରହାସ୍ୟ ହୋଇ ଗୋଇଲେ ବୁଝାଗଲା, ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ବସାଅ ।
 ଅଜ୍ଞା ହୋଇଲା ସମୂହ ଭରି ହୋଇଲା । ପ୍ରଥମେ ଶ୍ରୀମହାପ୍ରସାଦ
 ଜଣିକାଏ ଲେଖାଏଁ ଲଗାଇ ଯାଅ, ଏହା ପାଇଲାକୁ ନିସଙ୍ଗୁଡ଼ି ଦେବ,
 ଏଥୁ ଉତ୍ତର ଦୁର୍ଗ୍ଗ ଦେବ । ଏହି ମାଟିକେ ଦେଲେ, ହିପୁଡ଼ି ହୋଇ
 ଭୋଜନ ସାରିଲେ । ଭୋଜନ ସାରିଲା ଉତ୍ତର ଗୁରୁଦାସ ଚଇନା
 ପାଦ ମନ୍ତ୍ରୀ କହୁଅଲେ ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ନମସ୍କାର କରୁଅଛନ୍ତି, ବ୍ରାହ୍ମଣେ
 ଅଶୀବାଦ କର, ମୁଦୁସୁଲି ସତମାହରେ ଆସି କହୁଲା ମହାଦେବମାନେ
 ଅନ୍ତେଶ୍ୱରପୁରେ ନମସ୍କାର କରୁଅଛନ୍ତି । ଗୁରୁଦାସ ଚଇନା ସମୂହରେ
 କହିଲେ ମହାଜନମାନେ ଏମନ୍ତ ଅଶୀବାଦ କର, ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମଙ୍କର
 ସନ୍ତୁକ ହେଉ । ସମସ୍ତ ମହାଜନମାନେ ଅସ୍ତ୍ର କଲେ । କଲା ଉତ୍ତର

କହିଲେ ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ଜାତିସ୍ବର ମହା ବିଜ୍ଞ ପଣ୍ଡିତ । ସେ ଜନ୍ମେ
 ଯେତେ କୃତ୍ୟ କଲ୍ଲିତ କହେଥିଲେ ତେବେ କୃତ୍ୟ ଉତ୍ତମ ହେଲା,
 ଏକା ଗୋଟିଏ କୃତ୍ୟ ଅନୁକୃତ୍ୟ ହୋଇଲା । ଏହା ଶୁଣି ଗୁରୁଦାସ ବଇନା
 କହିଲେ ସେ କଥା ରହିତ ହେଲା । ଏବେ ବ୍ରାହ୍ମଣମାନେ ଅବଧାନ
 କର ସନ୍ତାନ ହେଉ । ସମସ୍ତ ମହାଜନମାନେ କହିଲେ ଶ୍ରୀ ପରମେଶ୍ବର
 ମହାଦେବଙ୍କୁ ସେବା କରନ୍ତୁ, ସନ୍ତାନ ହେବ । ଏମନ୍ତ ବୋଲି
 ଆଚରଣ କଲେ । ଦେବ ପ୍ରହର ସକଳ ଯେଉଁ ଗୁଣ ୧୦୦ ବ୍ରାହ୍ମଣ
 ପ୍ରବେଶ ହୋଇଥିଲେ ହାତ୍ୟ ମୁକୁତ ଦୀପ୍ତି ଦାନୁ ଶୁଣିଲେ । ଏଥି
 ଉତ୍ତରୁ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ କ୍ରମେ ଦେଲେ । ଏ ନୀତି ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ବିଜ୍ଞ କର
 ଦେଖୁଥିଲେ । ମେଲଣି ବେଳେ ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ଅଜ୍ଞ କରଲ ଗୁଣ ୪୦୦
 ମହାଜନଙ୍କୁ ଶୁଦ୍ଧା ଦିଗେ ଭାଗ ଦେବ । ଶାସନ ଶ୍ରୀବତ୍ସ:-
 ପୁରୁଷୋତ୍ତମପୁର ବୋଲି ନାମ ହୋଇଲା । ସମସ୍ତ ମହାଜନ
 ମେଲଣି ହୋଇ ଗଲେ ।

ସେହିଦିନ ଠାରୁ ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ଶ୍ରୀ ପରମେଶ୍ବରଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରି
 ଶ୍ରୀ ପରମହଂସନାଥଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରନ୍ତି । ଥୋକାଏ ଦିନ ଉତ୍ତରୁ
 ଶ୍ରୀ ପରମହଂସନାଥଙ୍କର ଅଜ୍ଞ ହୋଇଲା ସନ୍ତାନ ପାଟ ଉଦରେ
 ହେବ । ରାଜମଞ୍ଜି ସାହି ଚନ୍ଦ୍ରର ହୋତାଙ୍କ ଘରଠାରେ ମଙ୍ଗଳକୃତ୍ୟ
 ହୋଇଥିଲା । ଶ୍ରୀ ପ୍ରସନ୍ନପୁରୁଷୋତ୍ତମପୁର ମହାଜନଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି
 ଅଣିଲା । ବେଳ ଦୁଇଘଣ୍ଟ ଅଛି ସଭା ସନ୍ମାନକୁ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ।
 ଛଅଶ ୨୦୦ ମହାଜନ, ଓହ୍ଲ ବାଳକ ଗୁଣ ପଞ୍ଚସ୍ର ୪୫, ନାପିତ
 ଛଅଶ ୨୦୦, ଏମନ୍ତେ ପୋଲଣ ପଞ୍ଚସ୍ର ୧୨୭୫ ପ୍ରବେଶ
 ହୋଇଲେ । ହୋତା ବ୍ରାହ୍ମଣ ଦେଖି ତାହା ହୋଇଲା, ମଢ଼ିଆକୁ
 କହିଲା ତୁ କେମନ୍ତ କରି ଅର୍ଚ୍ଚନା କଲ, ମୋହର ବିପଦ ଅଟଲା ।
 ମଢ଼ିଆ କହିଲା ମୁଁ ଘର ପିଛାଏ ଅର୍ଚ୍ଚନା କରି ଅଛୁ । ସେ ସଙ୍ଗେ

ଓହ୍ଲୁ ଆଣିଲେ । ଏବେ ତୁମ୍ଭେ ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମଙ୍କ ଗୁମ୍ଫାରେ ଜଣାଅ ।
 ଏହା ଶୁଣି ହୋତା ପାଇ ମହାଶ୍ରମଙ୍କ ଗୁମ୍ଫାରେ ଜଣାଇଲ । ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ
 ହୋତାକୁ ପଚାରିଲେ କେତେ ସମ୍ପଦ ହୋଇ ଅଛନ୍ତି । ହୋତା ଗୁମ୍ଫାରେ
 ଜଣାଇଲ ଛଅଶ ୭୦୦ ମହାଜନ । ଓହ୍ଲୁ ଗୁମ୍ଫା ପଞ୍ଚଦଶ ୪୭୫
 ନାମିତ ଛଅଶ ୭୦୦, ଏ ମାଟିକେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇ ଅଛନ୍ତି । ସବୁ
 ସନ୍ଥାନ ପାଇଁ ସନ୍ଥାନକୁ ମୋହର ଲେ ନାହିଁ । ମହାଶ୍ରମ ଆଜ୍ଞା କଲେ
 ତୁମ୍ଭେ ସ୍ବପାକରେ କେତେ ଭୋଜନ କରିବେ ଅଭିମାନେ ସବୁ
 ସନ୍ଥାନ ସରିଲେ ପିତେ । ମଢ଼ିଆକୁ ଅବଧାନ କଲେ ଅଜଠାରୁ
 କାହାର ଦରଠାର କୃତ୍ୟ ହେଲେ ଓହ୍ଲୁ ଗୁମ୍ଫା ବୋଲି କହିବୁ ।
 ସେହିଠାରୁ ଆସି ହୋତା ବ୍ରାହ୍ମଣ ସନ୍ଥାନ କଲ । ସନ୍ଥାନ ପାଇ
 ମହାଜନମାନେ ଗୁମ୍ଫାକୁ ଗଲେ । ବାକୀ ମହାଜନମାନେ ସ୍ବ ପାଠ
 ଭୋଜନ ନିମିତ୍ତ ଗୁମ୍ଫାରେ ଜଣାଇ ଦୁନ ମାର୍ଜନା କରି ବସାଇଲ ।
 ପାହା ସ୍ବପାକ ରନ୍ଧନ କରିଥିଲା ତାହା ସମ୍ଭାବିତ ନେହେଲ ।
 ଦେଲବେଳେ ଏହି ସାହି ମହାଜନ ଆଦିଜନ ମିଶ୍ର ଗୋଇଲେ
 କି ବ୍ୟଞ୍ଜନ ଦେଉଅଛ । ଦେଲ ମାନେ କହିଲେ ମୁଗ ଦେଉଅଛୁ ।
 ମିଶ୍ର କହିଲେ ଆମ୍ଭଠାରେ ଅଣକେ ଦିଅ । ତାହା ଶୁଣି ଆଉ
 ମହାଜନମାନେ ପରିହାସ କଲେ । ଏହିଦିନଠାରୁ ପ୍ରତ୍ୟେ ବ୍ରାହ୍ମଣ
 ଦେଖିଲେ ପରିହାସ କଲେ । ବ୍ରାହ୍ମଣ ସହି ନ ପାରି ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମଙ୍କ
 ଗୁମ୍ଫାରେ ଜଣାଇଲ ମୋତେ ଶିଷା ପରିହାସରେ ଏ ଶାସନ ମହାଜନ-
 ମାନେ ରଖି ଦେଉନାହାନ୍ତି । ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ
 ପରିହାସ ନ କରିବ । ଜାଣିମା ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗ୍ୟାନ ଥିଲା ବ୍ରାହ୍ମଣେ ପରିହାସ
 ନ କଲେ । ଅଜ୍ଞାନ ବାଳକେ ଅଣକିଆ ବୋଲି ପରିହାସ କଲେ ।
 ପୁନଃବାର ଶ୍ରୀଗୁମ୍ଫାରେ ଜଣାଇଲ । ଏବେ ବାଳକେ ଶିଷାରେ ରଖି
 ଦେଉ ନାହାନ୍ତି । ଏହା ଶୁଣି ଆଜ୍ଞା ହେଲ ବାଳକଙ୍କୁ ଖଟା କଦଳୀ
 ମୁଆଁ ଦେଇ ନିବର୍ତ୍ତ କରି, ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ ନ ଲେଇବେ । ଏହି ମାଟିକେ

ବାଳକଙ୍କୁ ଦେଖେ । ବାଳକେ ତୁଣ୍ଡେ ନ କହିଲେ, ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ ଦେଖିଲେ ଗୋଟି ବୃଦ୍ଧ ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠରେ ମଣ୍ଡଳ ଗୋଟାଏ ଲେଖି ଗାର ଗୋଟାଏ ଦିଅନ୍ତି । ତାହା ଦେଖି ବ୍ରାହ୍ମଣ ବହୁତ ବ୍ୟସ୍ତ ହେଲେ । ପୁନଃପି ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମଙ୍କ ଛନ୍ଦରେ ଜଣାଇଲେ । ଏରୁପେ ବାଳକେ ତୁଣ୍ଡେ ନ କହି ମୋତେ ଦେଖି ଗୋଟେ ଲେଖୁଛନ୍ତି । ଏହା ଶୁଣି ମହାଶ୍ରମ ହସିଲେ, କିଛି ଅଜ୍ଞାନ ନ କଲେ । ବ୍ରାହ୍ମଣ ଲେଖିଟି ଆସି ବ୍ୟସ୍ତରେ ରହିଲା । ମନରେ ବହୁତ ଚୋଷ କରୁଥାନ୍ତି । ଶାସନ ଦାଣ୍ଡ କଦର୍ଯ୍ୟ ଦେଖି ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ପାଞ୍ଜି ଅ କରଣକୁ ଅଜ୍ଞାନ କଲେ ଦାଣ୍ଡରେ ପଥର ବନ୍ଧାଅ । ଅଜ୍ଞାନ ପାଇ ପଶ୍ଚି ମଧ୍ୟସ୍ଥି ପୂର୍ବରୁ ପୂର୍ବାଶ୍ରୀ ନୃସିଂହନାଥ ଦଣ୍ଡାଯାଏ ବନ୍ଧାଉଥିଲେ । ବାଳକେ ନିବର୍ତ୍ତ ନ ହୋଇ ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ ଗୋଟେ ଲେଖି ଚଲନ୍ତି । ବ୍ରାହ୍ମଣ ସହ ନ ପାର ଦାଣ୍ଡେ ପଥରରେ ମୁଣ୍ଡ ମାର ହତ୍ୟା ହେଲା । ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମଙ୍କୁ ଏ ବିଷୟ ଜଣାଇଲେ । ମହାଶ୍ରମ ଅଜ୍ଞାନ ଦେଲେ ଦାଣ୍ଡ ନ ବନ୍ଧାଅ ।

ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଦାସ ଚଇନୀ ଲିଖିତ୍ୟଂ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ।

— — —

ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଦାସ ଚଇନୀଙ୍କ ପୁତ୍ର ଚନ୍ଦ୍ରକୁଳ ଚଇନୀ ଲିଖିତ୍ୟଂ ।

ପ୍ରଥମେ ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମଙ୍କର କୁଳଉଦ୍ଧୃତ ପୁତ୍ର ଜନ୍ମ ହୋଇଲା । ଜାତକର୍ମ ବିଧି କଲେ । ନାମକରଣ ଦିନ ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ଅଜ୍ଞାନ କଲେ ଏ ପୁତ୍ର ରୁଦ୍ରଦେବତା ଶ୍ରୀ ପରମେଶ୍ଵର ଦେଇ ଅଛନ୍ତି । ଦୁଇ ଦେବତାଙ୍କ ନାମ ଯିବ ଅପର କରି ନାମ ଦିଅ । ବ୍ରାହ୍ମଣେ ବିଚାରି କହିଲେ ଶ୍ରୀ ପ୍ରତାପରୁଦ୍ର ଦେବ ବୋଲି ନାମ ବିଚାରିଲେ । ଏମନ୍ତ ଅବଧାନକୁ ଅସଲ । ଶୁକା ହସି ଉତ୍ତମ ହେଲା ବୋଲି ଶ୍ରୀ ପ୍ରତାପରୁଦ୍ର ବୋଲି ନାମ ଦେଖେ ।

‘ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମକ ଆବାହନ ଉତ୍ତରୁ ଗୋପୀନାଥ ପହଞ୍ଚିଲେ ଦକ୍ଷିଣ
ଛଡ଼ି ଯାଇଲେ । ଏ ସକାଶ ଗୋପୀନାଥପୁର ମହାଜନମାନେ ଏହି-
ଦିନୁ ସାଥନ୍ତ ଗୋଲଇଲେ ।

ପ୍ରତାପରୁଦ୍ରଦେବେ ଦକ୍ଷିଣ ଯାଇଲେ । ପ୍ରଥମ
ଶ୍ରୀପରମହଂସନାଥଙ୍କ ଦେଉଳ ତୋଳାଇଲେ । ମିତ୍ରଅକ୍ଷର କର
ରଜହଂସ ଗୋଲି ଶାସନ ବସାଇଲେ । ଦୁର୍ଗାୟ ଶ୍ରୀ ପ୍ରତାପରୁଦ୍ରପୁର
ଶାସନ ବସାଇଲେ । ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମକ ଗୁମୁର କଟୁଆଳ ତଣାଇଲ
ପ୍ରସନ୍ନ ପୁରୁଷୋତ୍ତମପୁର ପୂର୍ବ ଗଣ୍ଡି ତୋଳାଇଲେ ସାହି ଦକ୍ଷିଣ ପାଖ
ବ୍ରାହ୍ମଣ ବାମଦେବ ପାଣି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଲେ, ତାହାର ସନ୍ତାନ ନାହିଁ,
ଯେ ଅବଧାନକୁ ଅସିବ । ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ଅଜ୍ଞା କଲେ ଶତ୍ରୁଭାଗ
ତନଣି କରି ଅଣ । ତନିକ କରିବା ଲେବେ ତନିକ କରିବାବେଳେ
ପଡ଼ୋସ ଫ୍ରିଂମାନେ ହେଲେ ତାଙ୍କ ଫ୍ରିଂ ଗର୍ଭ ହୋଇଛି ତାଙ୍କୁ
ଦେଖି ଏ ଫ୍ରିଂ ଦୃଢ଼ତା ସେଧନ କରି ନେଦ ଗାୟନ କଲ । ଏହା
ଶୁଣି ଆଜ୍ଞା କଲେ ଫ୍ରିଂ ଏଡ଼େ ଯୋଗ୍ୟ ବେଦ ପଢ଼ୁଅଛି ? ବାଳକ
ବାଳିକା ଦେବ ପଛେ ବୁଝି କୋଠ କରିବା । ଯୋକାଏ ଦିନ ଉତ୍ତରୁ
ବାଳକ ଉତ୍ତର ହେଲେ, ତାହା ନାମ ତା ମାତା ଜାତୁ ପାଣି
ଗୋଲି ଦେଲ ।

ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ପୁରୁଷୋତ୍ତମଚେତ ନଅରଠାକୁ ବିଜେ କଲେ ।
ଶ୍ରୀ ନଦିଆ ନଦଦ୍ୱୀପରୁ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଚୈତନ୍ୟ ମହାପ୍ରଭୁ ସେବରେ
ବିଜେ କଲେ । ତାହା ଶୁଣି ମହାଶ୍ରମ ଦରଶନ କରି ସମ୍ଭାଷଣ କଲେ ।
ଏଥୁ ଉତ୍ତରୁ ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ଲେଖନ ଦାସଙ୍କର ସମ୍ଭାଦ ହୋଇଲ ।

ଶ୍ରୀ ଚନ୍ଦ୍ରଭୁଜ ଚରଣ ଲିଖିତ୍ୟଂ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ।

ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗ ଚରଣଙ୍କ ପୁତ୍ର ମଙ୍ଗଳଶ୍ରବଣ ଚରଣ ଲିଖିତ୍ୟ ।

ପ୍ରଥମେ କାଶୀ ଶେଷରୁ ଶ୍ରୀ ସନ୍ଧ୍ୟାସ ଗୋସାଇଁ ଶ୍ରୀ ନୃସିଂହ-
ନାଥଙ୍କଠାରେ ବିଜେ କଲେ । ବିଜେ କରି ଶ୍ରୀ ନୃସିଂହନାଥଙ୍କ ସେବକ
ମହାଦେବ ଦିଗିତଙ୍କୁ କହିଲେ, ଦୁର୍ଗ୍ଗ ନିର୍ଗୋ କର ସେରେ
ଦେଲେ ଅମ୍ଭଠାରେ ଶ୍ରୀ ଶାଳଗ୍ରାମ ଅଛନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ଦୁର୍ଗ୍ଗରେ ମାହାନ
କରଇବୁ । ସେ ଦୁର୍ଗ୍ଗ ଅପ୍ୟାନ କରବେ । ଏହା ଶୁଣି ଦିଗିତ ଦୁର୍ଗ୍ଗ
ସେରେ ଅଣିଦେଲ । ତହିଁ ସନ୍ଧ୍ୟାସ ଗୋସାଇଁ ଶ୍ରୀ ଶାଳଗ୍ରାମଙ୍କୁ ବିଜେ
କରାଇଲେ । ଶ୍ରୀ ଶାଳଗ୍ରାମ ଦୁର୍ଗ୍ଗ ଅପ୍ୟାନ କଲେ । ସନ୍ଧ୍ୟାସ
ଗୋସାଇଁ ଦିଗିତଙ୍କୁ କହିଲେ ତୁମ୍ଭ ଦେବତାଙ୍କର କରଣୀୟ କି
ଶ୍ରଦ୍ଧାଶୁ ଅଛନ୍ତି । ଦିଗିତ କହିଲା ତାଙ୍କ ଶ୍ରୀ କପୋଳରୁ ଚନ୍ଦନ
ନ ଶୁଖଇ । ସନ୍ଧ୍ୟାସ ଗୋସାଇଁ ଗୋଇଲେ ଦର୍ଶନ କରିବା । ଦିଗିତ
କହିଲା ପଦ୍ମତ ଡୋଇ ଅଛନ୍ତି, ଉଠିଲେ ଦର୍ଶନ କରିବ । ଦିଗିତ କହି
ଶ୍ରୀ ନୃସିଂହ ଶ୍ରମ୍ଭରେ ହୁତ କର କହିଲା କାଶୀରୁ ଜଣେ ସନ୍ଧ୍ୟାସ
ଏଠାରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇ ଅଛନ୍ତି, ତାଙ୍କଠାରେ ଶାଳଗ୍ରାମ ଅଛନ୍ତି ।
ଦୁର୍ଗ୍ଗ ସେରେ ଅପ୍ୟାନ କଲ, ମୋତେ ପଚାରିଲେ ତୁମ୍ଭ
ଦେବତାଙ୍କର କି କରଣୀୟ । ମୁଁ ମିଥ୍ୟା ତୁମ୍ଭ ବଡ଼ାଇରେ କହିଲି
ଶ୍ରୀ କପୋଳୁ ଚନ୍ଦନ ନ ଶୁଖଇ । ଶ୍ରୀ ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କର ଅଜ୍ଞା ହେଲା ।
ସନ୍ଧ୍ୟାସ ଦର୍ଶନ ବେଳେ ଅମ୍ଭ ଶ୍ରୀ କପୋଳରୁ—ପାଦ ପଦ୍ମରେ
ଚନ୍ଦନ ପ୍ରସି ପଡ଼ୁଥିବ । ଅଜ୍ଞା ପାଇ ଦିଗିତ ଅନନ୍ଦ ହୋଇଲ ।
ଏ ବିଷୟରେ ଶୁଣି ଶାସନ ଦ୍ରାଘ୍ରଣମାନେ ସନ୍ଧ୍ୟାସଙ୍କ ପାଶେ ପ୍ରବେଶ
ହୋଇଲେ, ସମ୍ଭାଷଣ କଲେ । ସମ୍ଭାଷଣ ସରିଲା ଉତ୍ତରୁ କହିଲେ
ଭିକ୍ଷାକୁ ଅଜ୍ଞା ହେଲେ ସମ୍ଭାର ପାକ କରିବୁ । ସନ୍ଧ୍ୟାସ କହିଲେ
ତେ ଉଗବତ୍ ବିଷୟ କହିବ ତାହା ଗୃହରେ ଭିକ୍ଷା କରିବୁ । ସମସ୍ତ

ବ୍ରାହ୍ମଣେ କହିଲେ ଶ୍ରୀ ଭଗବତର ବିଷୟ ଅମୃତ ଗୋର ନାହିଁ ।
 ମଙ୍ଗଳ ଶ୍ରବଣ ଚକ୍ର ଗୃହଠାରେ ଥିଲେ, ଏ ବିଷୟ ଶୁଣି ପ୍ରବେଶ
 ହୋଇଲେ । ସନ୍ନ୍ୟାସକୁ ନମସ୍କାର କରି ସମ୍ଭାଷଣ କଲେ । ଅଜ୍ଞା
 ହେଲେ ମୋ ଗୃହଠାରେ ଭିକ୍ଷା ଉଦ୍‌ଯୋଗ କରନ୍ତି । ସନ୍ନ୍ୟାସ
 ଗୋସାଇଁ ଅଜ୍ଞା କଲେ ଶ୍ରୀ ଭଗବତର ବିଷୟ କହିଲେ ଭିକ୍ଷା କରିବୁ ।
 ଚକ୍ରା କହିଲେ ସେ ଭଗବତ ସ୍ୱାସମୁଦ୍ର । ମନୁଷ୍ୟକୁ କି ଗୋର,
 ପୁରୀ ଶ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁ ବୃନ୍ଦାକୁ କହିଲେ, ବ୍ରହ୍ମା ନାରଦକୁ କହିଲେ,
 ନାରଦ ବେଦବ୍ୟାସକୁ କହିଲେ । ବ୍ୟାସ ଶୁକନଦବକୁ କହିଲେ ।
 ଶୁକ ପରାକ୍ରମକୁ କହିଲେ, ନୈମିଷାରଣ୍ୟ ସୌନକାଦିକି କହିଲେ ।
 ଏମାନଙ୍କୁ ଭଗବତର ବିଷୟ ଗୋର । ମୋତେ ଗୋର ନାହିଁ,
 କି ଅଜ୍ଞା ହେଉଅଛି ହେଉ । ଶ୍ରୀ ସନ୍ନ୍ୟାସ ଗୋସାଇଁ ଅଜ୍ଞା କଲେ
 ଶ୍ରୀ ଭଗବତ ଦ୍ୱାଦଶସ୍କନ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ସାର କିଏ । ଚକ୍ରା କହିଲେ
 ଦଶମସ୍କନ୍ଦ ସାର । ସନ୍ନ୍ୟାସ କହିଲେ ଏଥି ମଧ୍ୟରେ କିଏ ସାର ।
 ଚକ୍ରା କହିଲେ ଶ୍ରୀ ରାହାସ ପାଞ୍ଚ ଅଧ୍ୟାୟ ସାର । ସନ୍ନ୍ୟାସ କହିଲେ
 ଏଥି ମଧ୍ୟରେ ସାର କିଏ । ଚକ୍ରା କହିଲେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବୃନ୍ଦାବତୀକି
 ଘେନି ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହେଲେ, ସେ ଅଧ୍ୟାୟ ସାର । ସନ୍ନ୍ୟାସ ଶୁଣି ବଡ଼
 ସନ୍ତୋଷ ହେଲେ, ଅଜ୍ଞା କଲେ ଭିକ୍ଷା ଉଦ୍‌ଯୋଗ କର ତୋ ଗୃହେ
 ଭିକ୍ଷା କର । ଏ ସମ୍ଭାଷଣ ସରିବ ସହସ୍ରେ ୧୦୦୦ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପ୍ରବେଶ
 ହେଲେନି । ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କ ଦେଖି ସନ୍ନ୍ୟାସ ପରୁରଲେ ଏ ଶାସନ କେତେ
 ଭାଗ । ଚକ୍ରା କହିଲେ ଛଅଶ ୬୦୦ ଭାଗ । ସନ୍ନ୍ୟାସ କହିଲେ କଦଳ
 ହେଉଥିବ । ବ୍ରାହ୍ମଣେ କଦଳ ବିଷୟ କହିଲେ । ସନ୍ନ୍ୟାସ କହିଲେ
 ଶାସନ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କର । ବ୍ରାହ୍ମଣେ ଉଦ୍‌ୟମ ବୋଲି ବୋଇଲେ ।
 ସନ୍ନ୍ୟାସ ଶାସନକୁ ବିକ୍ରେ କଲେ । ବୋଇଲେ ଏଠାରେ କୁର୍ମନାଥ
 କେଉଁଠାରେ ଅଛନ୍ତି । ବ୍ରାହ୍ମଣେ କୁର୍ମନାଥଙ୍କଠାକୁ ସନ୍ନ୍ୟାସକୁ
 ଘେନିଗଲେ । ସନ୍ନ୍ୟାସ କୁର୍ମନାଥଙ୍କୁ ଦେଖି ଦରହାସ୍ୟ ହୋଇ

ବେଢ଼ା ବସାଣ

ସହାପତି କଲେ । ଅମ୍ଭ ଦଣ୍ଡ ଦେନି ଅମ୍ଭଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଶ୍ରୀ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ
 ଶେଷକୁ ଶ୍ରୀ ପରମେଶ୍ଵରଙ୍କ ଦରଶନକୁ ଅଛଲ, ଅସି ଏ ଦିଗେ
 ରହିଲ, ଅମ୍ଭ ଦଣ୍ଡ କି କଲେ ? ସନ୍ଧ୍ୟାସଙ୍କୁ ଲେନା ନମସ୍କାର କରି
 କହିଲ କି ତୁମ୍ଭ ସହାପତି ଅମ୍ଭଙ୍କୁ ଗୋଚର ହେଲ । କୁର୍ମନାଥ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ
 କହିଲେ ଅମ୍ଭଙ୍କୁ ତାହା କହ । ତୁମ୍ଭ ତ ଅମ୍ଭପାନଙ୍କର ରୁହ, ଅମ୍ଭଙ୍କୁ
 କପଟ ନକର । ସେ କହିଲେ କି ତୁମ୍ଭ ଦଣ୍ଡ ଜାତେଶ୍ଵରଙ୍କଠାରେ
 ଅଛି । ବ୍ରାହ୍ମଣ ଜାତେଶ୍ଵରଙ୍କଠାକୁ କହାଇ ନେଲ । ସେଠାରେ
 ଯାଇ ସନ୍ଧ୍ୟାସ କହିଲେ, ଅହେ ଜାତେଶ୍ଵର, ଅମ୍ଭ ଦଣ୍ଡ ଖଣି
 କୁର୍ମନାଥ ତୁମ୍ଭଠାରେ ଦେଇଥିଲେ, ତୁମ୍ଭ ତାହା କି କଲ ?
 ଜାତେଶ୍ଵର କହିଲେ, ଅମ୍ଭେ ଶ୍ରୀ ପରମେଶ୍ଵରଙ୍କଠାକୁ ଯାଇଥିଲୁ ।
 ସେ ଦଣ୍ଡ ଖଣି ସେହି ଠାବରେ ଅଛି । ଏ ସନ୍ଧ୍ୟାସଙ୍କର ଏତେ କୃତ୍ୟ
 ଦେଖି ବ୍ରାହ୍ମଣ ମାନଙ୍କର ହେତୁ ଭୟ ହୋଇଲ । ବୋଇଲେ ଏ ତ
 ମନୁଷ୍ୟ ନୁହଇ । ସନ୍ଧ୍ୟାସଙ୍କ ଅଗେ ଜଣାଇଲେ ଶ୍ରୀ ଜାତେଶ୍ଵର
 କି କହିଲେ ? ଜାତେଶ୍ଵର ଅଜ୍ଞ କଲେ ଅମ୍ଭେ ପରମେଶ୍ଵରଙ୍କଠାକୁ
 ଯାଇଥିଲୁ ତୁମ୍ଭ ଦଣ୍ଡ ଶ୍ରୀ ପରମେଶ୍ଵରଙ୍କଠାରେ ଅଛି । ସେଠାରୁ
 ଅସି ଶାସନ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କରି ଶ୍ରୀ ନୃସିଂହନାଥଙ୍କଠାରେ ପ୍ରବେଶ
 ହେଲେ । ଦିଗିତଙ୍କୁ କହିଲେ କି ଶ୍ରୀ ପରମେଶ୍ଵର ପଦ୍ମତ ଭଜିଲଣି ?
 ଦିଗିତ କହିଲେ କି ପଦ୍ମତ ଭଜିଲଣି; ଦରଶନ କର । ସନ୍ଧ୍ୟାସ
 ବୋଇଲେ ଦିଗିତକୁ ଉତ୍ତମ । ସନ୍ଧ୍ୟାସଙ୍କର ଦରଶନ କରିବା ବେଳକୁ
 ଶ୍ରୀ ପରମେଶ୍ଵରଙ୍କ ଶ୍ରୀ କପୋଳରୁ ଚନ୍ଦନ ପାଦପଦ୍ମ ଯାଏ ସ୍ରୁ ଅଛି ।
 ସନ୍ଧ୍ୟାସ ଦେଖି ହୃତ ପ୍ରସଂସା କଲେ । ବୋଇଲେ କି ଏ
 ଦେବତାଙ୍କର ହୃତ କରଣୀୟ ଅଛି । ଦରଶନ ସାର ମଣ୍ଡପରେ
 ପ୍ରବେଶ ହେଲେ । ମଙ୍ଗଳଶ୍ରବଣ ଚଳନା କହିଲେ କି ଗୃହଠାରେ
 ଭିକ୍ଷା ଉଦ୍‌ଯୋଗ କରିବାକୁ ଅଜ୍ଞା ହୋଇଥିଲା, ଏବେ ଗୃହଠାକୁ
 ଆପଣ ବାଟେ କର, ଭିକ୍ଷା କର । ସେଠାରୁ ଗୃହଠାକୁ ଯାଇଁ ଭିକ୍ଷା

ସାରିଲେ । ଚଢ଼ିନା ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତମାତ୍ର କହିଲେ କି ଆଜିକା ମନ୍ତ୍ରପଠାରେ
 ବଞ୍ଚି କରବାକୁ ହେଉ । ସନ୍ଧ୍ୟାସ କହିଲେ କି ଦରଶନ କରି
 ଶ୍ରୀ ପରମହଂସରକଠାରୁ ମେଲଣି ହୋଇ ଆସିଅଛି । ଆଜି
 ଶ୍ରୀ ପରମହଂସନାଥଙ୍କଠାରେ ରହିବୁ । ଏମନ୍ତ ବୋଲି ବାହାର
 ହୋଇଲେ । ବାହାର ହୋଇବା ମନ୍ଦିରେ ସହସ୍ରାବଧି ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ପଛେ
 ଗୋଡ଼ାଇଲେ । ପାଇ ମହାନଦୀ ତଟରେ ପ୍ରବେଶ ହେଲେ । ବିଗୁର
 କଟଳକି ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ଆମ ଆତ୍ମକୁ ବହୁତ ଗୌରବ କଲେ, ଏବେ
 ଏହାକୁ ଭୁଲାଇ ଏହି ସମୟେ ନଦୀରେ ଛାଲ ପକାଇ ପାରି ହୋଇ-
 ଯିବା । ଏମନ୍ତ ବୋଲି ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତମାନଙ୍କୁ ବୋଇତଲେ ତୁମ୍ଭେ ଉତ୍ତମ
 ଶାସନରେ ଅଛ । କଦଳ ଲଗାଉଅଛ । ଏ ଶାସନ ତ ଅଳ୍ପଦିନେ
 ଭାଙ୍ଗିବ । ଆତ୍ମ ପେଡ଼ିରୁପେ କଦଳ ଭାଙ୍ଗିବା ସେ ରୁଚେ ସନମତ
 କର । ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ଚାଉଳରେ କି ଯେ ଆଜ୍ଞା ହେବ ସେହିରୂପେ ସନମତ
 କରିବୁ । ଆଜ୍ଞା କରେ କି ଛଅଶି ଭାଗ କରି କଦଳ କରୁଅଛ । ଏବେ
 ଦୁଇଶି ଭାଗ ଲେଖାଏଁ କର । ଯେ ପାହାର ସଭାର ସନମାନ ନାମା
 ନ କର ଯେ କଦଳ ନୋହୁ । ନିବଳ ଅଥବା ଲେଜନ ସମସ୍ତେ
 ଉତ୍ତମ ପରିରେ ଲିଭିବ । ଏମନ୍ତ ବୋଲି ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତମାନଙ୍କୁ ମେଲଣି
 କଲେ । ଛାଲ ପକାଇ ଆପଣ ସେହିଠାରେ ଶ୍ରୀ ମହାନଦୀ ପାର
 ହୋଇଗଲେ । ସେହିଦିନ ଦୁଇଶି ୨୦୦ ଲେଖାଏଁ ଭାଗ କଲେ ।
 ଦୁଇଶି ଭାଗରେ ଯେ ପାହା କାର୍ଯ୍ୟ କରଣମାନ କଲେ ।

ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଦେବଙ୍କ କୃତ୍ୟରେ ଶ୍ରୀ ପାଟ ମହାଦେଈ
 ପାଟପୁର ଶାସନ ଉତ୍ତର କମା ଶାସନ ଚଉବନ ୪୦ ଭାଗରେ
 ବସାଇଲେ । ସେଠାରେ ମୁଣ୍ଡିଶି ଖୋଲାଇଲେ ।

ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମଙ୍କ ପ୍ରଥମ ଅଞ୍ଜଳି କୃତ୍ୟ ଲେଖନ ଉତ୍ତର ଦୁର୍ଗାୟକୁ
 ଅଞ୍ଜଳି ହେଲା କି ଖୋଳ ଶାସନ କୃତ୍ୟ ଲେଖନ ଉତ୍ତର ଜଳସେବ
 ବାଢ଼େ ଶାସନ ଓ ପୁଣ୍ଡିଶି କୃତ୍ୟ ଲେଖିବ । ପାଟ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀରାମୁତ୍ତର

ଜଣାଇଲେ ଶ୍ରୀ ପ୍ରସନ୍ନ ପୁରୁଷୋତ୍ତମପୁର ଦକ୍ଷିଣେ ଖଣ୍ଡାଏତ
 ଚଉବିଂଶକୁଦ ଗଡ଼ର ଚତୁର୍ଥକ ସିଂହକୁ ଡକାଇ ଅଜ୍ଞା ଦିଅ ସେଠାରୁ
 ଉଠୁ । ଦ୍ରାଘିକଙ୍କୁ ଆସ୍ତ୍ରାବାଡ଼ି ସ୍ଥାନ ନୋହୁଲା । ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ଡକାଇ
 ଅଲ ଦେଲେ ତୁ ସେଠାରୁ ଉଠୁ, ଦ୍ରାଘିକଙ୍କୁ ଆସ୍ତ୍ରାବାଡ଼ିକ ସ୍ଥାନ
 ନୋହୁଲା । ଅଜ୍ଞା ଶୁଣି ଖଣ୍ଡାଏତ କହିଲା ମୁଁ ପୁରୁଷ ଅପଣଙ୍କ ଅଜ୍ଞାକାର,
 ମୋ ପିତାମହ ପ୍ରମିତାମହ ସୁଦ୍ଧା ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ତେଲଇଁ ମୁକୁନ୍ଦ ଦେବଙ୍କ
 ନଅର ବାରବାଟି ଚଉକରେ ଥିଲେ । ଏବଂ ମୁଁ କେଉଁ ଦେଶକୁ
 ଯିବି, ଅପଣଙ୍କ ଅଜ୍ଞାକୁ ଯେ ଅସଫଳ । ମୋର ଦୁହିତା ଗୋଟିଏ ଥିଲା ।
 ଅପଣଙ୍କ ପରିବାର ହୋଇବ । ମୁଁ ଶରଣ ପଦ୍ମପାଦେ ପଶିଲି ।
 ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ଅଜ୍ଞା କଲେ ନୁହେଁ ତୋ ଡେ ଯେଉଁ ଶିତମତରେ ଥିଲେ
 ଏବେ ସେହି ଶିତମତରେ ରହ ସେ ଦିନୁ ନଅର ଚଉକରେ କୁଟୁମ୍ବ
 ସହୃଦରେ ରହିଲେ । ଖଣ୍ଡାଏତର ଡକି ପୁଣି । ଲେଖୁ ଚମ୍ପତି ସିଂହ
 ଚମ୍ପତିଶାସନ ଅଠରୁଲିଶ ଭାଗରେ ବସାଇଲା, ଦକ୍ଷିଣେ ପୁଷ୍କରଣୀ
 ଖୋଳାଇଲା । ଦ୍ଵିତୀୟ ପୁଣର ନାମ ରଣବାର ସିଂହ ଶ୍ରୀ ପ୍ରସନ୍ନ-
 ପୁରୁଷୋତ୍ତମପୁର ଶାସନ ପଶ୍ଚିମଖଣ୍ଡି ଉତ୍ତରରେ ପୁଷ୍କରଣୀ
 ଖୋଳାଇଲା । ରତ୍ନତୋ ବୋଲି ନାମ ପୁଷ୍କରଣୀର ଦେଲା । ତୃତୀୟ
 ପୁଣର ନାମ ଖଣ୍ଡ ସିଂହ, ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମଙ୍କ ଖଟଶଯ୍ୟା ଚଉକରେ ରହିଲା ।
 ଶ୍ରୀପ୍ରସନ୍ନପୁରୁଷୋତ୍ତମପୁର ଶାସନ ପୂର୍ବଖଣ୍ଡି ଉତ୍ତର ପାଖରେ
 ପୁଷ୍କରଣୀ ଖୋଳାଇଲା । ପୁଷ୍କରଣୀର ନାମ ଖଟସାଲ ବୋଲି ଦେଲା ।
 ଶ୍ରୀପ୍ରସନ୍ନପୁରୁଷୋତ୍ତମପୁର ପଶ୍ଚିମଖଣ୍ଡି ଦକ୍ଷିଣପାଖ ଗଜବଲ୍ଲଭ-
 ସାହିର ମହାଜନ ଲବଣଗୁମର ଆରୁଘ୍ୟେ ଦକ୍ଷିଣେ ପୁଷ୍କରଣୀ
 ଖୋଳାଇଲେ । ଭଦ୍ରବମାସ କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ ନବମୀ ଦିନ ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀନୃସିଂହଙ୍କର
 ଦୟା କର୍ଯ୍ୟ ଦିନ ଦାଣ୍ଡରେ ପରମେଶ୍ଵରଙ୍କୁ ନେଇ ପୁଷ୍କରଣୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠା
 କଲେ । ଲବଣୀଧୁଆ ବୋଲି ନାମ ଦେଲେ । ଶ୍ରୀ ଗୋପାଳ ଦିଅଙ୍କ
 ଭାବକୁ ଖଣ୍ଡା କଲେ । ଏ ଦେବତାଙ୍କ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ବହୁତ ନଅର ପାଟେ

ଥିଲେ । ଏ ସକାଶେ ସାତ ଭୋଗ ପୁଣି କଲେ । ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମଙ୍କ
ତତ୍ତ୍ୱସି ମନ୍ତ୍ରପୁରୀ ସ୍ଥାପକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ତେରଭାଗ ଅଧେ ୧୩୫ କର
ଶାସନ ବସାଇ ଅଡ଼ାଇ ସାହୁ ବୋଲି ନାମ ଦେଲେ ।

ପାଟପୁର, ଫି ହୁମାପୁର, ଗଙ୍ଗାପୁର ତନି ଶାସନ ମହାଜନଙ୍କୁ
ଜଳ ସେବକୁ ବାହାରପଡ଼ା କର ଦେଲେ । ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣପୁର
ମହାଜନଙ୍କୁ କୁଳିଆ ଗ୍ରାମ କର ଦେଲେ । ମୋହନାପୁର ମହାଜନଙ୍କୁ
ବୈଶାଖୀପଡ଼ା ଜଳସେବ କର ଦେଲେ । ଏଲମାପୁର ମହାଜନଙ୍କୁ
ତନିଆ କର ଜଳସେବ କର ଦେଲେ । ସତ୍ୟଭାମାପୁର ମହାଜନଙ୍କୁ
ଗଜାପୁର ଗ୍ରାମ ଜଳସେବ କର ଦେଲେ । ବିଶ୍ୱନାଥପୁର ମହାଜନଙ୍କୁ
କୁଳିଆ ଗ୍ରାମ ଜଳ ସେବକୁ ଦେଲେ ।

ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମଙ୍କ ନିତ୍ୟ ଅଗର ଚୁଆ ଦିଅନ୍ତେ ଅନ୍ତେଶ୍ୱରପୁର
ମହାଦେବମାନଙ୍କୁ କୁଳୁମ କର୍ପୁର । ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମଙ୍କୁ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗଛ ନିତ୍ୟ
ଲଗି କରଇ । ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ଅନ୍ତେଶ୍ୱରପୁର ମହାଦେବଙ୍କୁ କୁଳୁମ କର୍ପୁର
ଅଲେକ ତଳେକ କରଇ । ତା ନାଏ ଅଳିପୁର ଗ୍ରାମ ବସାଇ ଅମଳ
ପାଇଲ । ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମଙ୍କୁ ପହଣ୍ଡ ମଣ୍ଡାଇ ବହୁବଳ ଶୁଣି ଅ ତା ନାଏ
ଗ୍ରାମ ବସାଇ ଅମଳ ପାଇଲ, ବହୁବଳପୁର ବୋଲି ଗ୍ରାମ ନାଁ ଦେଲ ।
ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମଙ୍କ କୋଠ ଦୈତ୍ୟ ଔଷଧ ତା ପ୍ରତିପୋଷ ପାଇଁ ଓଷାଧି
ଗ୍ରାମ କର ପାଇଲ । ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମଙ୍କ ନିତ୍ୟ ପୁଷ୍ପ ଖଣ୍ଡା ମାଳୀ କି ହେତା
ଦେଲେ, ମାଳୀହେତା ବୋଲି ନାମ ହୋଇଲ । ପାଟଗୋଷୀ ଜୋତସକୁ
ଗ୍ରାମ ଦେଲେ, ନାମ ଗଣିକପୁର ହେଲ । ଏ ପାଇ ବାକା ବାରଗା
ରହିଲ । ପାଟମନ୍ତ୍ରୀ ଗୁମ୍ଫାର ଜଣାଇଲେ କୋଠ ନିଅର ଗରବକୁ
ବାର ଗ୍ରାମ ରହିଲ । ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ଶୁଣି ବହୁତ ସନ୍ତୋଷ ହେଲେ ।
ଅଜ୍ଞା କଲେ ଏ ଅମ୍ଭ କୃତ୍ୟ ନୁହଇ । ଅମ୍ଭ କୃତ୍ୟକୁ ଏ ପ୍ରାଚୀନ ।
ଅମ୍ଭ କୃତ୍ୟରୁ ଧନ ପୁରଣ ନ କରବ । ଏତେ ଗାଁକର ଧନ କୋଠ

ଚକ୍ରା ବସାଣି

ଶରତ ହେବ । ଗ୍ରାମ ବାଂଞ୍ଚର ମଧ୍ୟ—କେଠଗାଡ଼ ଭଇଁସୁର,
ତାଳନଦା, ବ୍ରୀଲେବନପୁର, ନାଝାଳ, ଭ୍ରାବପଡ଼ା, ସଞ୍ଜର, ସାରଦା,
ପୁରଣା ପୁରୁଷୋତ୍ତମପୁର, ଗଡ଼ଗୁରପୁର, ପୁରଣା, ବାହାଙ୍ଗ—ଗାଏ
ବାର ଶସନ କୃତ୍ୟ ସରକି ଏଠା ପୁରୁଷ ଥିଲା । ଏ ସକାଶାତ୍
ଏ ଗାମନଙ୍କ ଧନ ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ସ୍ମରଣ କଲେ । କୋଠକୁ ଅଇଲା ।
ତେପୁଲିଶିଣା ବ୍ରାହ୍ମଣେ ଅମଳ କଲେ ଶାସନ ପୁରା । ପଥୁରିଆ, ବଡ଼ାଭ,
କମାର, ଧୋବା, ଭଣ୍ଡାର ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମଙ୍କ ନିମ୍ନରେ ତିଆରିଲେ ଆସୁ
ସେବାକୁ ମାତ୍ର ନାହିଁ । ପାଞ୍ଜିଆ କରଣକୁ ଶ୍ରୀମୁଖରେ ଆଜ୍ଞାକଲେ
ପାଞ୍ଜିକୁ ପାଞ୍ଜି ଗ୍ରାମ କରି ଦିଅ । ବାଲିଆ, ଶିଶୁଆ, ମକୁଦପୁର,
ଭ୍ରମରପୁର, ଶଙ୍ଖପଡ଼ା, ଏ ପାଞ୍ଜି ଗ୍ରାମ ପାଞ୍ଜି ସେବାଇତକୁ ଦେଲେ ।

ଶ୍ରୀ ପ୍ରସନ୍ନ ପୁରୁଷୋତ୍ତମପୁର ପୁରୁଷଣି ବାରବଲ୍ଲଭ ସାହି ଦକ୍ଷିଣ
ପାଖ ମଠହରୁର ପିଠି ପୁଷ୍କରଣୀ ଖୋଳାଉଥିଲେ, ଅଥା ହୋଇ
ରହିଲା । ଏହି ସାହି ଗୁଡ଼ ଶତପଥୀ ଦକ୍ଷିଣ ପୁଷ୍କରଣୀ ଖୋଳାଇଲେ ।

ଶ୍ରୀ ପ୍ରଜ୍ଞିମାପୁର ଶାସନ ଉତ୍ତର ପାଖ ଭ୍ରାଗ ଗୋଟିକ ମହାଜନ
ଭଗବାନ ଶତପଥୀଙ୍କ ପୁତ୍ର ଗୋପୀଚନ୍ଦନ ଶତପଥୀଙ୍କ ପୁତ୍ର ନାଳାୟର
ଶତପଥୀ ଏହି ରଜପୁର ନନ୍ଦନଙ୍କୁ ଦୁହୃତା ପ୍ରଦାନ କଲେ । ଅପତ୍ୟାଦି
ନ ଥିଲା । ଜାମାତାଙ୍କୁ ଗୁଡ଼ ଉଣିଲେ । ଜଗବନ୍ଧା ସମୟକୁ ମଙ୍ଗଳ-
ଶ୍ରବଣ ଚଉନା ହେପାଣି ଧନେଶ୍ୱର ରଥଙ୍କୁ ତନିଜଣଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ନେଇ
ପ୍ରଜ୍ଞିମାପୁର ମହାଜନମାନଙ୍କୁ ବସାଇ ଆପଣା ଭ୍ରାଗ ଜାମାତାଙ୍କ ପୁଅ
ରାମଚନ୍ଦ୍ର ନନ୍ଦଙ୍କୁ ସ୍ୱଦତ୍ତ କରି ଦେଲେ । ସେହି ଦିନ ମଙ୍ଗଳ ଶ୍ରବଣ
ଚଉନା ଏ ସଭା ସନ୍ମାନ ନନ୍ଦଙ୍କୁ ଦିଆଇଲେ । ବାମଦେବ ପାଣି ପ୍ରାପ୍ତି
ସମୟରେ ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମଙ୍କ ଛମ୍ପୁରୁ ତନିକି ଲେବେ ଆସି ଅନୁଦାନ
କମି ଧାନ୍ୟ ଖେତ ଅଟକାଇ ଯାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କର ପୁତ୍ର ଜନ୍ମ
ହୋଇଲେ । କଡ଼ପାଣି ବୋଲି ନାମ ହୋଇଲା । ତାଙ୍କ ମାତା ଧାନ୍ୟ
ଅମଳ କଲେ । ଜମି ନାମ ପେଟାଗଡ଼ ହୋଇଲା ।

ତେଲେଇା କେଳା ଗଙ୍ଗାଧର ଗୁରୁ ଶ୍ରୀ-ମହାଶ୍ରମଙ୍କ ଗୁମୁରେ
ଗାଇବା ବଜାଇବା ହଟକୃତ୍ୟ ବିଦ୍ୟା କରଇ, ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମକୁ ଭଣାଇଲ
ମୋତେ କିଛି ଅଜ୍ଞା ହେଉ । ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ଅଜ୍ଞା କଲେ ପାଣ୍ଡିଆକୁ
କିଛି ଦିଅ । ଜଳକର ପାଟ ପୁର ଯୋଡ଼ର ଏଗାର ଟଙ୍କା ଗଙ୍ଗାଧର
ଗୁରୁକୁ ଦିଅଇଲେ । ଏଥୁ ପଶ୍ଚିମ ପାଟ ପୁର ଜଳକର ହାଡ଼ ଶେଠୀ
ଧୋବାକୁ ପାଞ୍ଚ ଟଙ୍କା ଦେଲେ । ପାଟପୁର ଦେବତାଙ୍କ ଦେଉଳ ଭିତରେ
ସେବକ ଅକୃତ୍ୟ କଲ । ଅକୃତ୍ୟ ସକାଶୁ ଦେଉଳ ପ୍ରାକ୍ତଣସେବକ
ଉପରେ ଭୁଜି ପଡ଼ିଲ । ଦ୍ରୁହତ୍ୟା ହୋଇଲ । ଏ ଶାସନ
ମହାଜନଙ୍କର ନିତ୍ୟ ସେହୁଦିନୁ ନିର୍ଭୀକ ହେଲ ।

ଶ୍ରୀ ପ୍ରସନ୍ନପୁରୁଷୋତ୍ତମପୁର ମଧ୍ୟଶ୍ରୀ ବାରବେଦାରସାହୁର
ମହାଜନ ଅନିରୁଦ୍ଧ ପଡ଼ଙ୍ଗୀଙ୍କ ଠାରୁ ଏହୁ ଶାସନ ପୁରୁଷଶ୍ରୀ
ବାରବେଦାରସାହୁର ମହାଜନ ନାଗୟୁକ୍ତ ନିତ୍ୟ ରାତି ଶଏ ବଜଣ
୧୩୨ ଟଙ୍କା ଆଣି ଶୁଦ୍ଧି ନପାରି ଦୁଇଜଣେ ଉଦାସୀତ କନ୍ଦଳ କରି
ମଙ୍ଗଳଶ୍ରବଣ ଚଇନାଙ୍କ ଆଗେ କହିଲେ । ଚଇନାଏ ସେହୁ
ମହାଜନଙ୍କୁ ଡକାଇ ହରିପାଣି, ଧନେଶ୍ୱର ରଥେ, ଗୋପୀବନ୍ଧୁ ମିଶ୍ର,
ନାଳୋପୁଲ ଭିଆଡ଼ିଏ ଏହାଙ୍କୁ କନ୍ଦଳ ସମର୍ପିଲେ । ଏ କହିଲେ
ବୁଝିଲ, ଭଣି ନନ୍ଦେ ଆଣି ଦେବାକୁ ବିଭୁ ନାହିଁ ! ପଡ଼ଙ୍ଗୀ କହିଲ
ମୋତେ ନନ୍ଦେ ଗୁଆ ଦେଉ । ନନ୍ଦ ବୋଇଲ ନ ଦେବ । ମୋ ଭାଗ
ଆମ୍ଭ ଗଛ ଦୁଇ ଡୋଳାକୁ ଶଏପଞ୍ଚପତି ୧୨୫ ଗଛ ଦେଉଅଛି ।
ଏ ଚୋ ଅମଳ କରନ୍ତୁ । ଏହାଙ୍କ ଟଙ୍କା ଦେବ । ମୋ ଗଛ ମୁଁ ଅମଳ
କରିବି । ଏହୁ ମାପିକେ କନ୍ଦଳ ନିବର୍ତ୍ତ କଲେ ।

ଶ୍ରୀ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଯେବ ନଅରଠାକୁ ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ପ୍ରତାପରୁଦ୍ରଦେବ
ମଙ୍ଗଳଶ୍ରବଣ ଚଇନାଙ୍କି ଡକାଇ କେଲେ । ଡକାଇ ନେଇ ଅଜ୍ଞା କଲେ

ଚତୁର୍ଥାୟା ଶ୍ରୀଭଗବତ ଅସ୍ତ୍ରକୁ ଶ୍ରବଣ କରଥ । ଚରଣ କହିଲେ
ଯେ ଅଜ୍ଞ । ଶ୍ରୀଭଗବତ ନିତ୍ୟ ଶୁଣାନ୍ତି । ସେହିଦିନୁ ନାମ ପୁରାଣିକ-
ପଣ୍ଡା ବୋଲି ଦିଲେ ।

ଶ୍ରୀପ୍ରସନ୍ନପୁରୁଷୋତ୍ତମପୁର ପୁରାଣୀ ଉତ୍ତରପାଖ ତୋଡ଼ରମଞ୍ଜ-
ସାହିର ମହାଜନ ବିଦ୍ୟାକରମାଟିଙ୍କ ପୁଅ ବ୍ରତ କୃତ୍ୟକୁ ଶୋଳ ଶାସନ
ମହାଜନେ ସମୁଦ୍ଧ ହୋଇ କଦଳ ଉଚ୍ଚାବାର କରି ଗନ୍ଧ-ପୁଷ୍ପ ଆଶୀର୍ବାଦ
ଅକ୍ଷତ ଦକ୍ଷିଣା ପାଇଁ ଅଗପଛ ନେବାକୁ କଦଳ କରି ସମୁଦ୍ଧରୁ ଉଠି
ଘରଠାକୁ ବାହାର ହେଲେ । ସେହି ସମୟରେ ବିଦ୍ୟାକରମାଟିଆ
ମଙ୍ଗଳଶ୍ରବଣ ଚରଣାଙ୍କି ସଭା ବିଷୟ କଦଳ କହିଲେ । ସେ ଶୁଣି
ସଭା ସମୁଦ୍ଧଠାକୁ ଆସି ସମୁଦ୍ଧ ସଭା ମହାଜନଙ୍କୁ ନମସ୍କାର କରି କହିଲେ
କିବୋଲି ଉଚ୍ଚବାଗୁ କଦଳ କରୁଅଛ । ସଭା ମହାଜନମାନେ କହିଲେ
ପ୍ରଥମେ ଅର୍ଚ୍ଚନା ବିଷୟ ବିରୁଦ୍ଧ ଅଛି । ଏଥି ଉତ୍ତରୁ ଗନ୍ଧ-ପୁଷ୍ପ
ଆଶୀର୍ବାଦ ଅକ୍ଷତ ଦକ୍ଷିଣା ଅଗପଛ ନେବାକୁ କଦଳ ହୋଇଅଛି ।
ଏହା ଶୁଣି ଚରଣାଏ ସମୁଦ୍ଧରେ ଜଣାଇଲେ । ଆମ୍ଭେ ଯାହା କହିବା
ସମୁଦ୍ଧ ମହାଜନମାନେ ସେନିଜେ ବିରୁଦ୍ଧ କହିବା । ସମୁଦ୍ଧ ମହାଜନ-
ମାନେ କହିଲେ ତୁମ୍ଭେ ଯେଉଁ ମାପିବେ ବିରୁଦ୍ଧ ଆମ୍ଭେମାନେ ସେ
ମାପିବେ ସେନିବୁ । ପ୍ରଥମେ ଚରଣାଏ କହିଲେ ଶ୍ରୀପ୍ରସନ୍ନପୁରୁଷୋତ୍ତମ-
ପୁର ପୁରାଣୀ ଉତ୍ତରପାଖ ତୋଡ଼ରମଞ୍ଜସାହିର ମହାଜନ ଶ୍ରବଣମଙ୍ଗଳ-
ଚରଣା ପୁଷ୍ପ-ଗନ୍ଧ ଅକ୍ଷତ ଆଶୀର୍ବାଦ ଦକ୍ଷିଣା ନେଲା ଉତ୍ତରୁ ଏହି ସାହି
ମହାଜନମାନଙ୍କୁ ଦିଅଇଲେ । ଏ ଉତ୍ତରୁ ରଣମଣ୍ଡିରସାହି ଏହିଶ୍ରୀ
ମହାଜନଙ୍କୁ ଦିଅଇଲେ । ତୃତୀୟେ ଏହିଶ୍ରୀ ବାରବଞ୍ଚିରସାହି ମହାଜନଙ୍କୁ
ଦିଅଇଲେ । ଚତୁର୍ଥକୁ ମଧ୍ୟଶ୍ରୀ ଗୁରୁକେଦାରସାହି ମହାଜନମାନଙ୍କୁ
ଦିଅଇଲେ । ପଞ୍ଚମକୁ ଏହିଶ୍ରୀ ରଜବଞ୍ଚିରସାହି ମହାଜନଙ୍କୁ
ଦିଅଇଲେ । ଷଷ୍ଠକୁ ଏହିଶ୍ରୀ ପଦ୍ମଦଳସରବକାନ୍ତସାହି ମହାଜନଙ୍କୁ

ଦିଅଇଲେ ! ପଶ୍ଚିମଂଶୁ, ଗଜବଲ୍ଲଭସାହୁ ମହାଜନକୁ ଦିଅଇଲେ
ସପ୍ତମକୁ ଦିଅଇଲେ । ଏହିଖଣି ଗୋପାଳ ଦିଅଇ ସାହୁ ମହାଜନକୁ
ଅଷ୍ଟମକୁ ଦିଅଇଲେ ।

ଅଷ୍ଟ ସାହି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ।

ଏ ଉତ୍ତରୁ ଚଇନାଏ କହିଲେ ପୂର୍ବ ଯେଉଁ ମଞ୍ଚିକେ
ଶ୍ରୀମହାଶ୍ରମଙ୍କ ଛମ୍ବରେ ଚଉପଦା ଦିଅଯାଇଅଛି ପଞ୍ଚ ଶାସନ ଉତ୍ତର
ପେ, ସେହି ମଞ୍ଚିକେ ଚନ୍ଦନ ପୁଷ୍ପ ଅକ୍ଷତ ଅଶୀବାଦ ଦକ୍ଷିଣା ନିଅ ।
ସମୁଦ୍ର ମହାଜନମାନେ ଶୁଣି ବୋଇଲେ ଉତ୍ତମ ହେଲ । ଏହି ମଞ୍ଚିକେ
ନେଲେ । ଏଥି ଉତ୍ତରୁ ଚଇନାଏ କହିଲେ ଯାହା ଘର ଠାରେ ନିମିତ୍ତ
ହେବ ମଞ୍ଚିଆକୁ କହିଲେ ଏହି ମଞ୍ଚିକେ ସନ୍ତାନ ଅର୍ଚ୍ଚନା କରବ ।

ଏ ବିଷୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ।

ଶ୍ରୀପ୍ରସନ୍ନ ପୁରୁଷୋତ୍ତମପୁର ପୁରଂଖଣି ଦକ୍ଷିଣେ ଗୁଆ ନଡ଼ିଆ
ଅମ୍ବ କମା ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କ ପାଇଁ ଏମାନେ ପୁଷ୍ପରଣୀ ଖୋଳାଇଲେ ।

ଚତୁର୍ଥଙ୍କ ହିନ୍ଦୁ ଦୁହିତା ଶ୍ରୀମହାଶ୍ରମଙ୍କ କୋଠକୁ ଦେଲ ।
ଲଳିତା ପୁଷ୍ପରଣୀ ଖୋଳାଇଲେ । ମୁହଁ ଛଡ଼ାନାହିଁ । ଲଳିତାଙ୍କ
ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଭ୍ରାତା ଚମ୍ପକ ହିନ୍ଦୁଙ୍କ ପ୍ରିୟ ଏଥି ପୂର୍ବରେ ପୁଷ୍ପରଣୀ
ଖୋଳାଇଲେ । ଏଥି ଦକ୍ଷିଣେ ପୁରଂଖଣି ମହାଜନଙ୍କୁ ଜଗନ୍ନାଥ ପତିଏ
ପୁଷ୍ପରଣୀ ଖୋଳାଇଲେ । ଅମ୍ବ ବାଗ ପାଇଁ ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମଙ୍କ କୋଠ କୃତ୍ୟ
ପାଠରୁ ପୋଡ଼ ଖୋଳାଇ ଶଙ୍ଖ ବଜାଇଲେ ।

ଏ ଶାସନ କୃତ୍ୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ।

ଶ୍ରୀ ପାଟପୁର ପୁରରେ ପାଟମହାଦେଈଙ୍କର ଦୁଇ ଭ୍ରାତ ପୁଷ୍କରଣୀ ଖୋଲାଉଲେ । ବଳଭଦ୍ର ଦାଣ, ବଞ୍ଚଳଚଞ୍ଚଳ ଦାଣ ଏ ଦୁଇ ଭାଇ ପୁଷ୍କରଣୀ ଖୋଲାଉଲେ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀୟା ଦେବୀଙ୍କ ଜେଷ୍ଠ ଭ୍ରାତ ତୁଳସୀ ମଞ୍ଜିରୀ ରାଏ ପିଣ୍ଡେମାନୁର ଶାସନ ଚଳିରୁତେ ପୁଷ୍କରଣୀ ଖୋଲାଉଲେ । ଏହାଙ୍କ କନିଷ୍ଠ ଦୁଇଭ୍ରାତ ଜାଳବେଡ଼ ବେଗରାଏ ରଣସିଂହ ରାଏ ଏକାଠାବରେ ଦୁଇ ପୁଷ୍କରଣୀ ଶାସନର ଐଶ୍ଵାନ୍ୟରେ ଖୋଲାଉଲେ ।

ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମଙ୍କ ଚଉରାଶି ମଡ଼ପୁଲ ମଣୋହ ନିଷେଧ ବେଡ଼ୁଆ ହିଲେଚନ ମହାନ୍ତ ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମଙ୍କଠାରେ ଦୋରେହା ହୋଇଲା । ଶ୍ରୀ ମହାଶ୍ରମ ଆଜ୍ଞା କଲେ ଏହାକୁ ଶୁଳି ଦିଅ । ପୁରୁଷଣି ଦିଶା ପୁର ଐଶ୍ଵାନ୍ୟ ଏହାକୁ ଶୁଳି ଦେଲେ । କୋଠକରଣକୁ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ଏହା ବିତ୍ତ ତନକି କର ପୁରୁଷଣିରେ ଜଳକାଣି ବାମ୍ଫି ଖୋଲାଅ । ଶ୍ରୀମୁଖରେ ଆଜ୍ଞା ହେଲା ଏହା ପୁଅ ମାର୍କଣ୍ଡେ ମହାନ୍ତ ଏହି ଶିଳମତରେ ରହୁ ।

ଶ୍ରୀ ଦିବ୍ୟସିଂହ ଦେବ ମହାରାଜାଙ୍କର ପଦର ୧୫ଅଙ୍କ ଫାଲ୍‌ଗୁନ ମାସ ଦୋଳ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଦିନ ମହାଜନ ଗଦାଧର ପାଣିଏ ତାଙ୍କ ଗୃହଠାକୁ ଶ୍ରୀ ନୃସିଂହ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ବିଚଳି କରାଇଲେ । ମାର୍କଣ୍ଡେ ମଣୋହ ସାର ବନ୍ଦାପନା କଲେ ।

ଶ୍ରୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଦେବ ମହାରାଜାଙ୍କ ସାତ ୭ଅଙ୍କ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ପାଣିଏ ପୂଜାକର ବନ୍ଦାପନା କଲେ ।

ଆଶଂସା ଲେଖନଂ

ଓଁ ନମଃ ଶ୍ରୀନୃସିଂହାୟ । ଦକ୍ଷିଣ କଳଧି ତତଃପ୍ରତିବନ୍ଧୁନଃ (ବିଷପ
ପବଂତଃ କଳ୍ପବଟ ନିକଟେ ହି କୁଟା ଚଳାତୁ ପ୍ରକଟିତ ନୀଳ ସୁନ୍ଦର ଗିରି
କୁଟା(ଟି)ନ୍ତରେ ରେବତୀରମଣ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ପଦାର(ବିଦ ବନୟି
ଲେକାଙ୍କିଣ ଶିଳ) ସପ୍ତହାସ ପ୍ରଦାପାମଳ ସୂର୍ଯ୍ୟବଶସ୍ତ୍ରସୁତ ବାରଣ୍ଡା
ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଦେବଶ୍ଚନ୍ଦ୍ରରମୁଧୁମେଶଳାଧିପତି (ତଦା ଭବନ୍ତୁ ।)
ମାଣିକ୍ୟହରଣ୍ୟକନାଳକ ମରକତପ୍ରବାଳକଚୈତ୍ୟମୌକ୍ତିକାଦି ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ
ରତ୍ନାବରଣାରବର ବିକ୍ରୟନଗରାବସ୍ଥିତ ନବକୋଟି କର୍ଣ୍ଣାଟାଧିପତି
ବାରବର ମେରୁମନ୍ଦରମହେନ୍ଦ୍ରବିନ୍ୟାସମିଶ୍ରମହମ ରଜରାଜେନ୍ଦ୍ର
ସୂର୍ଯ୍ୟବଶସ୍ତ୍ରସୁତ ବାରଣ୍ଡା ପୁରୁଷୋତ୍ତମଦେବ ସର୍ବଦା ସଂଗ୍ରାମ ବିଜୟୀ
ଭବନ୍ତୁ ।

ଶିବସୌବାରବସାତକାଶୀକୋଶଳସୌରାଷ୍ଟ୍ରମହାଶକ୍ତିମଗଧାଦି
ନାନାଦେଶ ନୃପବୃନ୍ଦ ଦୋର୍ଭ୍ୟ ଦୁର୍ଭେଦ୍ୟତର ବେଦୁରଦୁର୍ଗ-
ବିଦାରକ କଳବର କେଶର (ସା?) ସବଶିକ ଦ୍ଵି ସପ୍ତତରୁପତି ଜଗତ୍-
କ୍ଷିତପତିବୃନ୍ଦବନ୍ଦିତ ସୂର୍ଯ୍ୟବଶସ୍ତ୍ରସୁତ ବାରଣ୍ଡା ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଦେବ-
ମାର୍କଟେୟ ଶିରଜାବି ଭବନ୍ତୁ ।

ଶତ୍ରୁମୁଦ୍‌ଦରତୋମର ସହସ୍ରାଧିକତର ବୟାଗ୍ର କଠିନତର
ହଳଧରଲଙ୍ଗଳପ୍ରାଭିଷାତ ପଦ୍ମିଣୀ ଗାତ୍ର ହୃଦ ମଣ୍ଡୋଗତ ପରିପାଳକ
ମାଳବନୃପସ୍ଵାମୀ ତୋଡ଼ରମଲ୍ଲୋପେକ୍ଷିତକଳ ବେଶୁ ମାନଧାତୁ
ନଳନଦୁଷ୍ଟାସ୍ଵୟଶପରଶୁରାସମ ବିଦମା ସୂର୍ଯ୍ୟବଶସ୍ତ୍ରସୁତ ବାରଣ୍ଡା
ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଦେବ ସୁକୁମାର କୁମାରନ୍ ତନୟତ୍ଵ ।

କାହ୍ନୋଜ ବାହ୍ନିକାଦି ବହୁବିଧ ତୁରଗଜାତୀୟ ନୀଳଶ୍ଵେତ
ପୀତଲେହକ ନାନା ବର୍ଣ୍ଣୋଷଲକ୍ଷିତୋତ୍ତରଘାଣ ମହାପ୍ରାଣ ଦ୍ଵାହିଂଶ

ସହସ୍ରାଧିକ ଚତୁର୍ଲକ୍ଷ ତୁରଗାଧିପ ଯମୁନାପୁରସୁରଦାଶତାରଣ
ଚୁଡ଼ମଣ୍ଡଳ ନାରଦାସିତ ଦେବଳକପିଳମୁନି ଚନ୍ଦ୍ରମାନ
ନାରଦଶାଂଶାବତାର ସୂର୍ଯ୍ୟବିଶ୍ଵସୁତ ବାରଣ୍ଣୀ ପୁରୁଷୋତ୍ତମଦେବ-
ଶ୍ରବଣୀ ଭବତୁ ।

ଅଳକାନନ୍ଦାଶ୍ରମ ଖରତର ପ୍ରବାହାନୁକାରଣୀ ମହାଭୈରବୀ
ବିମଳଜଳଲେଳ ବଲେଳାଂ ଦୋଳାୟିତାୟୁତବହୁବଂଶନୌକାଗତ
ପଞ୍ଚଗୌଡ଼ାଧିପତି ଶରଣପଞ୍ଜିର ସୂର୍ଯ୍ୟବିଶ୍ଵକୁଳ କୁଳଂଗେ ଭାନୁଦେବେନା-
ବମନା ଦାର୍ଗଜତ୍ରମଣ୍ଡଳେ ଧୃତବରାହରୂପଧୃକ୍ କପିଳେନ୍ଦ୍ରସ୍ୟସୁନୋ
ବାରଣ୍ଣୀ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଦେବସ୍ୟ ସର୍ବାପଦା ବିନଶ୍ୟନ୍ତୁ ।

ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡଦାନାଶିଳ ତୁଳାପୁରୁଷ ତଳଧେନୁ ଗୁଡ଼ଧେନୁରୟତୋ-
ମୁଖୀ ଗୋଷ୍ଠାଚଳାଂ ଫଣ୍ୟୟ ଶ୍ଵେତାଶ୍ଵ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଶୁକ୍ରାତଳ ପବତ
ବୃଷ୍ଟି ଜଳକାଚଳ ଧାନ୍ୟାଚଳ ରତ୍ନାଦି ହିରଣ୍ୟ ନିଷ୍ଠ ବହୁଳ ତଳପାଦାଦି
ବହୁବିଧ ନାନାବେଦ ଶାସନ ଗୋସହସ୍ରାଧିକ ପଦାଦିରୟଦାନ୍ତଂ
ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ରବଦ ବିସ୍ୟଂମଣିଳ କର୍ପୁରଗୁରୁକସ୍ତୁରାବିକଦମନକ ମୃଗମଦ
କେତକୀ ତୁଳସୀଦାମପୁକ୍ତ ଶ୍ରୀ ଗୋପୀଜନ ବଞ୍ଚିତ ଗୋପାଳପାଦ-
ପଦ୍ମଜମଧୁକର ବାରଣ୍ଣୀ ପୁରୁଷୋତ୍ତମଦେବସ୍ୟ ନବକୋଟି କାତ୍ୟାୟନା
ଦୁର୍ଗା ଭଗବତା ସୁପ୍ରସନ୍ନା ବରଦାସନ୍ତୁ ।

ପୁର ଦକ୍ଷିଣ ପଶ୍ଚିମ ଉତ୍ତର ବିଜୟତୁଳିତ ବାରକେଦାର
ପଦଳନୁପତନଚୁଡ଼ାମଣେ ମହାରାଜାଧିପତି ସୂର୍ଯ୍ୟବିଶ୍ଵସୁତ ବାରଣ୍ଣୀ
ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଦେବସ୍ୟ କିଷ୍କିନ୍ଦରବିଶ୍ଵକ୍ଷେତ୍ରମେଘବନାଦି ସର୍ବେ
ଶିବବଃ ସୟଂ ଯାନ୍ତୁ ଭବନ୍ତୁ ।

ଅମୀଷାଂ ଯଜନପାଳନାଧିମୁନାଧାପନଦାନପ୍ରତିଗ୍ରହ ଶତ୍କର୍ମ-
ଜିରତ ସାରସ୍ଵତନବବ୍ୟାକରଣକୃତସ୍ତୁ ତବାଶୀନାଂ । ବେଦ ବେଦାନ୍ତ

ନ୍ୟାୟ ମିମାଂସାବୈଶେଷିକସାଂଖ୍ୟପାତଞ୍ଜଳ ଷଟ୍‌ଷାସ୍ତ୍ର ଚନ୍ଦ୍ରକାନାଂ ।
 ମନୁ କଲ୍‌ହରୁ ଧର୍ମ ଶାସ୍ତ୍ରାଦିପୁରାଣ ଚନ୍ଦ୍ରନ ଗଜଦଂସବନୀରସୀର
 ବାଗୁରକାରଣାଂ । କୁମୁଦ କୁନ୍ଦେନ୍ଦୁ ସ୍ଫଟିକ ମୁକ୍ତାଫଳ ଧବଳତରଙ୍ଗଣୀ
 ଚନ୍ଦ୍ରହାସୁଳା ବିମଳଜଳ ପ୍ରସୀଳ ବାଜପେୟୀ ନୟିନୀ ଦୀକ୍ଷିତାଗ୍ନିହୋତ୍ରୀ-
 କୁଳସମୁଦ୍ଭୂତ ଦୁତଧୂମାବଳିଶୋଭିତ ଗଗନମଣ୍ଡଳାନାଂ ଲକ୍ଷ୍ମୀ-
 ନାରାୟଣ ବାରଦର ରଣବଣିକ ତୋଡ଼ଇମଞ୍ଚ ବୃତ୍ତମଣ୍ଡଳଶରଣପଞ୍ଜିର
 ବାରବେଦାରସସ୍ତୁଷ୍ଟମଣ୍ଡିତ ପ୍ରସନ୍ନପୁରୁଷୋତ୍ତମପୁର ଶାସନାବସ୍ଥିତା-
 ଶେଷ ମହାଜନାକାମିଶାବିଜ୍ଞାପିତଥାନସନ୍ତୁ ।

ଗ୍ରାମୋପକାରଣେ। ସୁଶିନୋ ଭବନ୍ତୁ ।

— — —

ଚକଡ଼ାବସାଣରେ ବ୍ୟବହୃତ କେତେକ ଶବ୍ଦର ଟୀକା

ପୃଷ୍ଠା	ପାଞ୍ଜି	ଶବ୍ଦ	ଟୀକା
୨୭	୪	ଶ୍ରୀମୁଖ ଚଳାଅ	ଦୂତ ପଠାଅ ।
୩୩	୨୨	କଟୁରୂପା	ନବକଳେବର ସମ୍ପର୍କରେ ଯେଉଁ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଦାସ ଛେଦନ କରନ୍ତି
୩୮	୯	ଚମୁକ	ଗୁଆ
୪୩	୧୩	ବେଦୁରଦୁର୍ଗ	ବଦର ଦୁର୍ଗ
୪୩	୧୮	ମଣ୍ଡୋଗଡ଼	ଇନ୍ଦୋର ନିକଟସ୍ଥ ମଣ୍ଡୁଗଡ଼ ?
୪୪	୧	ଯମୁନାପୁର ସୁରଯାଣ	ଜୌନପୁର ସୁଲତାନ
୪୪	୨	ଚୁଡ଼ମଣ୍ଡଳ	କରମଣ୍ଡଳ ଉପକୂଳ
୪୪	୭	ସୂର୍ଯ୍ୟବିଶକୁଳ...ନାବମଣ୍ଡଳ	ଗଙ୍ଗାବତୀ ଭାନୁଦେବଙ୍କ ପରାସ୍ତକାଶ କପିଳେନ୍ଦ୍ରଦେବ
୪୪	୪-୪	ବାଜମେୟୀ...କୁଳ- ସମୁଦ୍ଭୁତ }	ବର୍ଣ୍ଣିତ ବିବିଧ ପ୍ରକାରର ଯଜ୍ଞ- ସମ୍ପାଦନକାରୀକୁଳସମୁଦ୍ଭୁତ

ଶୁଦ୍ଧି ପଦ ଚକ୍ରା ବସାଣ

ପୃଷ୍ଠା	ପଂକ୍ତି	ଅଶୁଦ୍ଧ	ଶୁଦ୍ଧ
୨୩	୧୪	ଶ୍ରୀଦିଅଙ୍କୁ	ଶ୍ରୀଦିଅଙ୍କଠାକୁ
୨୩	୧୭	ଚୈ	ପଞ୍ଚ
୨୫	୨୫	ବେଦମାପୁର	ବେଦନାପୁର (ପୋଥି ଅନୁସାରେ)
୨୮	୧୨	ଦ୍ରବ	ଦ୍ରବ୍ୟ
୩୦	୨	ଶ୍ରୀପ୍ରସନ୍ନପୁରୁଷୋତ୍ତମପୁରଖଣ୍ଡି	
		ଶ୍ରୀପ୍ରସନ୍ନପୁରୁଷୋତ୍ତମପୁର ମଧ୍ୟଖଣ୍ଡି	
୩୦	୭	ସାହିର	(ଏହାପରେ ପୋଗକର) ଦକ୍ଷିଣେ ପୁଷ୍କରିଣୀ ଖୋଲାଲେ । (ଉତ୍ତରପାଖ...)
୩୦	୮/୯	ନୃସିଂହନାଥଙ୍କ...	ପାଗକଲେ । (ଏହି ୩୦ ଉପାଦେୟ)
୩୦	୯	ପୁରୁଷୋତ୍ତମ	(ଏହାପରେ ପୋଗ କର) ପୁରୁଷୋତ୍ତମପୁର ଶାସନ ବାର- କେଦାରପୁର ସାହିର ଉତ୍ତରପାଖ ମହାଜନ ମଧ୍ୟଖଣ୍ଡି ଦକ୍ଷିଣେ ପୁଷ୍କରିଣୀ ଖୋଲାଲେ, ଶ୍ରୀନୃସିଂହ- ନାଥଙ୍କ ଦକ୍ଷିଣେ ଦଣ୍ଡା ପଶ୍ଚିମେ ପାଗ କଲେ । (ହି ବିଜୟ ସ୍ବପ୍ନରୁ)
୩୧	୨	ପଶିଆ	ପରଶିଆ
୩୧	୧୫	କଦଳ କଲେ ।	କଦଳ ଶ୍ରୀକ୍ଷମ୍ବରେ କଲେ ।

ପୃଷ୍ଠା	ପଂକ୍ତି	ଅଶ୍ଳୁକ	ଶୁକ୍ଳ
୩୧	୧୮	ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ଦେଉ	ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ଆଜ୍ଞା ଦେଉ
୩୨	୪	ଦଣ୍ଡାଠାରୁ ଦକ୍ଷିଣକୁ	ଦଣ୍ଡାଠାରୁ ପୂର୍ବକୁ ସୁଦର୍ଶନ- ଦାଶଙ୍କ ଭାଗପାଏ ୧୫/ ଉତ୍ତରୁ ଶାସନଦାଣ୍ଡଠାରୁ ଦକ୍ଷିଣକୁ
୩୨	୨୨	ବ୍ରାହ୍ମଣସଭା ଅଛନ୍ତି	ବ୍ରାହ୍ମଣ ସଭାରେ ଅଛନ୍ତି ।
୩୩	୬	ଯେ ଅତି ଚଉପଦ	ଯେ ଅସିତ ଚଉପଦ
୩୩	୧୭	ଏଲମାପୁର, ସତ୍ୟଭାମାପୁର	ଏଲମାପୁର, ଘାସପୁର, ସତ୍ୟଭାମାପୁର
୩୪	୨, ୧୩	ସିନ୍ଧୁଆପାଟ	ସିନ୍ଧୁଆପାଟ
୩୪	୭	ଏ ଦୁଃଖ ଦେଲା	ଏ ଦୁଃଖ ଦିଲା,
୩୪	୮	ବାଟରେ	ଏହା ବିରୁଦ୍ଧକଲା ବାଟରେ...
୩୪	୧୯	ଜଟାଟର	ଜଟାଧର
୩୪	୨୪	ବିକା ।	ବିକ ।
୩୪	୨୪	କରିଦେଲେ	କରିଦିଲେ ।
୩୫	୬	ଏ ଗୁରୁଣ ୪୦୦ ହାତଦେଇ	ଏ କା୪୦୦ ହାଣ ଦେବେ
୩୬	୯	ପାଞ୍ଚିଶ ବଡ଼ଣ ସେଇ	ପାଞ୍ଚିଶ ମହଣ ବଡ଼ଣ ସେଇ
୩୬	୧୬	ଭରି ହୋଇଲା ।	ଭରି ହୋଇଲା ।
୩୬	୧୮	ବିପୁତ	ବିପୁତ
୩୯	୭	ଭୋଜନ କରିବେ ଆଉମାନେ	ଭୋଜନ କରିବେ ? ହୋତା କହିଲେ ଦୁଇ ୨୦୦ ସ ମହାଜନ ଭୋଜନ କରିବେ । ଆଉମାନେ ଦିଲମାନେ
୩୯	୧୫	ଦେଲା ମାନେ	ସରିହାସ ଶିବା କଲେ
୩୯	୧୭	ପରିହାସ କଲେ	

ପୃଷ୍ଠା	ପଂକ୍ତି	ଅଶ୍ଳକ	ଶ୍ଳକ
୩୯	୨୧	ବ୍ରାହ୍ମଣେ ପରହାସ	ବ୍ରାହ୍ମଣ ପରହାସ
୪୦	୧	ବାଳକଙ୍କୁ ଦେଲେ	ବାଳକଙ୍କୁ ଦିଲେ
୪୧	୮	ଲୋତାରମ୍ଭ ସାହି	ତୋତରମ୍ଭ ସାହି
୪୧	୯	ପ୍ରାପ୍ତ	ପ୍ରାପ୍ତି
୪୧	୧୪	ବେଦ ଗାୟନ କଲା ।	(ଏହାପରେ ଯୋଗ କର) ଶୁଣି ତନିକି ଲେକେ ବାହୁଡ଼ି- ଯାଇ ସ୍ଥମ୍ଭରେ ଜଣାଇଲେ ସେଠାରେ ଶୁଣିଲୁ ସେ ମିଶ୍ର ଗର୍ଭ ହୋଇଅଛି । ଅନ୍ଧଙ୍କୁ ଦେଖି ସେଦିନ କରି ବେଦ ଗାୟନ କଲା ।
୪୨	୭	କରଇବୁ ।	କରଇବୁଁ ।
୪୨	୭	ଦୁର୍ଗ୍ଗ ଅପ୍ୟାନ କରିବେ	ଦୁର୍ଗ୍ଗ ସେ ଅପ୍ୟାନ କରିବେ
୪୨	୧୦	କରଣୀୟ	କରଣି
୪୨	୧୩	ଦର୍ଶନ	ଦ୍ରଶନ
୪୨	୧୪	ଜଣେ ସନ୍ୟାସ	ସନ୍ୟାସ ଜଣେ
୪୨	୧୬	ତୁମ୍ଭେ	ତୁମ୍ଭ
୪୨	୨୧	ଏ ବିଷୟରେ	ଏ ବିଷୟ
୪୨	୨୨	ହୋଇଲେ, ସମ୍ଭାଷଣ	ହୋଇଲେ, ହୋଇ ସମ୍ଭାଷଣ
୪୨	୨୪	କରିବୁ	କରିବା
୪୩	୧	ଭଗବତର	ଭଗବତର
୪୩	୪	ଭଗବତର	ଭଗବତର
୪୩	୬	ଭଗବତ ସୁଧା ସମୁଦ୍ର	ଭଗବତ ସୁଧାସମୋଦ୍ର
୪୩	୯	ନୈମିଷାରଣ୍ୟ ସୌନବାଦିକି	ନୈମିଷାରଣ୍ୟ ସୌନବାଦିକି

ପୃଷ୍ଠା	ପଂକ୍ତି	ଅଶ୍ୱଳ	ଶ୍ୱଳ
୪୩	୦୦	ଭଗବତର	ଭଗବତର
୪୩	୧୨	ଭଗବତ	ଭଗବତ
୪୩	୨୩	ଶାସନକୁ	ଶାସନ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣକୁ
୪୪	୪	କହୁଲ	କହୁଲେ
୪୪	୪	ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ	ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ କି
୪୪	୯	ତାହା	ତାହା
୪୪	୧୩	ନୁହଇ	ନୁହନ୍ତି
୪୪	୧୯	ଦିଗିତକୁ...	(ଉଠାଇଦିଅ)
୪୪	୧୯	ବୋଇଲେ	(ଏହାପରେ ଯୋଗ କର) ଆମ୍ଭେ ଦରଶନ କରୁ । ବୋଇଲେ ଦିଗିତେ କି...
୪୫	୧୯	କାର୍ଯ୍ୟ କରଣମାନ	କାର୍ଯ୍ୟକାରଣମାନ
୪୫	୨୧	କମା ଶାସନ	କମାଶାସନ
୪୬	୪-୫	ପ୍ରାୟଶଃ... ସ୍ଥାନ ନୋହୁଲ ।	(ଏହି ଅଂଶ ଉଠାଇ ଦିଅ)
୪୬	୭	କେଉଁ	କଉଁ
୪୬	୯	ଶରଣ ପାଦପଦ୍ମେ	ଶରଣାପନ
୪୬	୧୦	ଆଜ୍ଞା କଲେ	ଆଜ୍ଞାଦିଲେ
୪୬	୧୦	ତୋ ବଡ଼ ଯେଉଁ ଶିଳମତରେ	ତୋ ବଡ଼କେ ଯଉଁ ଶିଳମତରେ
୪୬	୧୧	ଶିଳମତରେ	ଶିଳମତରେ
୪୬	୧୧	ସେହିନୁ	ସେହିଦିନ,
୪୬	୧୨	ଶଶ୍ୱାସତର	ଏ ଶଶ୍ୱାସତର

ਸ੍ਰੀ. ਬੰ. ੧

ଅନୁସନ୍ଧାନ

୧୩

୪୭ ୧୪ ପୁଣିର ନାମ ରାଜବାରହୀଂହ ପୁଣି ରାଜବାର

୪୭ ୨୨ ନବମୀ ଦିନ ଶ୍ରୀ... ନବମୀ ଶ୍ରୀ...

୪୭ ୨୩ ଦସ୍ତକର୍ଦ୍ଦମାନଦାଣ୍ଡରେ ଦସ୍ତକର୍ଦ୍ଦନ ଦିନ ଦାଣ୍ଡରୁ

୪୭ ୨୪ କଲେ । ଲବଣୀ ପୁଅ ବୋଲି ନାମ ଦେଲେ—

କଲେ । ଲବଣୀ ଭୋଗକର
ଶ୍ରୀମୁଖ ଧୋଇ ପୁଷ୍କରିଣୀର ନାମ
ମିହାଶର କର ଲବଣୀଧୁଆ-
ବୋଲି ଦେଲେ ।

୪୭ ୧ ଏ ସକାଶେ ପ୍ରାଥମିକ ଏ ସକାଶାତ୍ ଭେଗ

୪୭ ୨ ମଉଁସିଲି ସ୍ତ୍ରୀପଦ ମଉଁସିଲି ସ୍ତ୍ରୀପଦ

୪୭ ✽ ବାହାରପଡ଼ା କର ଦେଲେ । ବାହାରପଡ଼ା କର ଦେଲେ ।
 ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣପୁର... କମାଗାସନ ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ ଜଳ-
 ସେବକୁ ରତନ୍ତୋଲ କର-
 ଦେଲେ । ପଦ୍ମପୁର ମହାଜନଙ୍କ,
 ଜଳସେବ ମହାଜନପୁର କର
 ଦେଲେ । ଗୋପୀନାଥପୁର
 ମହାଜନଙ୍କ, ଜଳସେବ କର
 ପଥାନପଡ଼ା କର ଦେଲେ ।

୪୭ ୭ କର ଦେଲେ । ଏଲମାସ୍ତୁର...

କରି ଦେଲେ । ସ୍ବାସପୁର
ମହାଜନଙ୍କୁ ବାଲିଗଡ଼ା କରି
ଦେଲେ । ବେଦ୍ରମାପୁର ମହା-
ଜନଙ୍କୁ ରେ.....ଗ୍ରାମ କରି
ଜଳସେବି କରିଦେଲେ ।

ପୃଷ୍ଠା ପଂକ୍ତି	ଅଶ୍ଳେଷ	ଶୁଦ୍ଧ
୪୭ ୮	ତଳିଦା	ତଳିଦା
୪୭ ୧୦	କୁଳିଦା	କୁଳିଦା
୪୭ ୧୩	ଗ୍ରାମ ନାଁ ଦେଲ	ଗ୍ରାମ ନାମ ଦଲ
୪୭ ୧୭	ପ୍ରତପୋଷ	ପ୍ରତପୋଷଣ
୪୭ ୨୧	ପାଦମନ୍ଦୀ ଶ୍ଳମ୍ବରେ	ପାଦମନ୍ଦୀ ଶ୍ରୀଶ୍ଳମ୍ବରେ
୪୮ ୧	କୋଡ଼ବାଡ଼ ଭଇପୁର	କୋଠବାଡ଼ ଭଇରପୁର
୪୮ ୨	ତାଳିନନ୍ଦା	ତଳିଦା
୪୮ ୩	ଗଣେଶ୍ୱରପୁର	ଗଣେଶପୁର
୪୮ ୭	ଅମ୍ବେ	ଅମ୍ବେ କିଛି
୪୮ ୧୦	ଭ୍ରମରଜପୁର	ଭ୍ରମ ପୁର
୪୮ ୧୨	ଏହି ରଜପୁର ନନ୍ଦନକୁ	ଏହି ସ୍ୱରଜପୁର ନନ୍ଦକୁ
